

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΕΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

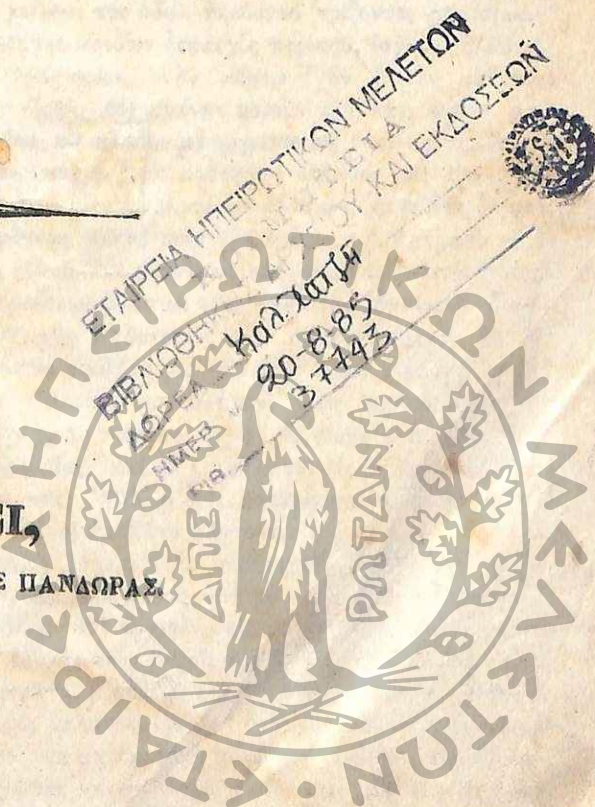
Συντάκται: Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, κ.λ.

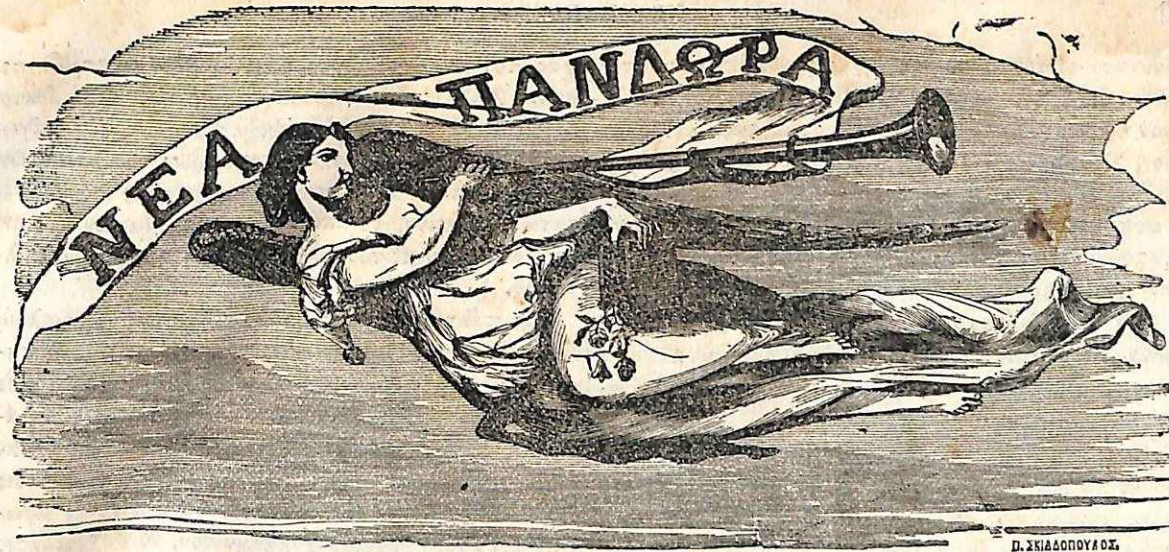
ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΑΠΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1852 ΜΕΧΡΙΣ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1853.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΕΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

Π. ΣΚΙΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

1 ΑΠΡΙΛ. 1852.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΦΥΛΛ. 49.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΗΣ ΧΑΜΚΩΣ

(κατὰ τὸ Γαλλικὸν τοῦ Εὐγενίου Σού).

—*—*—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΤΟ ΘΗΡΙΟΝ.

—ο—

Εἰς ψυχρὰν καὶ θυελλώδη ἐσπέραν τοῦ Ἰανουαρίου 1788, ὁ ἄνεμος χιόνα φέρων καὶ χάλαζαν, ἐμυκάτο ἀγρίως διὰ τῆς φάραγγος τῆς ἀγοῦσης ἀπὸ Τεπελενίου εἰς τὸ Βεράτιον, καὶ ἐμάστιζε τὴν στενὴν ὁδὸν ἣ τις προσαναβαίνουσα τὴν κρημνώδη πλευρὰν τῆς κοιλάδος, τραχεῖα μὲν καθ' ἑαυτὴν, ἐτι τραχυτέρᾳ ἐγίνετο διὰ τῶν βράχων οἵτινες ἀνωθεν κατακρημνίζοντο τὴν ἐπλήρουν. Ἐπεκρέματο δὲ ἡ ὁδὸς αὕτη ἐπὶ τοῦ ὀρμητικοῦ ρεύματος τῆς Βοϊούσης, τοῦ ποταμοῦ, ὅστις βρέξας τοῦ Τεπελενίου τὰ τεῖχη, ῥέει πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Ἀδριατικὴν.

Σκοτεινὴ τοῦ χάους εἰκὼν ἦτον ἡ βαθεῖα καὶ ὀρμος αὕτη φάραγξ. Γιγαντιαῖοι ὄγκοι γρανίτου φαίου, ὑφ' ὑπογείων σπασμῶν συντριβέντες, καὶ διατεινέντες ὑπὸ τῶν αἰώνων εἰς ἀμόρφους καὶ ἀτάκτους σωρούς, περιέκλειον τὴν στενὴν κοιλάδα καὶ τὴν ὁδὸν, καὶ εἰς τριακοσίων ποδῶν αἰρόμενοι ὕψος, προσεπένευσον κατὰ τὰς κορυφὰς αὐτῶν, τεράστιον θόλον ἀποτελοῦντες, καὶ συνεπλέκοντο μετὰ τῶν σκοτεινῶν κλάδων τῶν πιτύων καὶ ἐλατῶν, αἵτινες ἐκατέρωθεν ἐπὶ τῆς ἀθύσσου ἐπιπρεμάμεναι, ἀπέκλειον αὐτῆς πᾶσαν φαίδραν τοῦ ἡλίου ἀκτίνᾳ. Πολλάκις δὲ οἱ γεγηρακότες αὐτῶν κορμοὶ, ἐκρίζουμένοι ὑπὸ τῶν καταιγίδων, αἵτινες ἐνεξυλοχῶρουν εἰς τὰς ἀγρίας αὐτὰς στενωπούς τῆς Ἠπείρου, κατεκυλίσθησαν κατὰ τῶν βαράθρων, καὶ ἡ ἀνεχαιτίζοντο ὑπὸ τῶν προκαταπεσόντων βράχων, ὅσοι διέτεμνον τὴν ὁδὸν, ἢ ἐπ' αὐτῶν ἀναπετῶντες κατακρημνίζοντο εἰς τὴν Βοϊούσαν, καὶ παρεσύροντο ἀπ' αὐτῆς τὰ βοῖζοντα ὕδατα.

Ἐν τούτοις ἡ καταιγὶς ἐπέτεινε τὴν ὀρμὴν τῆς, καὶ ἡ ἡγὼ ἐπανελάμβανε τοὺς μανιώδεις τῆς συριγμούς. Ὁ ἄνεμος ἐνίοτε εἰσδιχόμενος ἐντὸς τῶν ἐρρήμων αὐτῶν στενωμάτων, ἐμιμῆτο τὸν πάταγον τοῦ ἐνσκήπτοντος κεραυνοῦ, καὶ ἀνήπαξε στρόβιλους λευκοὺς χιόνος· συγχρόνως δὲ παχέαν, τεφροχόρα νέφη ἐπεκάθηοντο βαρέως εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, πληροῦντα ὀμίχλης καὶ σκότους τὴν στενωπόν. Ὁσάκις δ' αἰφνιδίως ἐσίγων οἱ φοβεροὶ φθόγγοι τῆς τρικυμίας, οἱ γυμνοὶ κλάδοι τῶν πλατάνων, οἵτινες ἐφύοντο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὕψουντο μέχρι τοῦ χείλους τῆς ὁδοῦ, ἤκουοντο τρίζοντες ἀπαισίως.

Αἰφνης παιδίον δεκαετὲς περίπου, ἰσχνόν, ἡλιοκαὲς καὶ ἡμίγυμνον, τὴν κόμην ἔχον λυτὴν καὶ περὶ τοὺς ὤμους ἐσχισμένην φοροῦν προθιάν, ἐφάνη ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον μετὰ μεγίστης εὐκίνησιος ῥιπτόμενον, καὶ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐφάσεν εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς τῶν ὑψηλοτέρων δένδρων. Ἐντεῦθεν δὲ μετ' ἐκφράσεως φρίκης πρὸς τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ ἀφώρων, ἐξέπεμπεν ἀνθρώπους κραυγᾶς· καὶ ἔπειτα στρέφον ἀπογνώσεως βλέμμα πρὸς τὴν ὁδὸν, ἐφαίνετο διαμετροῦν τὴν ἀπόστασιν, καὶ ἀναλογιζόμενον ἂν δύναται νὰ πηδήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν ὅπως διαφύγῃ ἐχθρόν τινα ἐπικείμενον. Βλέπον ὅμως ἀκατόρθωτον τὸ πρᾶγμα, τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ φωνάζῃ ἐκ νέου μετ' ἀπελπισίας, καὶ νὰ ἐπικαλῆται εἰς βοήθειαν τὸν πατέρα του. Ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνετο· ἡ δὲ φωνὴ τῆς καταιγίδος ἐμυκάτο πάντοτε.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἄρκτος ὑπερμεγέθης ἐφάνη ὑπὸ τὸ δένδρον, ὡς δέκα πόδας ὑπὸ τὸ μέρος ὅπου κατέφυγε τὸ παιδίον, καὶ ἤρχισεν, εἰς τοῦ γονατώδους πλατάνου τὰς ἐξοχὰς τοὺς βαρεῖς τῆς πόδας στηρίζουσα, ν' ἀναρρίχῃται βραδέως, καὶ μετὰ περισκέψεως. Ἦτον δὲ ἄρκτος μελανόξανθος, ὡς ὅλαι αἱ οἰκουσαὶ τοῦ Ἀλιάκμονος τὰ ἄγρια σπήλαια, καὶ ἐκείθεν εἰς δρυμεῖς χειμῶνας κατερχόμεναι ἐνίοτε εἰς τῆς Ἠπείρου τὰς πεδιάδας.

Τὸ θηρίον, κρίνον ἀναμφιβόλως ὅτι ἡ λεία του δὲν

εδύνατο πλέον νὰ τὸ διαφύγῃ, ἔμεινεν ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἀκίνητον. Τότε δὲ τὸ δυστυχὲς παιδίον, συλλέγον ὅτι τῷ ἐναπέμενε ζωῆς, δυνάμειος καὶ ἐλπίδος, ἀφῆκε τελευταίαν καὶ μεγάλην φωνήν· καὶ πελιδνὸν ἔπειτα, τὰ χεῖλη λευκὰ, ὑπὸ σπασμωδικῶς κατεχόμενον τρόμου, καὶ ὀδόντων βρυγμοῦ, μόλις κατῴρθωσε νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα εἰς σημεῖον τοῦ σταυροῦ· καὶ ἔπειτα, κλείσαν τοὺς ὀφθαλμούς, περιέμεινε τὸν θάνατον... Ἡ δὲ ἄρκτος, ἀφ' οὗ ἐδά-ρυνεν ἐπ' ὀλίγον εἰς ἓνα τῶν ἰσχυροτέρων κλάδων, ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι ἀντέχει, ἐξηκολούθησε ν' ἀναβαίνει...

Ἡ τρικυμία ἐβρυχάτο πάντοτε. Τὸ παιδίον ὅμως αἰφνης ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς, ἔβαινε τὸ ὠτίον, καὶ ἐφάνη ἀκούειν μετ' ἀγωνίας ἀπεριγράπτου. Τῷ ὄντι κυνὸν ὕλακαί, μεμακρυσμέναι καὶ ἀμφίβολοι κατ' ἀρχάς, ἠκούσθησαν πλησιάζουσιν κατ' ὀλίγον, καὶ τέλος ἀντήχησαν καθαρά. Στρέφον τότε πάλιν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν ποταμὸν,

— Πάτερ, ἐκράξε τὸ παιδίον, πάτερ, ἐδῶ!

— Ἐχε θάρρος, Ἀθανάση μου, καὶ παρακάλε τὴν παναγίαν, ἀπεκρίθη φωνὴ ἀνδρική, ἣν βιαίου δρόμου ἀγὼν καθίστα ἐναγώνιον καὶ ἀθματικὴν.

Ἐνταυτῷ δὲ λίθος, ῥωμαλαίως σφενδονισθεὶς, ἐκτύπησε τὸ ζῶον εἰς τὸ πλευρὸν, καὶ τὸ ἐβίασε νὰ σταθῇ, καὶ νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ῥίζαν τοῦ δένδρου. Αἱ ὕλακαί τῶν κυνῶν ἔγιναν τότε μα-νιώδεις, καὶ ἡ φωνὴ ἐπανελάθε.

— Ἐχε θάρρος, Ἀθανάση!

Καὶ ἐν τῇ ἡμᾶ ἀνὴρ εὐρωστος, ἀρνακίδας καὶ αὐ-τὸς περιβεβλημένος, καὶ μακρὰν μάχαιραν εἰς τοὺς ὀδόντας κρατῶν, ἐφάνη ἀναβαίνειν τὸ δένδρον, καὶ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν φθάς τῆς ἄρκτου, ἐστάθη καὶ τὴν παρετήρει. Τὸ δὲ θηρίον, ἰσχυρῶς τὸν κλάδον σφίγγον ἐφ' οὗ ἵστατο, ἠνέωξε φάρυγγα ἀγριώτατον, καὶ ἤρχισε νὰ βρυχάται. Ἀλλ' ὁ ἀτρόμητος κάτοι-κος τῶν ὀρέων, ὠφελθεὶς ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ζῶον, διότι ἐπεπρόσθει ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου, δὲν ἐδύνατο εὐκό-λως νὰ μεταχειρισθῇ τοὺς φοβεροὺς ὀνυχάς του, ἔ-φθασεν ἀπέναντι αὐτοῦ, καὶ περιβάλλων ἰσχυρῶς τὸν πλάτανον μετὰ γόνατά του, συνέλαβε διὰ τῆς μιᾶς χεὶρὸς τὴν ἄρκτον κατὰ τὸν αὐχένα ἐκ τοῦ δασέος τῆς δέματος, καὶ διὰ τῆς ἄλλης τῇ ἐδύθη εἰς τὴν καρδίαν τὴν μάχαιραν, καὶ ἀνέκραξε μετ' εὐγνώμο-νος ἐνθουσιασμοῦ ὅτι πολλὰκις ἤκουσε ψαλλόμενον εἰς τὴν ἐκκλησίαν του.

— Ὁ θεὸς μετ' ἡμῶν!

Οὕτω πληγνὸν τὸ θηρίον, ἀφῆκε φοβερόν μυκηθ-μόν, καὶ ἐκτείνειν ὅσον ἐδύνατο ἓνα τῶν βαρέων πο-δῶν του, κατῴρθωσε νὰ ἐμπήσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ εἰς τὴν πλατὴν τοῦ Ἑλλήνου.

Ἀλλ' αὐτὸς μετὰ λύσσης ἐπὶ μάλλον ὑπὸ τοῦ πόνου μυοπούμενος, τῷ κατέρρεε νέαν πληγὴν, τόσῃ καίριον, ὥστε ἡ ἄρκτος ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ἀλλ' εἰς τὴν πτώσιν τῆς συμπαρέσβυσε καὶ τὸν νικητὴν τῆς. Βύτυχως ὅμως τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ κατ' ἐ-κείνο τὸ μέρος ἦν ἀργιλωδές, καὶ ἐκαλύπτετο ἀπὸ φύλλων στρώμα παχὺ καὶ ἀθύρρον ἀπὸ τῆς βο-ρ-

χᾶς τοῦ χειμῶνος, ὥστε ὁ Ἕλλην δὲν συνετρίβη πε-σών. Ἀλλ' εἰ καὶ πνέουσα ἤδη τὰ λοιπὰ, ἡ ἄρκτος ἐδύνατο νὰ τὸν σπαράξῃ ἀκόμη ἐν τῇ φοβερᾷ ἀγω-νίᾳ τῆς, ἀνευ τῆς βοήθειας τῶν δύο του μολοσσῶν, κυνῶν μεγάλων καὶ λευκοτρίχων, οἵτινες ὀρμήσαντες κατὰ τοῦ θηρίου, τὸ ἀπέπνιξαν μετ' ἐπίμονον πάλιν, ἐφ' ἧς οἱ ὀνυχές του ἐχάραξαν τὸ δέμα των πολ-λαχοῦ.

Τῆς πάλης δὲ ταύτης πάσας τὰς φάσεις παρηκολού-θησεν ἄλλοτε μὲν μετὰ τρόμου, ἄλλοτε δὲ μετὰ πα-ραφορᾶς τὸ παιδίον ἀπὸ τοῦ δένδρου. ὅταν δὲ εἶδε τὴν ἄρκτον ἐκπνέουσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς του τὴν μά-χαιραν, ἀφῆκε φωνὴν ἀγρίας χαρᾶς, καὶ ὀλισθήσαν κατὰ τοῦ κορμοῦ, ἔτρεξε πρὸς τὸν πατέρα του, ὅστις τὸ ἐνέκλεισε μετ' ἀγάπης περιπαθοῦς εἰς τὴν εὐρω-στον καὶ καθημαγμένην ἀγκάλην του, τὸ κατεφίλησε, καὶ ἀνέτεινε πρὸς τὸν οὐρανὸν βλέμμα ἐν ᾧ ἔλαμπε φιλοστόργια καὶ εὐγνωμοσύνη. Ἐν μέσῳ τοῦ θορύ-φου τῆς τρικυμίας, ἐν μέσῳ τῆς ἀγρίας ταύτης ἐ-ρήμου, περιεκαλυμμένης σχεδὸν ἤδη ὑπὸ τοῦ σκό-τους, ἀπέναντι τοῦ ἐσπαργμένου πτώματος, εἰς οὗ τὸ νεκρὸν ὄμμα ἥστραπτεν εἰσέτι ἡ ἀπειλή, ἡ σκηνὴ αὕτη εἶχε κατακυκτικόν τι καὶ μέγα.

— Πάτερ! σ' ἐπλήγωσεν!... ἀνέκραξεν ὁ Ἀ-θανάσιος, δεικνύων κηλίδας αἵματος αἰτίνες ἐμίαι-νον τὴν δερματίνην τοῦ πατρὸς του φλοκάταν.

— Νομίζω, εἶπεν αὐτὸς, στρέφον τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸ ἀριστερὸν ὠμόν του. Χρῖσε τὴν πληγὴν μετ' ὀλίγον πηλὸν, καὶ ὁ θεὸς βοηθός!

Ἐπειτα δὲ, καθήσας ἐπὶ τῆς ἄρκτου, ἀπεδύθη, ἂν καὶ ἐπιπτεν ἀκόμη χιῶν, καὶ ἐγύμνωσε τὰς πληγὰς τῆς ῥωμαλαίας του ὠμοπλάτης· ἐν ᾧ δὲ διὰ τῆς χει-ρὸς του ἐκολάκευε τοὺς δύο του μολοσσούς, στηρί-ζοντας ἐπὶ τῶν γονάτων του τὰς ζωηρὰς κεφαλὰς τῶν αἰτίνες ἐξέφραζον εὐφυῖαν καὶ θάρρος. τὸ παιδίον ἐμάλασεν εἰς τὰς μικρὰς χεῖράς του τῆς ὄχθης τὴν ἀρ-γύλλον, καὶ ἀντλήσας εἰς τὸ φέσιόν του ἐκ τοῦ κα-ταψύχρου ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἐπλυνεν ἐπιμελῶς τὸ πεπηγὸς αἷμα τῆς πληγῆς, καὶ ἐπέθεσε τὴν δροσερὰν καὶ παχεῖαν ἀλοιφήν, ἐπικαλύψαν αὐτὴν διὰ τινων φύλλων ξηρῶν.

— Ἀθανάση μου, εἶπεν ὁ Ἡπειρώτης, ὁ καλὴ-τερος ἐξοχώτατος τῆς κατηραμένης στρίγλας τοῦ Τεπελενίου, — Θεέ μου, φύλαττε! (καὶ ἔκαμε τὸν σταυρὸν του) — δὲν ἠμποροῦσε νὰ δέσῃ τὴν πληγὴν μου καλὴτερα. Δύσκολον δὲ ἦτον τὸ κυνῆγι μας, ὁ-μως καὶ ἤξιζε. Ἡ καλὴ σου, λιγνὴ δὲ εἶναι, ἐπρόσ-θεσε, περιέφρων τὴν τραχεῖάν του χεῖρα εἰς τὰ πλευ-ρά τοῦ θηρίου. Αὐτὸν τὸν χιμῶνα θὰ ἔχετε κρέας ἀλα-τισμένον σὺ καὶ ἡ μήτηρ σου, καὶ τὸ δέμα τῆς θὰ γίνῃ ἐξαίρετον σκέπασμα διὰ τῆς ψυχρᾶς νύκτας. Χάρις εἰς τὴν Παναγίαν! δὲν λησμονεῖ τοὺς δούλους τῆς, καὶ μὰς ἔστειλε τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν!

Τοιαύτη ἦτον ἡ ἀπορία, τοιαύτη ἡ ἐλεεινὴ κατάστα-σις τῶν δυστυχῶν τούτων, οὓς ἐν νεύμα τοῦ Σατρά-που Ἀλῆ εἶχεν ἐκτοπίσει ἀπὸ τῆς πατρίδος των Χαονίας εἰς τὰ ἄξανα ταῦτα μέρη τῆς Ἡπείρου, τοι-αύτη ἦτον ἡ κακὴ των μοῖρα, ὥστε ὁ πατὴρ τοῦ

Ἀναστασίου εὐδαιμονίαν σχεδὸν θεόπεμπτον ἐθεώρει· καὶ φόβου· καὶ αὐτοὶ, οἱ συνήθως ἄτακτοι, θορυβώδεις καὶ πολυλόγοι, πρὸ τεσσάρων ὥρων ἀναχωρήσαντες ἀπὸ Τεπελενίου, ἂν καὶ τόσον φρικτὸς ἦτον ὁ καιρὸς καὶ τοσαῦται τῆς ὁδοπορίας αἱ κακουχίαι, δὲν ἠνέ-ωξαν ὅμως οὔτε ἀπαξ τὸ στόμα νὰ προσφέρωσι μίαν λέξιν. Τὴν παράδοξον δὲ ταύτην ἀλλοίωσιν εἰς τὰς ἐξέως τῶν θηριωδῶν τούτων ἀλλὰ καὶ φαντατικῶν συγ-χρόνως στρατιωτικῶν ἐπέφερον ἡ παρουσία τοῦ Βεκτακ-τῆ, ὅστις ἦτον ἱερεὺς ἐνταυτῷ καὶ μάγος· οὗτοι δὲ ἦσαν ἐκ τῶν σωματοφυλάκων τῆς Χαονίας, ἧτις, ὡς ἐλέγετο, ἔκειτο τότε ἐπικινδύνως ἀσθενούσα εἰς τὸ σπράγιον τοῦ Τεπελενίου, τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀλῆ.

— Καὶ τί θὰ κάμωμεν τὴν ἀρκούδα νῦν; ἡ-ρώτησε τὸ παιδίον.

— Ὁ Τόμας θὰ τὴν φυλάξῃ, καὶ δὲν θ' ἀφήσῃ ὡς τὸ πρῶτ' νὰ τὴν φάγουν τ' ἀγρίμια. Τὴν αὐτὴν ἐπιστρέφωμεν μετὰ τὴν μητέρα σου νὰ τὴν ἐπάρωμεν.

Τὸ νεῖμον ζῶον, ὡς ἤκουσε τ' ὄνομά του, ἔστρεψεν ἀνυσύχως τὸ βλέμμα πρὸς τὸν κύριόν του.

— Τόμας! ἐδῶ! εἶπεν ὁ Ἡπειρώτης, ρίπτων τὸ φέσιόν του πλησίον τῆς ἄρκτου. Φύλαξέ την, νὰ μὴ τὴν ἐπάρῃ κανεὶς.

Ὁ κύων ἀμέσως ἐκάθησεν εἰς τὸ φέσιον, καὶ ἀνέ-πεμψε γρυσμὸν ὑπόκωφον, γυμνώσας τοὺς λευκοὺς καὶ ὀξεῖς του ὀδόντας, ὡς λέγων εἰς τὸν κύριόν του ὅτι ἐνόησε, καὶ ἦτον πρόθυμος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν προ-σταγὴν του.

— Καλὰ, Τόμας, εἶπεν ὁ Ἕλλην. Ὅλα τ' ἀγρί-μια νὰ ἔλθουν νῦν, δὲν εἶναι φόβος διὰ τὴν ἀρκού-δα. Ἐλ', Ἀθανάση, ἐνύκτωσε, καὶ ἡ μητέρα σου περιμένει.

— Τόμας, καλὴν νύκτα, εἶπεν ὁ Ἀθανάσιος, κολακεύσας μετὰ τὴν χεῖρα τὸν κύνα, ὅστις εὐπειθὴς καὶ οὐδόλως μεμφιμοιρῶν, ἔμεινεν ἀκίνητος εἰς τὸ φέσι, καὶ παρηκολούθει μόνον διὰ τοῦ βλέμματος τὸν κύ-ριόν του καὶ τὸ παιδίον, μέχρις οὗ μετὰ τοῦ ἄλλου κυνὸς ἔγιναν ἄφαντοι μετὰ τῶν πλατάνων.

—ο—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΤΑ ΘΗΡΙΑ.

Δύο περίπου ὥρας μετὰ τὸ ἐκτεθὲν συμβᾶν βαθεῖα ἦτον ἡ νύξ καὶ ἡ θύελλα πάντοτε ἐβρυχάτο, ὅταν αἰφνης τοὺς βράχους τῆς στενωποῦ ἐφώτισαν λάμ-ψεις ἀβέβαιαι ἀπὸ δαυλοὺς ριτινώδους πίτυος προ-ερχόμεναι, οὓς ἔφερον εἰς τὰς χεῖρας των Αἰθίοπες δοῦ-λοι. Τὰς φλόγας αὐτῶν ἐβασάνιζεν ὁ ἀνέμος, ἀλλὰ δὲν ἐδύνατο νὰ τὰς σβύσῃ. Εἰς δὲ τὸ κινούμενον καὶ ἀβέβαιον φῶς των, ἐφαίνοντο περὶ τοὺς εἰκοσι Γέ-λους ἱππεῖς, οἵτινες ἀπὸ τῶν μελανῶν μανδύων των ἀποτινάσσοντες τὴν σωρευομένην χιόνα, ἔσυρον κα-τόπιν των τοὺς ἵππους ἐκ τῶν χαλινῶν, καὶ ἀνέβαι-νον βραδέως καὶ δυσκόλως τὸ ἐπισφαλὲς μονοπάτιον, ὀλισθηρὸν κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν τοῦ χρόνου, καὶ πολλαχοῦ διατεμνόμενον ὑπὸ τῶν κατακυλισθέντων βράχων ἢ τῶν κορμῶν ὅσους ἡ θύελλα προρρίζους ἀν-ήρπαζεν.

Τοῦ μικροῦ δὲ τούτου ἀποσπάσματος προεπορεύε-το εἰς μόνος, οὐχὶ πεζός, ἀλλ' ἡμίονον ἀναβαίνων λευ-κὴν, ἣν ἐκατέρωθεν ὠδήγουν δύο δούλοι, καὶ ἧτις τοσοῦτον γεγυμνασμένον εἶχε τὸν πόδα, ὥστε με-ταξὺ ὧων τούτων τῶν ἐμποδίων καὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς ὁδοῦ, σχεδὸν οὐδ' ἐπρόσκοπτε. Πρὸς τὸν ἀνθρω-πον δὲ τούτον οἱ Γέγαι ἀπέβλεπον μετ' εὐλαθείας

καὶ φόβου· καὶ αὐτοὶ, οἱ συνήθως ἄτακτοι, θορυβώδεις καὶ πολυλόγοι, πρὸ τεσσάρων ὥρων ἀναχωρήσαντες ἀπὸ Τεπελενίου, ἂν καὶ τόσον φρικτὸς ἦτον ὁ καιρὸς καὶ τοσαῦται τῆς ὁδοπορίας αἱ κακουχίαι, δὲν ἠνέ-ωξαν ὅμως οὔτε ἀπαξ τὸ στόμα νὰ προσφέρωσι μίαν λέξιν. Τὴν παράδοξον δὲ ταύτην ἀλλοίωσιν εἰς τὰς ἐξέως τῶν θηριωδῶν τούτων ἀλλὰ καὶ φαντατικῶν συγ-χρόνως στρατιωτικῶν ἐπέφερον ἡ παρουσία τοῦ Βεκτακ-τῆ, ὅστις ἦτον ἱερεὺς ἐνταυτῷ καὶ μάγος· οὗτοι δὲ ἦσαν ἐκ τῶν σωματοφυλάκων τῆς Χαονίας, ἧτις, ὡς ἐλέγετο, ἔκειτο τότε ἐπικινδύνως ἀσθενούσα εἰς τὸ σπράγιον τοῦ Τεπελενίου, τὸν τόπον τῆς γεννήσεως τοῦ Ἀλῆ.

Ὁ Βεκτακτῆς οὗτος ἐφόρει πράσινον μὲν μανδύαν, μέλαιναν δὲ τὴν τιάρην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ πρασί-νης ζώνης περιδεδεμένην. Τὸ πρόσωπόν του ἦτον ἰ-σχνὸν καὶ ὀστεώδες, ὁ πώγων αὐτοῦ πυρρὸς, ἡ ὄψις του πελιδνὴ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του πρασινοῖς ὡς οἱ τῆς γαλῆς. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς του ἦτον σπουδαϊότατος, διότι εἰς ἕκαστον πρόσκομ-μα τῆς ὁδοῦ ἐμεμφιμοίρει μετὰ τῶν ὀδόντων του μετὰ φωνὴν ὑπόκωφον.

— Δὲν θὰ προφθάσω, δὲν θὰ προφθάσω! Ἀλλὰ τέλος ἡ ὁδὸς ἤρχισε νὰ γίνεταί ὁμαλωτέρα, καὶ νὰ κοπᾶζῃ ἡ ὁρμὴ τῆς καταγίδος. Οἱ Γέγαι τό-τε ἱππευσαν πάλιν, καὶ παρακολουθοῦντων τῶν αἰ-θιόπων ἐν σπουδῇ δρόμου, ἐφθασαν μετ' οὐ πολὺ εἰς μέρος ὅπου ἠϋρύνετο ὀλίγον ἡ ἀρόδος, καὶ ἔκειτο τὸ μικρὸν χωρίον τῆς στενωποῦ.

Οἱ δαυλοὶ, διασκεδάσαντες τὸ περιεχυμένον σκό-τος, ἐδείξαν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τούτου τινὰς ἀθλίας πηλοκτίστους καὶ ἀχυροσκεπεῖς καλύβας, προσανα-κεκλιμένας εἰς τοὺς καθέτους βράχους, ἢ κρεμασμένας ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτῶν. Πυκνὸς καὶ μέλας καπνὸς ἐξερχόμενος μετ' ἐρυθροῦ ἀπαντάσματος ἐκ τοῦ μι-κροῦ καὶ μόνου παραθύρου ἐκάστης αὐτῶν, ἦτον τὸ μόνον μαρτύριον ὅτι κατοικεῖτο τὸ χωρίον τούτο. Οἱ δὲ δυστυχεῖς κάτοικοι, οἱ κατὰ διαπαγὴν τοῦ Ἀλῆ εἰς τὴν ἔρημον ταύτην μετοικισθέντες, αὐτοὶ ἦσαν τὰ λείψανα χωρίων τινῶν τῆς Χαονίας, καταστραφέν-των ὑπὸ τοῦ σατράπου ἐν στόματι ῥομφαίας.

Οἱ Γέγαι ἀφιππεύσαντες, ἐρρίψαν τοὺς χαλινούς εἰς τοὺς Αἰθίοπας. Ἐπειτα δὲ, ἐρευνήσαντες τὸ ἔναυσμα τῶν ἐλεφαντοκαλλήτων των πυροβόλων, δοκιμάσαν-τες ἂν αἱ μάχαιραί των εὐκόλως ἐξέρχωνται ἀπὸ τὰς ἐρυθρὰς καὶ ἐπαργύρους των θήκας, τινὲς δὲ λα-βόντες καὶ σχοινία εἰς τὰς χεῖρας, ἐκινήθησαν ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Βεκτακτῆ, ὅπως ἐπισκεφθῶσιν ἀλλήλο-διαδόχως ὅλας τὰς καλύβας τοῦ ἀθλίου τούτου χω-ρίου. Μία ἀπὸ αὐτὰς κατοικεῖτο ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀθανασίου.

Δυσπερίγραπτος εἶναι ἡ ἐλεεινότης τῆς κατοικίας τοῦ Μάρκου Βαῖα, πατρὸς τοῦ Ἀθανασίου, ἄλλως τε ὁμοία πρὸς τὴν τότε κατάστασιν τῶν πλείστων χριστιανῶν τῆς Ἡπείρου.

Ἡ μάστιξ τῆς ληστείας, τῆς βίας καὶ τῆς ἀναρ-χίας, ὑφ' ἣν ἐστέναζε πρὸ τριῶν περίπου αἰώνων ὁ δυστυχὴς οὗτος τόπος, ἠνάγκαζε τοὺς ἐγγυρῶντας νὰ

οικοδομῶντι παραδόξου σχήματος κατοικίας, ὅποια ἦσαν αἱ τοῦ χωρίου ἐν τῇ φάραγγι τοῦ Τεπελενίου. Τὸ χωρίον ἐκεῖνο κατωκίετο ἄλλοτε ὑπὸ ἀνθρώπων φιλοπολέμων, οἵτινες διέθετον τὰς οἰκίας των ἐν εἰδει μικρῶν φρουρίων, καὶ ἤγειρον αὐτὰς μεμονωμένως καὶ διεστώσας, ἐπὶ θέσεων ὑψηλῶν, ἐπὶ ἀποτόμως προσχόντων βράχων, ὅπου ἦσαν ἀπρόσβλητοι, ἐξουσιάζουσαι αὐταὶ τὴν περικειμένην χώραν, καὶ ὅπου ἐνίοτε ἡ ἀνάστασις ἐγένετο διὰ κλίμακος ἀραιουμένης τὴν νύκτα. Ἦδη ὅμως τοῦ Σατράπου Ἀλῆ ἡ ὑποπτος πολιτικῇ, ἥτις μεταξὺ ἄλλων καταπίεσεως τρόπων εἶχεν ἐφεύρει καὶ τὸν ἀποτρόπαιον ἐκτοπισμὸν, εἶχε μετοικίσει ἀλλαχῶς τοὺς κατοίκους ἐκεῖνους, καὶ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο εἶχε μεταφέρει ἄλλους ξένους, ἀφ' οὗ τοῖς ἀφῆρσεν ὅλα τὰ ὄπλα.

Τοῦ δὲ Μάρκου Βάια ἡ κατοικία ἦτον μία τῶν πενσεστάτων. Οἱ τοῖχοί της ἦσαν πηλόπλαστοι καὶ γυμνοί, τὸ ἔδαφος ὑγρὸν καὶ μόλις πεπατημένον, παλαιὰ φιάθος ἀχυρίνη ἐχρησίμευε συγχρόνως εἰς κλίνην τῆς πτωχῆς οἰκογενείας, ἐν ῥάκῳ ὡς πέπλωμά της· ἐπὶ πεπαλαιωμένου δὲ καὶ σχεδὸν κενοῦ κιβωτίου δύο ἴσταντο εὐτελῇ ἀγγεῖα, ὧν τὸ μὲν περιείχεν ὕδωρ τῆς Βοιούσης, τὸ δὲ τὴν πενιχρὰν τῶν πτωχῶν καὶ ἀγροίκων τροφήν, τὴν βοδύταν. Εἰς μίαν δὲ τῆς σκοτεινῆς αἰθούσης γωνίαν, ἔκειτο μέλαινα ἐστία, καὶ τῆς ἐδρεγμένης πίπτους ὁ καπνὸς, μόνον ἐξοδὸν εἶχε τῆς ὀροφῆς τὰς χασμάδας, δι' ὧν ἐρύσατο παγετώδης ἀνεμὸς καὶ εἰσῆρχετο ἡ χιών.

Καὶ ὅμως οἱ κάτοικοι τοῦ θλιβεροῦ τούτου ἐνδιατήματος, ὁ Μάρκος, ἡ γυνὴ καὶ τὸ τέκνον των, ἐκάθηντο τὴν στιγμὴν ταύτην ἡσυχῇ καὶ σχεδὸν φαιδρῶν, ἀνυπολόγιστοι τὸν κίνδυνον ὃν διέφυγον, τὴν εὐδαιμονίαν ὅτι ἦσαν πάλιν ὅλοι ὁμοῦ, τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ζῶον ὃ ἐφύλαττεν ὁ Τόμαρος παρὰ τὸν ποταμὸν ἤθελε τοῖς παρέξει εὐχυμον τροφήν διὰ τὸ ἐπιλοιπὸν τοῦ χειμῶνος· καὶ συνδιελέγοντο, μετὰ τινος παρηγορίας ἀποδίδοντες εἰς τὴν ἐπαύριον. Μεταξὺ δὲ τῶν γονέων του ἐκίθητο ὁ Ἀθανάσιος, καὶ ἄλλοτε μὲν ὁ πατὴρ του, ἄλλοτε δὲ ἡ μήτηρ του τὸν ἐνηγκαλίζετο καὶ τὸν ἐφίλει.

Ἡ Δέσπω, τοῦ Βάια γυνὴ, ἦτον τριακοντούτης περίπου, καὶ εἶχε τοὺς χαρακτῆρας λεπτοῦς, κανονικοῦς καὶ ὠραιοῦς· ἀλλὰ τὸ κάλλος των κατέστρεφον ριτίδες πρόωροι, ὅς ἡ πενία καὶ ἡ ὑπερβολικὴ σωματικὴ ἐργασία εἶχον χαράξει ἐπὶ τοῦ μετώπου της. Τὸ ἐνδυμὴν της ἦτον ὁ βαμβυκακὸς χονδρὸς χιτὼν, ἔργον τῶν ἰδίων χειρῶν της, ἀνευ ἀνθρώπων ποικιλιμάτων, οἷα κυμοῦσι τὰ τῶν εὐπόρων ἐνδυμῶντα· ἐπ' αὐτοῦ δ' ἐφύρει χλαίνην μαλλωτὴν καὶ ἐρυθρὸν περίζωμα, καταβαίνον μέχρι τῶν ποδῶν, ἐρυθρὸν δὲ καὶ τὸν κεφαλόδεσμον, ἀφ' οὗ ἡ κόμη της ἐχεῖτο ἐπὶ τῶν ὤμων της πεπλεγμένη, ἀνευ ὅμως τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων, ἃ αὐτὴ μὲν δὲν εἶχεν, ἀλλ' οὐδ' αἱ ἐχούσαι ἐτόλμων τότε νὰ ἐπιδείξωσι, προκαλοῦσαι τῶν ἀρπάγων τὴν κακοῦργον φιλαργυρίαν. Εἰς τὰς ἀγκάλας ἐκράτει τὴν κεφαλὴν τοῦ μικροῦ Ἀθανασίου, ὅστις εἶχεν ἀποκοιμηθῆ εἰς τὰ γόνατά της, καὶ ἐπρὸς πᾶν νὰ τὸν θερμάνῃ εἰς τὸ στήθος της.

Ὁ δὲ Μάρκος Βάιας ἦτον μετρίου μὲν ἀναστήματος, ἡλιοκαῆς δὲ τὴν ὄψιν, καὶ εἶχε τοῦ προσώπου τὴν ἐκφρασιν ἡρεμῶν συγχρόνως, σκεπτικὴν καὶ θαρρᾶλέαν. Ἡ κεφαλὴ του κατ' ἔθος ἡπειρωτικὸν ἐκόνου μὲν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐμπρὸς δὲ καὶ εἰς τὰ πλάγια ἦτον ἐν χρῶ κεκαυμένη. Καταβίς τὴν δεξιὰν φλογάταν του, ἐφόρει πράσινον παλαιὸν ἐπενδυτήν, καὶ ἐπὶ τῆς φουστάνελλας του ἦτον ἐξωσμένος ἐρυθρὸν ζώνην· εἰς δὲ τοὺς πόδας ἐφόρει ἀφελέστατα πέδιλα ἐκ δερμάτος ἀκατεργάστου, ὑποδεδεμένα διὰ λωρίων.

Καπνίζων τὴν κερασσίνην του καπνοσύριγγα, ὁ Βάιας ἄλλοτε μὲν ἐκολάκευε διὰ τῆς χειρὸς τὸν κύνά του, τὸν πιστὸν σύντροφον τοῦ Τομάρου, ἄλλοτε δὲ ἀπέτεινέ τινος λέξεις πρὸς τὴν γυναῖκά του, καὶ ἄλλοτε ὑπέτρεφε τὸ πῦρ, οὗ ἡ κινουμένη λάμψις ἐφώτιζε μόνη τὴν οἰκιακὴν ταύτην εἰκόνα.

Κατ' ἀρχὰς τὸ πτωχὸν ζεύγος διελέχθη ἐπὶ τινὰ καιρὸν σχεδιάζον περὶ τοῦ τρόπου κατ' ὃν ἐμελλον νὰ σκευάσωσι τὸ κρέας τῆς ἀρκτου, τὸ δῶρον τοῦτο ὃ τοῖς εἶχε πέμψει ἡ πρόνοια, ὅπως τοῖς διαρκέσῃ ἐπὶ μακρότατον, ἔπειτα δὲ ἀπὸ λόγου εἰς λόγον ὠμίλησαν περὶ τῆς Χάμκως, τῆς μητρὸς τοῦ Σατράπου Ἀλῆ, τῆς φοβεράς ἐκείνης γυναικὸς, ἥς ὁ λαὸς, οἱ χριστιανοὶ μάλιστα, οὐδέποτε ἐπρόφερον τὸ ὄνομα χωρὶς τρόμου, καὶ χωρὶς νὰ κάμνωσι τοῦ σταυροῦ τὸ σημεῖον, ὡς ἂν προῦκετο περὶ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

— Ἡ Παναγία νὰ βοηθήσῃ! εἶπεν ἡ Δέσπω. Βοσκός ἀπὸ τὸ Βεράτιον ἐπέραςε χθὲς τὸ ἐσπέρας ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ παταμοῦ, ἀντικρὺ τοῦ Τεπελενίου, καὶ εἶδε νὰ λάμπουν ὅλα τὰ παράθυρα τοῦ φρουρίου καὶ ὅλαι αἱ θύραι. Τὸ φῶς ἦτον πρῶτα γαλάζιον· ἔπειτα ἔγινε κόκκινον, ὅμως κόκκινον ὡς τὸ αἷμα.

Ὁ Βάιας ἔκαμε τὸν σταυρὸν του καὶ εἶπε·

— Ἡ στρίγλα ὀρίζει τοὺς δαίμονας, καθὼς ὀρίζω ἐγὼ τοὺς σκύλους αὐτοὺς, καὶ ἡμπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας εἰς πυρῶμένην κάμινον, καθὼς ὁ υἱὸς της, τοῦ Τεπελενίου, ὁ λύκος, ἄλλαξε τὸν λαμπρὸν ἥλιον τῆς πατρίδος μας πρὸς τὰ ψυχρὰ αὐτὰ καὶ ἄγρια σκότη, καὶ τὰς εὐκάρπους μας πεδιάδας πρὸς ἐρήμους καὶ τραχεῖς βράχους, ὅπου ἀναγκαζόμεθα νὰ παλαίωμεν μὲ τ' ἀγρίμια διὰ τὴν ζωὴν τῶν παιδιῶν μας.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ κάτοικος τῶν ὀρέων, ἐνεθυμῆτο μετὰ πικρίας τὴν ὠραίαν πατρίδα του ἀφ' ἧς τὸν ἐξεδίωξεν ἡ αὐθαίρετος προσταγὴ τοῦ Σατράπου, ἐξορίσας αὐτὸν εἰς τὰς ἀξένους ἐκεῖνας φάραγκας. Ἐπειτα δὲ ἐπρόσθεσε κατηφῶς.

— Κατὰ κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆς Χάμκως καὶ τοῦ υἱοῦ της. Ὁ θεὸς ν' ἀποτρέπῃ τῆς ὁδοῦ των πάντα χριστιανόν· διότι ὅπου περάσουν αὐτοί, ἐκεῖ σῖτος δὲν φύεται.

— Εἶναι ἀληθές, ἡρώτησεν ἡ Δέσπω μὲ φωνὴν ταπεινὴν, ὅτι κοπετοὶ ἀκούονται ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ τοῦ σκαραγίου ὑπόγεια, καὶ ὅτι φωναὶ ἀλλόκοτοι καὶ θρηνώδεις ἀποκρίνονται ἀπὸ τοὺς ἀέρας;

— Εἶναι, φαίνεται, αἱ ψυχαὶ τῶν ἀποθανόντων, περίτρομον, καὶ μετ' αὐτῆς ἐκφωνήσας τὸ ὄνομα τῆς Χάμκως, ἐσιώπησε πάλιν ἄλλ' ὁ ἀγὼν του ἐξηκολούθει.

— Ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ τὸ παιδίον μας, εἶπεν ἡ δνσυχῆς μήτηρ πεφοβισμένη. Τὴν στρίγλαν ὄνειρεύεται. Συμφορὰ, συμφορὰ!

— Ναι, ναι, καὶ ἐκείνη καὶ ἡ κόρη της Καϊνίτζα θανατώνουν εἰς τὸ σαρὰνι μὲ ταῖς μαγίαις καὶ τὸ φαρμάκι, καθὼς ὁ λύκος τοῦ Τεπελενίου θανατώνει εἰς τὸν πόλεμον μὲ τὸ πυροβόλον καὶ μὲ τὸν πέλεκυν. Ἐπικατάρτος ἡ λύκαινα καὶ τὰ παιδία της· ἐπικατάρτος ὁ Ἀλῆς ὅστις κατέστρεψε τὴν γλυκεῖαν πατρίδα μου, ὅστις ἐθανάτωσεν ὅλους τοὺς ἰδικούς μου, ὅσους δὲν ἐμάνδρισεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀγρίαν ἔρημον, ὅπου ἀποθνήσκουμεν τῆς πείνης, τοῦ ψύχους καὶ τῆς δυστυχίας. Ἐπικατάρτος, τρεῖς κατηραμένη ἡ γενεὰ τοῦ Τεπελενίου!

Τὴν στιγμὴν ταύτην, βιαία ἀνέμου πνοή, χιόνος ἐρούσα στρόβιλον, εἰσώρμησε μετὰ πατάγου διὰ τοῦ μικροῦ παραθύρου, ἐσκέδασε τὸν καπνὸν εἰς τὴν ἐστίαν, καὶ παρ' ὀλίγον ἐσθυσε τὴν πυράν. Ἡ δὲ Δέσπω, ὑπὸ φόβου ἀκουσίου κυριευθεῖσα, ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἄνδρα της, προσέξασα ὅμως μὴ ἐξυπνήσῃ τὸ παιδίον, οὗ ὁ ὕπνος ἐφαίνετο τεταραγμένος.

— Φοβερὰ νύξ, εἶπεν ὁ Ἡπειρώτης. ῥίπτων εἰς τὸ πῦρ κώνους τινὰς πίπτους, οἵτινες ἀνέπεμπον ζωηράν λάμψιν.

Ἐπειτα δὲ προτέθηκεν.

— Ἄν καὶ ἐλεεινὴ εἶναι ἡ κατοικία μας, ὅς εὐχαριστῶμεν ὅμως τὸν θεόν, διότι πρέπει ὁ καιρὸς νὰ εἶναι φοικῶδης τώρα εἰς τὴν φάραγκα κάτω.

Καὶ τότε, ἐνθυμηθεὶς τὸν κύνά του ὅστις ἐφρούρει τὴν ἀρκτον, ὁ Μάρκος προτέθηκε μεθ' ἑνὸς στεναγμοῦ.

— Ὁ δυστυχὴς Τόμαρος!

Καὶ ἐκολάκευσε διὰ τῆς χειρὸς μετὰ περισσοτέρως περιπαθείας τὸν ἄλλον του κύναν.

Ἡ δὲ Δέσπω, δεικνύουσα πρὸς τὸν ἄνδρα της τὸν Ἀθανάσιον, κοιμώμενον εἰς τὰ γόνατά της, καὶ ἐνθυμουμένη τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεξε·

— Ἰδὲ τὸν ἀγαπητόν μου ἄγγελον, εἶπε μὲ δακρύοντας ὀφθαλμούς. Ἰδὲ πῶς κοιμάται!

Ἐπειτα δὲ, μακρύνουσα τὴν μελανὴν κόμην του, ἥτις ἐκρυπτε τοῦ παιδίου τὸ ἰσχνὸν καὶ νοσηρὸν πρόσωπον, τὸ ἐφίλησεν ἐλαφρῶς εἰς τὸ μέτωπον. Καὶ ὁ πατὴρ του δὲ, κύψας ἐπ' αὐτοῦ, τὸ ἠτένισεν ἐπὶ τινος στιγμῆς ἐν σιωπῇ καὶ μετὰ στοργῆς μελαγχολικῆς.

Αἰφνης ὁ Ἀθανάσιος τεταραγμένος, ἀγωνίων, ἐκίνησε τὰς χειρὰς του χωρὶς ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. καὶ ἐξεφώνησεν ἀνάνηδρος τινὰς συλλαβὰς.

— Ὀνειρεύεται, Ὀνειρεύεται. Ἡ Παναγία νὰ τῷ δώσῃ καλὰ ὄνειρα, εἶπε κρυφίως ἡ Δέσπω, ἐν ᾧ κύπτουσα ἐπὶ τοῦ παιδίου της παρετῆρει ἀνησυχῶς τὴν ἐκφρασιν τοῦ προσώπου του.

Ἀλλὰ τὸ μέτωπον τοῦ Ἀθανασίου ὑγραίνεν ἰδρώς, καὶ οἱ χαρακτῆρές του ἡλλοιωθήσαν. Φοβερά ταραχὴ ἐφαίνετο ὅτι τὸν κατεῖχε. Ἀφίει δὲ κραυγὴν

παιδίου, καὶ μετ' αὐτῆς ἐκφωνήσας τὸ ὄνομα τῆς Χάμκως, ἐσιώπησε πάλιν ἄλλ' ὁ ἀγὼν του ἐξηκολούθει.

— Ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ τὸ παιδίον μας, εἶπεν ἡ δνσυχῆς μήτηρ πεφοβισμένη. Τὴν στρίγλαν ὄνειρεύεται. Συμφορὰ, συμφορὰ!

— Τὴν τρισκατάρτον! νὰ τὴν εὕρῃ θεῖα δίκη διότι καὶ τῶν παιδιῶν φαρμακεύει τὸν ὕπνον! εἶπεν ὁ Μάρκος Βάιας μετὰ πικρίας.

Καὶ ἰσως ἤθελεν ἐξακολουθήσει τὰς ἀράς του· ἀλλ' αἰφνης ἐσιώπησε, καὶ εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του ὕψων τὴν κεφαλὴν, καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν θύραν·

— Δὲν ἤκουσες;

— Τίποτε! ἀπεκρίθη ἡ Δέσπω. Καὶ ἐθεώρησεν ἔντρομος τὸν σύζυγόν της, ἐνῶ αὐτομάτως ἐσφιγγε τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας της.

Ἀλλ' ὁ Μάρκος Βάιας ἀναπνέθας, ἡρῶνησεν ἂν αἱ δύο ξύλινοι δοκοὶ, αἱ ἐνδοθεν τὴν θύραν κλείουσας, ἦσαν στερεαὶ, καὶ ἔπειτα ἔμεινεν ὀρθὸς καὶ ἐξηκολούθησεν ἀκροώμενος.

— Φοβοῦμαι! . . . εἶπεν ἡ Δέσπω ὠχρῶσα.

Ἀλλ' ὁ Ἡπειρώτης προσήλωσε τὸ οὖς εἰς τὴν θύραν, ἤκουσε μίαν στιγμὴν, καὶ ἔπειτα νεύσας εἰς τὴν γυναῖκά του νὰ μὴ ὀμιλήσῃ, τῇ εἶπε κρυφίως·

— Ἐρχονται . . . ἔρχονται . . . ἀκούω ἱππων πατήματα.

— Οἱ κλέπτει! ἀνέκραξεν ἡ Δέσπω μετὰ φρίκης μεγίστης·

— Μητέρα, μητέρα! ἡ στρίγλα! βοήθειαν! ἀνεφώνησε τὸ παιδίον, αἰφνηδῶς ἐξυπνήσας, καὶ κρεμασθὲν εἰς τὸν λαιμὸν τῆς Δέσπως.

Ὁ δὲ Μάρκος Βάιας, εἰς πάσας τὰς γωνίας τῆς καλύβης του ἀπηλπισμένον περιφέρων τὸ βλέμμα, ὕψωσε τέλος αὐτὸ πρὸς τὸν οὐρανόν, ταύτας μόνον δυνηθεὶς νὰ προσέρῃ τὰς λέξεις.

— Ὅπλα δὲν ἔχω!

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ θύρα ἐκλονίσθη βιαίως, καὶ μία φωνὴ ἠκούσθη κράζουσα·

— Τί κλειδώνεις, μωρὲ ῥαγιά; τί κλείσαι μέσα;

— Ἀνοίξε, γκιαυρὴ, ἐφώναξεν ἄλλος.

Καὶ πρὶν προφθάσῃ ὁ Ἡπειρώτης νὰ ὑπακούσῃ, εἰς Γένης, ἐνέειραν τὸ στόμα τοῦ πυροβόλου του διὰ τοῦ παραθύρου, ἐσκόπευσεν ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἐπυροβόλησεν. Ἡ δὲ σφαῖρα συρίζουσα ἐνεπλήθησεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ εὐτυχῶς χωρὶς νὰ πληγώσῃ τινὰ ἐνεπλήθη εἰς τὸ πάχος τοῦ τείχους.

— Ὁ ἄ θανατώσουν τὸ παιδίον! . . . τὸ παιδίον θὰ θανατώσουν! προσέξατε τὸ παιδίον! ἐκράξεν ὁ Βεκτακτῆς, μὲ τὴν μικρὰν, ἱσχνὴν καὶ ὀξείαν φωνήν του.

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσας, τὰς πόσον φιλανθρώπους κατὰ τὸ φαινόμενον, τόσο δ' ὀλίγον συναδούσας πρὸς τὴν ἀγριότητα τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῶν δορυφόρων, ἡ δυστυχὴς μήτηρ διὰ φοβεράς διαγνώσεως τῆς φιλοστοργίας ἐνόησεν ὅτι ἤρχοντο νὰ τῇ ἀρπάσωσι τὸ παιδίον της.

Ἡ αὐτὴ ιδέα ἐπῆλθε καὶ εἰς τὸν Μάρκον Βάϊαν, καὶ ἀμφότεροι μετὰ φρίκης ἀπέβλεψαν πρὸς ἀλλήλους.

Τόσον δὲ φοβεράν καὶ τόσον ἐκφραστικὴν καὶ ἀγρίαν προήκλυσεν πνέον ἦν τὸ βλέμμα ὃ προσήλωσεν ὁ Μάρκος εἰς τὸ παιδίον, ἐνῶ τὸ ἐσφιγγεν εἰς τὸ στήθος του, ὥστε ἡ Δέσπω ἐξήφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρός της, καὶ ἐναγκαλιζομένη αὐτοῦ,

— Μὴ τὸ φονεύσῃς! ἀνέκραξε.

— Διατὶ ὅχι; ἠρώτησεν ὁ Ἰππεῖρὸς μετὰ τρομακτικῆς ἡρεμίας.

— Δὲν θ' ἀνοίξῃς, σκύλε γκισούρη, ἐκραζὼν ἐξωθεν πολλὰι βορυδαῖς φωναί, καὶ ἡ θύρα ἐσείσθη.

— Θέλεις λοιπὸν νὰ τὸν λάβωσι ζῶντα; θέλεις λοιπὸν νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς καταχθονίους μαγείας τῆς Χάμκως καὶ τῆς κόρης της, ἐπανελάβειν ὁ Ἰππεῖρὸς μετὰ νέου σχήματος ἀπογνώσεως.

— Πατέρα, λυπήσου με, πατέρα. Τί σ' ἐκαμα καὶ θέλεις νὰ μὲ σκοτώσῃς; ἀνεφώνησεν ἐντρομον τὸ παιδίον.

— Ὁ θεὸς τὸν ἔσωσε σήμερον ἀπὸ τὰ θηρία τοῦ δάσους, εἶπεν ἡ μήτηρ· ἴσως τὸν σώσῃ καὶ ἀπὸ τὰ θηρία αὐτά, καὶ ἀπὸ τὴν στρίγλαν, ἥτις τὰ στέλλει. Δι' ὄνομα τοῦ θεοῦ λυπήσου τον!

— Ἀθανάσιε... φίλτατε Ἀθανάσιε! κλίνει, κλί-

— Ἐχεις λοιπὸν ὀρεξίν διὰ τὴν κρεμάλαν; ἐκραζεν ὁ Βεκτακτῆς, μὲ τὴν δύσσηχον ὄψειαν φωνήν του.

— Τοὺς ἀκούεις! εἶπεν ὁ Μάρκος, σύρων τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς ζώνης του, καὶ συλλαμβάνων τὸν Ἀθανάσιον.

— Μὴ τὸν θανατώσῃς! ὦ! δι' ὄνομα θεοῦ μὴ τὸν θανατώσῃς! ἀνέκραζεν ἡ μήτηρ του.

— Ἐσώθη! ἐκραξε τότε ἡ Δέσπω μὲ φωνὴν ἀ-

γαλλιάσεως πλήρη, καὶ ὀρμήσασα, ἐνέκλεισε τὸ παιδίον εἰς τὴν ἀγκάλην της.

— Εἶμαι ἀνάνδρος!... Ἡ δουλεία καὶ ἡ πενία διέφθειραν τὴν καρδίαν μου! Ἄν ἦτον ὁ πατήρ μου, θὰ σὰς ἐρόνυε καὶ τὸ παιδίον καὶ σέ. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι ἀνάνδρῳτερος ἀπὸ τὰς ἀνάνδρους γυναῖκας. Ὁ θεὸς κατηράσθη τὴν κατοικίαν αὐτήν. Γεννήθη τὸ θελήμα του. Τὸ αἷμα τοῦ Ἀθανασίου μου θὰ βρέξῃ τῆς Χάμκως τὰς χεῖρας, εἶπεν ὁ Ἰππεῖρὸς, ῥίπτων τὴν μάχαιραν κατὰ γῆς· καὶ πορευθεὶς ἠνέωξε τὴν θύραν εἰς τοὺς ἵππους.

Εἰς τὴν λάμπιν τῶν φλεγομένων δαυλῶν ἐφάνησαν τότε στίλβοντα ἐν τῷ σκότει τὰ ἐπάρματα ὅπλα τῶν Γέγων, καὶ οἱ χρυσοκέντητοι αὐτῶν ἐπενδύται, καὶ αἱ ἀργυροπέταλοι ζώναι των· διότι τὰς μελανὰς καὶ ἐχρυσισμένους τῶν μηλωτὰς τὰς εἶχον ἀρήσει ἐπὶ τῶν ἐσφιππίων των. Ἐσωρεύθησαν δὲ ὅλοι οἱ ἄγριοι, οἱ ἡλιοκαεῖς, οἱ θηριώδεις τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ὄψιν οὗτοι στρατιῶται εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς καλύβης· ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ προχωρήσῃ. Μόνος δὲ ὁ Βεκτακτῆς, πελιδνός, πάντοτε, ἡρεμὸς, ἀπαθὴς, τὰς δύο χεῖρας ἐν τῷ μέλανός του ἔχων μανδύου, ἵστατο εἰς τὴν φλιάν τῆς θύρας ἣν εἶχεν ἀνοίξει ὁ Βάϊας.

Ἡ δὲ τελαίπωρος Δέσπω, ὑπὸ τῆς φρίκης παρασυρομένη, μὴ ὅσα εἰς κατάστασιν νὰ συλλογισθῇ, μηχανικῶς εἰς τῆς καρδίας της τὴν ὀρμὴν ἐνδίδουσα, ἤρπασε τὸ παιδίον της, καὶ ἐγκλείουσα αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἠθέλησε νὰ κρυβῇ μετ' αὐτοῦ ὀπίσω τοῦ κιβωτίου· καὶ ὁ Βάϊας, εἰς τὸ κιβώτιον τοῦτο καθήμενος, τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκυρτωμένην, τοὺς ὀφθαλμούς ἀτενεῖς καὶ εἰς τὸ ἔδαφος προσηλωμένους, ἐραινετο ἀναισθητῶν πρὸς πάντα τὰ περὶ αὐτόν. Ἀφ' οὗ δ' ἐπὶ τινι καιρῶν ἐθεώρησε τὴν σκηνὴν ταύτην, ὁ Βεκτακτῆς ἠρώτησε τὸν Μάρκον Βάϊαν·

— Ποῦ εἶναι ὁ υἱός σου;

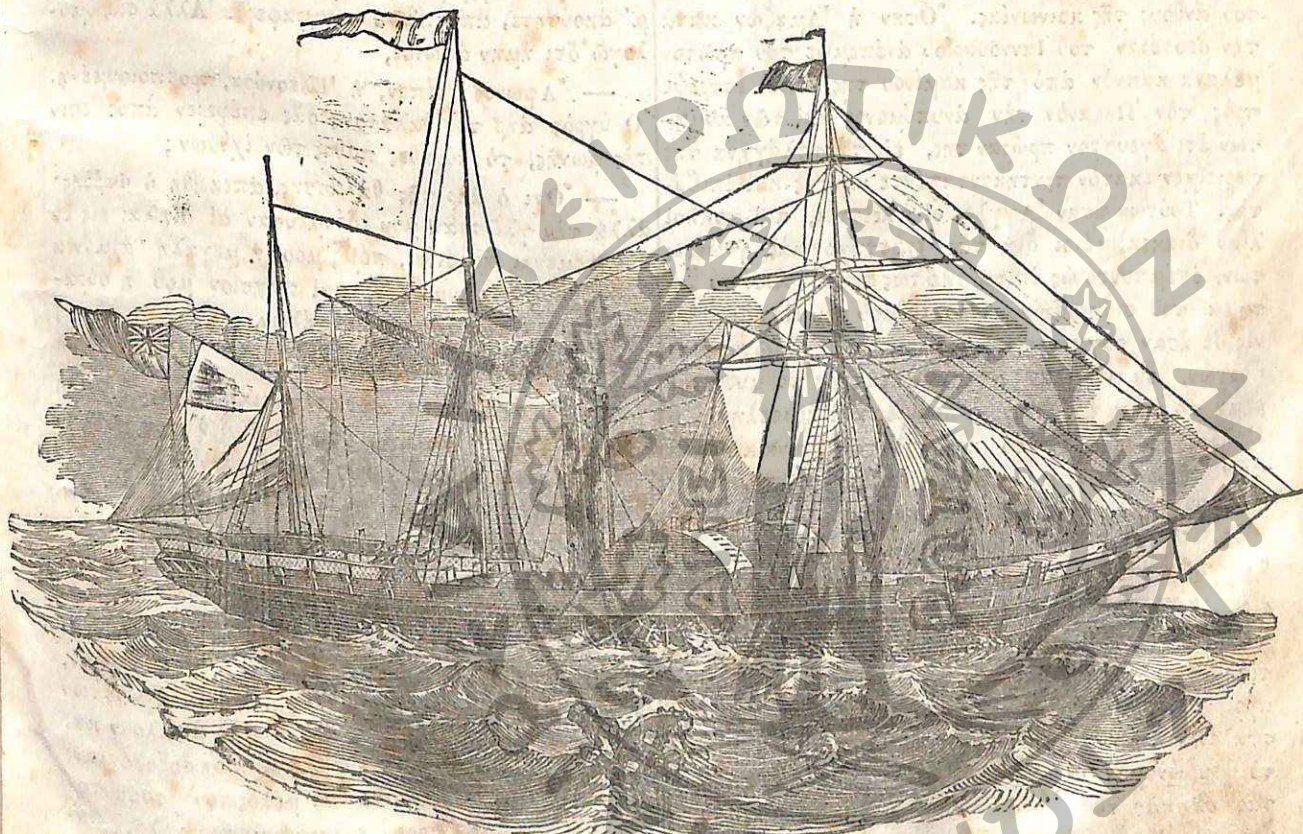
Ἄλλ' ὁ Βάϊας δὲν ἀπεκρίθη. Ὁ Βεκτακτῆς τότε εἰσῆλθε μετὰ τῶν ὀπαδῶν του, καὶ ἐν ᾧ ἡ Δέσπω, βλέπουσα ὅτι τὸ καταφύγιόν της δὲν τὴν ἐκρυπτε πλέον, ἠγέρθη, καὶ ἐζήτει μετὰ τοῦ παιδίου ἄλλο ἄσυλον, οἱ Γέγων ὀρμήσαντες συνέλαβον τὸν Ἀθανάσιον, καὶ ὁ Βεκτακτῆς, καθίσας αὐτὸν ἐμπρὸς του εἰς τὸ ἐρίπιον, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τῆς μητρὸς τοὺς κοπετούς καὶ τοῦ πατρὸς τὰς κατάρτας ἀνεχώρησε μετὰ τῆς συνοδείας, ἐπιστρέφων εἰς Τεπελένιον.

(Ἀκολουθεῖ.)

Η ΑΜΑΖΩΝ.

—ο—

Πόσους ἀγῶνας δὲν καταβάλλουσι, πόσην φαντασίας δαπάνην οἱ συντάττοντες διηγήματα, ὅπως ἐρεῖ-
ρωσιν ὁμοιόληθές τι τὴν πλοκήν, καὶ συγχρόνως δραματικὸν ἔχον τὸ διαφέρον! Καὶ ὅμως ποσάκις δὲν συμβαίνουνσι δράματ' ἀληθῆ, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνοντα τὰς θαυμάσιωτέρας αὐτῶν ἐπινοίας, τὰς περιπαυσετέ-

ρας αὐτῶν συνθέσεις. Τοιοῦτο ἐν δρᾶμα προτιθέμεθα νὰ διηγηθῶμεν διὰ βραχέων, πεπεισμένοι ὅτι ἐν αὐτῷ μετὰ συμπαθείας θέλουσιν ἰδῇ τῆς Πανδώρας οἱ ἀναγνώσται τὴν τελευταίαν τύχην ἐνὸς φίλου αὐτῶν, ὅστις ἂν δὲν μᾶς πλανᾷ ὑπὲρ αὐτοῦ προκατάληψις, συντελεῖ πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου εἰς ὠφέλιμον αὐτῶν διασκεδάσειν.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ λιμένι τῆς Σουθαμπτόνως ἐθαυμάζετο ἄρτι καταρτισθὲν τὸ ὡραῖον ἀτμόπλοον ἡ Ἀμαζών, ἐν τῶν μεγίστων καὶ κομψοτάτων ἀρ' ὅσα ποτὲ παρήγαγεν ἡ ἀγγλικὴ ναυπηγία. Πλήθος συνέζεον ὅπως ἰδῇ τὴν βασιλῖδα ταύτην τῶν θαλασσῶν, ἥτις ἐντὸς ὀλίγου ἐμελλε νὰ ἐκπλεύσῃ πρὸς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας. Εἰς τὰς ὁγκώδεις καὶ ισχυρὰς μηχανὰς τῆς, ἀριστουργήματα τῶν πρώτων τῆς Ἀγγλίας ἐργαστασίων, ἐστίλθεν ὑπὲρ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ὁ χαλκὸς καὶ ὁ χαλύβ. Αἱ ἀποθήκαι τῆς περιείχον ἀρθρονίαν τροφῶν, δεξαμενὰς ποτίμου ὕδατος, ἀνθράκων ἐφόδια, ὑπὲρ τὰς ἑνδεκα χιλιάδας τόνων, ὅσα ἐδύναντο ν' ἀρκέσωσιν εἰς τὸν περίπλοον τῆς γῆς. Ὁ θάλαμος τῆς ἡτον ἐστολισμένος ὡς θάλαμος ἡγεμόνος, καὶ τὸ σκάφος, τριχὶ διακοσμημένον, τοιαύτην εἶχε κατασκευὴν, ὥστε ἂν ἡ μία, ἂν καὶ αἱ δύο τῶν διαίρεσεων ἐπὶ νουν, καὶ ἂν εἰσέρχῃ ἡ θάλασσα, ἡ τρίτη ἔμμενεν ἀνεπαφός, καὶ ἐξηκολούθει ἐν πλήρει ἀφοδίᾳ τὸν πλοῦν τῆς. Οἱ ἔμπειροι τῆς ναυπηγικῆς μετ' ἀγάπης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἐβλεπον ἐν τῷ λιμένι τὴν χάριν τῶν ἀναλογιών, τὸ κάλλος τοῦ σχήματος, τὸ σκόπιμον τῆς διαθέσεως τοῦ ὡραίου αὐτοῦ ἀτμοπλοίου. Οἱ δὲ ὑπερωκεανίων ὁδοιποριῶν ὀρεγόμενοι ἐφρόνουν τοὺς εὐδαίμονας οἷς ἐδέδοτο νὰ διατρέξωσι τὰς ὑγρὰς καλεῖθους, τὸ ἥμισυ τῆς ὑδρογείου, ἀσφαλῶς καὶ ἀνέτως ἐντὸς τῶν πλωτῶν αὐτῶν ἀνακτόρων. Ἀλλὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο δὲν παρεχωρήθη εἰς τοὺς τυχόντας· οἱ ἐπιβάται ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἀνθους τῆς κοινωνίας. Ὅταν ἡ Ἀμαζών κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Ἰαννουαρίου ἀνέπεμψε τὸν πρῶτον μέλαν καπνὸν ἀπὸ τῆς καμίνου τῆς, καὶ ἔστρεψε πρὸς τὸν Ὠκεανὸν τὴν ἀνυπόμονον καὶ τῶν κυμάτων ἔτι ἄγευστον πρῶραν τῆς, εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς περιείχεν ἑκατὸν πεντηκονταπέντε ναύτας καὶ ἐπιβάτας. Τούτων ἦσαν Ἀγγλοὶ οἱ πλείστοι, καὶ πολλοὶ λίαν διακεκριμένοι διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις των, ἐπέμποντο ὡς ἐπιτροπὴ ὅπως σπουδάσωσι τὸ ζήτημα τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Πανάμα, τινὲς δὲ ἦσαν συγγραφεῖς διάτμητοι, ὡς ὁ Ἑλιώτος Βαβυρτών, οὗ μεγάλῃν φήμην ἀπέκτησε τὸ μυθιστόρημα τὸ ἐπιγραφόμενον α Σταυρὸς καὶ ἡμισέληνος. Ὁ Πολλοὶ δὲ συνωδεύοντο καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων των εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην, ἥτις μᾶλλον ὡς τερπνὴ ἐθεωρεῖτο περιδιάβασις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἡμισφαίριον. Ἐκτὸς ὅμως τῶν Ἀγγλων ἐπέβαινον τοῦ πλοίου καὶ τινες Γάλλοι, εἰς μάλιστα, ἀνὴρ ἐπίσημος, πεμπόμενος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς Καλλιφορνίαν ὅπως φροντίσῃ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ προϊόντος τοῦ λαχείου τῆς χρυσῆς πλίνθου προαποσταλέντων. Οὗτος ἦν ὁ Κ. de Bellemare, ὅστις ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Γαβριὴλ Φερρὴ πολλὰ, καὶ ἰδίως τὰς σκηρὰς τοῦ Μεξικανικοῦ βίου ἐδημοσίευσε διὰ τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν δύο κόσμων, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέδωκε τὴν ζωγραφὴν καὶ ἀκριβεστάτην εἰκόνα τῶν λαῶν οὓς ἄλλοτε εἶχε σπουδάσει καὶ πρὸς οὓς ἤδη ἐπέστρεφεν, ἐν τῷ ὡραίῳ μυθιστορήματι, τῷ

μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἐν Γαλλίᾳ ἀναγνωσθέντι, ἐπιγραφόμενῳ δὲ Ὁ Κυνηγὸς, καὶ οὗ ἡ Πανδώρα δημοσιεύει μετὰφρασιν.

Εἰς τὰς τέσσαρας μετὰ μεσημβρίαν τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀτμόπλοον ἐξῆλθε τοῦ λιμένος τῆς Σουθαμπτόνως, καὶ ἤρχισε διασχίζον τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἡ ἐπαύριον, σάββατον, ἦτον ἡμέρα ὡραία, καὶ οἱ ἐπιβάται, πλήρεις ἀγαλλιάσεως, συνέδεον γνωριμίας μετὰ τῶν νέων συνοίκων των, ἡσπάζοντο μετὰ συγκινήσεως τὴν ἀχανῆ πλάκα τοῦ Ὠκεανοῦ, ὀριζομένην ἀπὸ τὸν ἀχανῆ θόλον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν ἄνδρες περιήρχοντο ἐπισκεπτόμενοι λεπτομερῶς τὴν μεγαλοπρεπῆ κατασκευὴν των, αἱ δὲ κυρίαὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς γυναικεῖας ἐργασίας ὡς ἐν ταῖς ἀνέτοις τοῦ Λονδίνου αἰθούσαις, ἡ ἑψάλλον προσκυβαλίζουσαι, καὶ τὰ παιδιὰ ἔπαιζον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Μεταξὺ τῶν γυναικῶν μία, ἡ Ἑλεονώρα, ὡραϊοτάτη τῆς Ἀγγλίας κόρη, ἐξ ἐκείνων ὧν τὸ σῶμα φαίνεται πεπλασμένον ἀπὸ τὴν χιόνα τῆς Ἀρκτοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἀπὸ τὰς ἀκτίνες τῆς Μεσημβρίας, ἐκάθητο εἰς τὸ κύμβαλον παρὰ δὲ τὴν θύραν ἵστατο μ' ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας καὶ μὲ τὴν προτοχὴν ἀτενῇ ὁ ἡμέτερος Γαβριὴλ ὁ Φερρὴς.

— Ἀ! ἐκεῖ εἴθε, κύριε, εἶπε διακόπτουσα τὴν μουσικὴν ἡ Ἑλεονώρα, ἥτις πρὸ ὀλίγων ὥρων εἶχε γνωρίσει τὸν συνεπιβάτην τῆς. — Δὲν σὰς ἤκουσα ὅταν εἰσήλθετε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, Κυρία, ὅτι εἰσῆλθα χωρὶς νὰ μ' ἀκούσητε, ἀπεκρίθη ὁ συγγραφεύς. Ἀλλὰ σὰς ὁμολογῶ ὅτι ἤμην ἄφωνος,

— Ἀφωγος! εἶπεν, ἡ Ἑλεονώρα, προσποιουμένη. Ὁ ὕμνος ἀπὸ τῆς θαλάσσης σὰς ἐπέφερεν ἀπόσπασιν τῆς φωνῆς, τὸ σύνθημα πάθος τῶν ἰχθύων;

— Ὅχι ὁ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἀπεκρίθη ὁ Φερρὴς· ἀλλὰ τὴν γλῶσσαν μου ἐδέσμευσαν αἱ διπλαῖ εἰς ἐν συγγεόμεναι ἁρμονίαι, περὶ μου ἡ μεγάλη ἁρμονία τῶν βοιζόντων κυμάτων, καὶ πλησίον μου ἡ οὐρανία ἁρμονία τῶν ἀδόντων ἀγγέλων.

Ἡ δ' Ἑλεονώρα ἐρυθρίασα,

— Τῷ ὄντι, εἶπε, καταπληκτικὴ εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁμολογῶ ὅτι ποτὲ δὲν τὸν ἀκούω μακρόθεν μυκώμενον, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ ἀόριστον τινα συγκίνησιν· εὐλάβειαν τὴν λέγω, ἀλλὰ δὲν ἀρνούμαι ὅτι μετέχει καὶ φόβου.

— Διατὶ νὰ τὸ ἀρνηθῇτε, Κυρία, ὑπέλαθεν ὁ Γάλλος. Τίνος ἡ ψυχὴ δὲν συνίζανει, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ δὲν ἐκτείνεται, δὲν ταπεινοῦται ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ δὲν ἐξυψοῦται, ὅτε τὸ μέγα στοιχεῖον, ἀνίσυχον εἰς τὴν κοίτην του, ἐγείρῃ ἐξ ἀγνώστων μυχῶν τὴν ἀχανῆ ὑλακὴν του, τὴν γῆν ἀπειλοῦν καὶ πρὸς τὸν πλάστην ἀπέραντον ἀναπέμπον δοξολογίαν; Ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντοτε τὸ μέλος του τοσοῦτον ἐπίσημον. Ἐνίοτε πόσον φιλοπαιγμόνως γελά, πόσον χαρμωδῶς φιλεῖ τὰς κολπουμένας ἀκτὰς του, πόσον ἡμέτερος εἶναι ὁ φλοισβός του καὶ γλυκεῖα ἡ μελωδία του! καὶ ὅταν τις Σειρὴν ἀκούηται ψάλλουσα

ἐπὶ τῶν κυμάτων του, πῶς γοητεύει τὰς ψυχὰς, καὶ πῶς καθιστὰ τὰ στόματα ἄφωνα!

— Ὁ! ἀνεφώνησεν ἡ Ἀγγλὶς μειδιῶσα, ὑμεῖς οἱ Γάλλοι, οἵτινες εἰς οὐδὲν πιστεύετε, πιστεύετε λοιπὸν εἰς τὰς Σειρήνας;

— Καὶ οἱ δυσπιστότεροι ἐξ ἡμῶν, καὶ αὐτοὶ οἱ ὕλισται, πιστεύουσι καὶ εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθησέων των, ἀπεκρίθη ὁ Φερρὴς. Ν' ἀμφισβητήσω τῶν Σειρῶν τὴν ὑπαρξίν; ἄπαγε. Οὐδὲ ἐκπλήττομαι ποσῶς ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς τὰς ἐνόμισε τόσον ἐπικινδύνους. Ὅτι ὅμως δὲν δύνῃμαι νὰ τῷ συγχωρήσω, εἶναι ὅτι ἐπέτρεψε νὰ δεθῇ εἰς τὸν ἱστὸν, καὶ δὲν ἐρρίφη εἰς τοὺς πόδας ἐκείνων, αἵτινες ἀνέπεμπον τοιαῦτα οὐράνια ἄσματα.

— Ἀσημονεῖτε, εἶπεν ἀνακαγχάζουσα ἡ Ἑλεονώρα, δύο τινά. Πρῶτον, ὅτι πόδας αἱ Σειρήνες δὲν εἶχον, καὶ δεύτερον, ὅτι θὰ ἐπιπτεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου ἐκτὸς τῶν σειρῶν, θὰ εὕρισκε καὶ τὸν θάνατον.

— Τὸν θάνατον! εἶπεν ὁ Φερρὴς μετὰ τινος συγκινήσεως; Ἀπαξ, κυρία, θεὸν ἀποθάνωμεν. Εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, τίς ἡ διαφορὰ; Εὐδαίμων ὅστις ἀποθάνῃ ὅπου εἰσὶν οἱ φίλτεροι τῆς καρδίας του πόθοι.

Ἡ συνδιάλεξις ἤρχισε λαμβάνουσα στροφὴν ὅπως αἰσθηματικὴν, ὥστε ἡ Ἑλεονώρα ὡς θεὸν ἐκ μηχανῆς εἶδε μίαν τῶν συναδοιπόρων, τὴν νέαν σύζυγον τοῦ Κ. Μακκλάρεν, Ἀγγλοῦ ὑπαλλήλου πεμπομένου εἰς Δεμεράραν, κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ οὔτε διετὲς βρέφος τῆς, καὶ προσελθοῦσαν εἰς τοῦ θαλάμου τὴν θύραν.

— Ὅποιος σὰς φαίνεται ὁ καιρός; τὴν ἠρώτησεν ἡ Ἑλεονώρα, ὅπως τὴν ἐλκύσῃ πλησιέστερον, καὶ αὐξήσῃ τοῦ διαλόγου τὰ πρόσωπα.

— Πάντοτε ὡραῖος ὡς ἦτον, ἀπεκρίθη ἡ Κυρία Μακκλάρεν. Ἐγὼ κατέβην ὅμως νὰ τυλιξῶ μὲ θερμότερον ἔνδυμα τὸ παιδίον μου, διότι τρέμω μὴ τὸ βλάβῃ ἡ ἐσπερινὴ δρόσος. Ἀλλὰ ταύτην τὴν στιγμήν μάλιστα εἶναι λαμπροτάτη ἡ θέα. Ὁ ἥλιος δίδει εἰς νέφη σεσωρευμένα, καὶ βάφει αὐτὰ καὶ τὴν θάλασσαν μ' ἐξάίσια χρώματα.

— Δὲν ἐπιθυμεῖτε νὰ ἰδῇτε τὴν θέαν ταύτην; ἠρώτησεν ἡ Ἑλεονώρα τὸν Φερρὴν;

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σὰς ὁδηγήσω εἰς τὸ κατάστρωμα, ἀπεκρίθη αὐτὸς, προσφέρων φιλοφρόνως εἰς τὰς δύο κυρίας χεῖρα βοηθείας διὰ ν' ἀναβῶσι τὴν ἀπότομον κλίμακα. Τῷ ὄντι τὸ θέαμα ἦτον ἀπερίγραπτον. Εἰς δυσμὰς ἐπυροῦντο ὑψηλὰ καὶ πολυσχημάτιστα νέφη· ἀλλὰ καὶ μὲν ὑψούμενα ὡς γίγαντες κρονοφόροι, ἀλλὰ καὶ δὲ ὡς ὅρη χιονοσκεπῆ σωρευόμενα· ὁ δὲ ἥλιος, ὀπίσω τοῦ παραπετάσματος των κρυβείς, ἔβαφεν αὐτὰ αἵματόχροα, ῥοδόχροα δὲ τὴν ἐκτασιν τῆς θαλάσσης, καὶ αἱ ἀκτίνες του τὸ περίγραμμα χρυσοῦσαι αὐτῶν, ἐξείχον ὑπὲρ αὐτὰ καὶ τὰ περιεστέφανον.

— Ἰδοὺ, Κυρία, εἶπεν ὁ Φερρὴς, ἄλλη ἁρμονία, οὐχὶ κατωτέρα τῆς μουσικῆς ἐκείνης, περὶ ἧς ὡμιλοῦμεν, ἡ ἁρμονία τοῦ κάλλους. Ὅποια ἐντέλεια ὅταν εἰς ἐν ὄν

συνδυάζονται αἱ δύο αὐταὶ ἁρμονίαι, πόσον εὐδαίμων ὁ εἰς ὃν δίδεται ἀμφοτέρων ν' ἀπολαμβάνῃ!

Ἦτον προφανὲς ὅτι ὁ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος δὲν συνετέλεσε πολὺ εἰς τὸ νὰ πρῶνῃ τὸν ἐξαφθέντα τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ ἐνθουσιασμόν. Ἀπὸ τὴν νέαν δὲ αὐτοῦ ἐκρηξὴν ἔσως τὴν Ἑλεονώραν ὁ Εὐγένιος, τὸ βρέφος τῆς Κ. Μακκλάρεν, ὡς ἀπὸ τὴν πρῶτην εἶχε σώσει ἡ μήτηρ αὐτήν. Παιδίον ὡραῖον, μὲ μεγάλους γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς ἀγγέλου, μὲ ζωηρὰν φυσιογνωμίαν, μόλις ὑπερτάλλεζε τὰς πρώτας λέξεις ἀκόμη, ἀλλ' αἱ ἀναρροὶ του ἐκείναι φωναὶ ἦσαν τῆς μητρὸς του τὸ ἐγκαύχημα καὶ ἡ εὐτυχία. Αὐτὸ, τείνον τὸν μικρὸν δάκτυλόν του πρὸς τὸ μέρος τοῦ οὐρανοῦ ὅπου ὁ ἥλιος ἔδυε.

— Φωτιά! εἶπε, προσέφρον μίαν τῶν ὀλίγων λέξεων ὅσας κατῴρθου νὰ ἐκφέρῃ καταληπτῶς.

Ἡ μήτηρ του τὸ ἐφίλησε περιπαθῶς εἰς τὸ στόμα.

— Τὸ παιδίον σας, Κυρία, εἶπεν ὁ Φερρὴς πρὸς τὴν Κ. Μακκλάρεν, ἐξωγράφισε ζωηρότερον τὴν σκηνὴν ἐκείνην ἀφ' ὅτι ἐδύνάτο ὁ ἄριστος τῶν ποιητῶν.

— Τῷ ὄντι, εἶπεν ἡ Ἑλεονώρα, δὲν φαίνεται ἡ θάλασσα ὅλη ὡς φλογερά, καὶ τὰ νέφη ἐκείνα ὡς γλῶσσαι πυρὸς ἀπὸ πυρκαϊᾶν ἀναβαίνουσαι;

— Ὁμοιάζουσιν, εἶπεν ὁ Κ. Φερρὴς, ὡς γιγαντιαῖον τι πλοῖον πυρπολούμενον ἐπὶ τοῦ πελάγους.

— Ὁ! τί φοβερὸν πρέπει νὰ εἶναι τὸ τοιοῦτον! ἀνέκραξεν ἡ Ἑλεονώρα. Ἐλέγετε, Κυρία, πρὸ ὀλίγου, ὅτι ὅταν ἄπαξ μέλλωμεν ν' ἀποθάνωμεν, ἀδιάφορος εἶναι τοῦ θανάτου ὁ τόπος. Ἡμπορῶ νὰ συμφωνήσω μὲ ὑμᾶς, ἂν ὅμως ἐξαίρεσητε αὐτὸν καὶ μόνον τὸν θάνατον ἐντὸς πλοίου πυρπολουμένου κατὰ τὸ πέλαγος! Ἐκείνον, σὰς ὁμολογῶ, τὸν φοβοῦμαι.

— Τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ὁ Κ. Φερρὴς, δὲν εἶναι ὁ εὐαρεστότερος πάντων. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως εἶναι ἐξ ἐκείνων οὓς ἡ πείρα καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐξήλειψαν ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν πιθανοτήτων. Τὰ πλοῖα, μάλιστα πλοῖα ὡς τὴν Ἀμαζὼνα ταύτην, εἶναι τόσον ἐντέλως κατασκευασμένα, τὰ πάντα ἐπ' αὐτῶν εἰσὶν ἐν τοιαύτῃ τάξει, ἡ ὑπηρεσία τόσον ἀκριβῶς ἐκτελεῖται, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν οὐδὲ ἀφορμὴ ποτὲ νὰ δοθῇ τοιοῦτον δυστηχίματος. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελε δοθῇ, βλέπετε τὴν λέμβον ταύτην εἰς ἣν στηρίζεσθε, καὶ τὴν ἀπέναντι ἐκείνην, τὴν ἄλλην; Αὗται λέγονται αἱ Σωσάνδραι, καὶ δύνανται νὰ περιλάβωσιν ἐν καιρῷ ἀνάγκης πάντας τοὺς ἐπιβάτας καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα, καὶ ν' ἀνθέξωσι, χωρὶς ν' ἀνατραποῦσιν, εἰς τὴν βιαιοτέραν ὁρμὴν τῶν κυμάτων.

— Σὰς Εὐχαριστῶ διὰ τὸ ναυτικὸν τοῦτο μάθημα, εἶπεν ἡ Ἑλεονώρα. Λαμβάνω τούνησθαι κατοχὴν τῆς καλῆς αὐτῆς Σωσάνδρας.

— Ἀδίκον! ἀνέκραξεν ἀστενεύμενος ὁ Κ. Φερρὴς. Ἀν ἀληθεύῃ τῆς Κ. Στάελ τὸ λόγιον, ὅτι «ἐπιπλέει τὸ πνεῦμα», εἰς ἡμᾶς πρέπει ν' ἀφήσητε τὴν Σωσάνδραν.

— Θαυμάζομεν τῆς δύσεως τὴν καλλονὴν, τὰ ὡραῖα ἐκείνα πυρπολούμενα νέφη, κύριε Σίμμερς, εἶπε πρὸς τὸν ἐκείθεν διερχόμενον πλοίαρχον ἡ Ἑλεονώρα, ἥς ἡ τακτικὴ ἐφαίνετο νὰ νεοσυλλεκτή ἐπικοῦ

ρους, ὅσakis ἐβλεπεν ἐπιθετικώτερον τὸν ἥδη, ὡς φανέται, οὐχὶ ἐντελῶς ἀνεπίφοβον ἐχθρόν.

— Ο Κ. Σίμμερς ἦν εἰς τῶν γενναιοτέρων καὶ ἐμπεριότερων ναυτικῶν τῆς Ἀγγλίας, δι' ἧ καὶ κατὰ προτίμησιν ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ διοίκησις τοῦ ὠραιότερου τῶν ἀτμοπλοίων.

— Ἐπεθύμουν, κυρία, εἶπεν ἐλαφρῶς κλίνων ὁ Κ. Σίμμερς, νὰ μὴ ὑπῆρχον ἐκεῖνα τὰ πυρπολούμενα νέφη, καὶ ἃς ἦτον μικροτέρα ἢ καλλονὴ τῆς δύσεως.

— Διατί, ἠρώτησεν ἡ Κ. Μακκλάρν. Σὰς προαγγέλλουσί τι δυσάρεστον;

— Εἰς ἐμὲ οὐδὲν, ἀπεκρίθη ὁ πλοίαρχος. Ἡ Ἀμαζὼν μου ἡξέυρει νὰ χορεύῃ εἰς τὸ ὕψος ἐδαφος, ὅτι σκοπὸν καὶ ἀν' οὐσὶ ὁ καιρὸς· ἀλλὰ δι' ὑμᾶς, κυρία, ἐπρωτίμων νὰ μὴ ἐστολίζον ἐκεῖνα τὰ νέφη τὴν δύσιν, διότι μᾶς προαγγέλλουσιν ἄνεμον, καὶ θέλετε ἴσως τὴν νύκτα ἐνοχληθῇ.

— Ὁ μικρὸς μου Εὐγένιος! πῶς θὰ ὑποφέρει ὁ πτωχός, εἶπεν ἡ Κ. Μακκλάρν, μετὰ φιλοστοργίας ἐναγκαλιζομένη τὸ παιδίον της. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψετε, Κύριε πλοίαρχε, νὰ σὰς ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἀγαπῶ τὴν θάλασσαν σας.

— Ὁ ἄνεμος θὰ πνεύσῃ ἀπὸ δυσμῶν, παρετήρησεν ὁ Κ. Φερόρς. Θὰ τὸν ἔχωμεν ἐναντίον.

— Καὶ ἐπομένως θ' ἀναβάλῃ τὸν πλοῦν μας, ἐπρόσθεσεν ἐρωτηματικῶς ἡ Ἐλεονώρα.

— Βλέπετε, Κυρία, τὰς προπαρασκευὰς αἰτίνες γίνονται διὰ καθαρισμόν καὶ εὐπερισμόν τοῦ πλοίου πρὸς τέλοςιν τῆς κυριακῆς λειτουργίας, εἶπεν ὁ πλοίαρχος δεικνύων τοὺς νύκτας οἰτίνες ἦντλουν ὕδωρ ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ κατέθετον τοὺς πλήρεις κἀδδους εἰς τὸ κατάστρωμα. — Ἐκτὸς τῆς αὐρίων, ἄλλην μίαν κυριακὴν θὰ πανηγυρίσῃτε ἐπὶ τοῦ πλοίου μου, καὶ τὴν ἄλλην εἰς τὰς ἐκκλησίας τῶν ἀντιπόδων· ἡ Ἀμαζὼν δὲν ἀναχαιτίζει ἀπὸ ἀνέμους καὶ κύματα. Τρέχει δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν.

Τῷ ὄντι ἡ Ἀμαζὼν προώδεε μὲ μεγάλην ταχύτητα. Ἀλλ' ὅτι ἐφαίνετο ἐπὶ ταχύτερον προοδεῖν. ἦτον ἡ νεωστὶ ἀναφεύσα σχέσις μεταξὺ τοῦ Κ. Φερόρ καὶ τῆς Ἐλεονώρας. Ἡ ὁμιλία αὐτοῦ ἦτον ζωηρὰ καὶ ἀποπνεύουσα τὴν εὐφύιαν ἐκείνην, ἣν οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν γνωρίζουσιν ἐκ τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ Κυνηγοῦ. Ἐλάμβανε δὲ ἥδη καὶ ἰδιαίτερόν τινα χρωματισμόν ἐκ τοῦ αἰσθηματος ὅπερ κατέκτα ταχύτητα τὴν καρδίαν του. Ἡ δὲ τῆς Ἐλεονώρας, ἀν' δὲν ἔτρεχε καὶ αὐτὴ δώδεκα κόμβους τὴν ὥραν, δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν ὅτι ἔμενε στάσιμος, καὶ ἴσως ἂν τις ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἀκριβὲς τῶν διατρεχόντων παρατηρητῆς, ἥθελεν εἰκάσει ὅτι τὴν τρίτην κυριακὴν αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἀντιπόδων θὰ πανηγυρίζον ἄλλην τινὰ τελετὴν ἀπὸ τὴν συνήθη λειτουργίαν.

Ἀποδείξει δὲ ὅτι ἡ Ἐλεονώρα εἶχε τὴν συναίσθησιν τοῦ ἐν αὐτῇ συμβαίνοντος, εἶναι ὅτι ἅμα ἡ Κυρία Μακκλάρν εἶχεν ἀποσυρθῇ ἐκ μερίμνης διὰ τὸ βρέφος της, ἔδειξε καὶ αὐτὴ εἰς τὸν Κ. Φερόρ τὸν οὐρανὸν ἥδη καλυφθέντα ἀπὸ τὰ νέφη τῆς δύσεως, καὶ τὴν θάλασσαν ὀγκουμένην κατὰ μικρόν, καὶ τὰς

πρώτας τῆς βροχῆς ψεκάδας, ἃς ὁ ἐγχειρόμενος ἄνεμος τῇ ἐπεμπεν εἰς τὸ πρόσωπον.

— Πολὺ ἀσφαλῆς, εἶπε, δὲν εἶμαι εἰς τοὺς πόδας μου ὅταν χορεύῃ τὸ πλοῖον· προλαμβάνω νὰ κατὰ κλινθῶ ἐν ὅσῳ εἰμι ἀκόμη κυρία τῶν κινήσεών μου. Καλὴν νύκτα σὰς ἐπεύχομαι, καὶ μὴ ὄνειρεύεσθε σειρήνας καὶ θαλῆσσης τέρατα.

— Καλὴν νύκτα, κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Φερόρς. Θὰ σὰς ὑπακούσω. Ἀγγέλους θὰ ὄνειρεύωμαι.

Καὶ μεῖνας πολλὴν ὥραν ἀκόμη ἀκίνητος εἰς τὸ μέρος ὅθεν τὴν εἶδε ν' ἀναχωρήσῃ, τέλος ὁ ἔσχατος τῶν ἐπιβατῶν κατέβη εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι οὔτε σειρήνας ὄνειρεύθη οὔτε ἀγγέλους, διότι δὲν ἐκοιμήθη διόλου. Ἦτιν δὲ ἴσως πρώτη ἡ ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὅταν αἶφνης ἤκουσεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του ἀντηχοῦσαν κραυγὴν ἀπαίσιον.

— Πῦρ! πῦρ εἰς τὸ πλοῖον! ἤκουσε φωνὴν ὀξεῖαν κρᾶζουσαν.

Καὶ ἀμέσως, τὸν μανδύαν του ἐνδυθεὶς, ἐβρίφη εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπου εὗρε προλαβόντα αὐτὸν, γυμνόποδα καὶ ἡμίγυμνον τὸν πλοίαρχον Σίμμερς. Συγχρόνως δὲ εἶδεν ἀπὸ ἐν τῶν στομιῶν τοῦ καταστρώματος ἐξερχομένην ἰσχυρὰν γλῶσσαν φλογός.

— Κλείσατε τὰς καταπακτάς, ἔκραξε στεντορία τῇ φωνῇ ὁ πλοίαρχος, ἐνῷ ἐπροσπάθει συγχρόνως νὰ ἐνδύθῃ. — Κρούσατε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου! Ὁλοι ἐπάνω!

Ὁ κώδων τοῦ κινδύνου ἤρχισεν θλιβερώς νὰ ἤχῃ· αἱ καταπακταὶ ἐκλείσθησαν· ναῦται δὲ καὶ ἐπιβάται ἐντρομοὶ καὶ ἡμίγυμνοὶ ἐξέδραμον ἀπὸ τοὺς κοιτῶνας, ἐρωτῶντες ἀλλήλους τί τὸ συμβαίνει· τοσαύτη δὲ ἦν ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός, ὥστε πολλάκις τὴν ἀπόκρισιν τοῖς ἐδίδον αἱ φλόγες εἰσορμῶσαι διὰ τῶν σανιδωμάτων. Ὁ Κ. Φερόρς εἰς τῶν πρώτων εἰσώρμησε διὰ τῆς κλίμακος πρὸς τὸν θάλαμον τῶν κυριῶν. Ἀλλ' ἐννοῶν ὅτι προῦκειτο ἥδη νὰ βοηθήσῃ, ἐπέστρεψε δραματικῶς πρὸς τὸν κοιτῶνά του νὰ ἐνδύθῃ, ὅπως εὖρεθῃ ἔτοιμος ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐξέχεοντο εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ διὰ τῶν κραυγῶν καὶ διὰ τῶν συμβουλῶν, καὶ διὰ τοῦ τρόμου των, ἤξανον μεγάλως τὸν θόρυβον καὶ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐπωφελοῦς ἐργασίας.

Ἀλλ' ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς ἡ κλεισθεῖσα καταπακτὴ κατέπεσεν εἰς ἀνθρακας, καὶ αἱ φλόγες ἐξώρμησαν μετὰ διπλάσιας δραστηριότητος.

— Πλοίαρχε! ἐχάθημεν πλοίαρχε! ἠκούσθη γοερά φωνὴ ἀναπεμπομένη ἀπὸ ὅλα τὰ ἄκρα τοῦ πλοίου.

— Σιωπὴ! καὶ καθεὶς εἰς τὸν τόπον του! διέταξεν ὁ πλοίαρχος μὲ γενναίαν ἀταραξίαν.

— Ὁλοι εἰς τοὺς κἀδδους!

Καὶ λαβὼν ὁ ἴδιος ἓνα τῶν κἀδδων τῶν παρεσκευασμένων διὰ τὴν ἐπαύριον, ἔχυσεν αὐτὸν εἰς τὸν φλογερὸν κρατῆρα, καὶ ὅλοι οἱ ναῦται, ἐκτελοῦντες τὸ πρόσταγμα του, ἐκένωσαν εἰς τὸ μέρος ὅθεν αἱ φλόγες ἐξήρχοντο ὅλον ποταμὸν θαλασσίου ὕδατος. Ἀλλὰ ἡ φλόξ, ἀφανισθεῖσα ἐπὶ μίαν στιγμὴν, καὶ ἀντικαταστάσα ἀπὸ καπνὸν μέλανα καὶ πυκνόν, ὁστις ἐφάνη μέχρι οὐρανοῦ ἀναβαίνων, ἐπανῆλθεν ἀ-

μέσως ἐπιτείνουσα τὴν ὁρμὴν της, ὡς ὀργιζομένη διὰ τὸν γινόμενον αὐτῇ πόλεμον.

— Ὑποπλοίαρχε! ἔκραξεν ὁ Κ. Σίμμερς, πρὸς ἀξιωματικόν τινα, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὤρμησε διὰ τῶν φλογῶν, καὶ παρέστη εἰς τὸν πλοίαρχον ὅλος κατακεκαυμένος τὴν κόμην καὶ τὰ φορέματα. — Ποῦ εἶναι ἡ ἐστία τῆς πυρκαϊᾶς; πόθεν προήλθεν.

— Ὁλοι οἱ ἀνθρακες καίουσιν, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικός. Ἦσαν ὕψυροι ὅταν ἡ ἐταιρία μᾶς τοὺς παρέδωτε, καὶ ἀνῆλθον αὐτομάτως. Ὅλη ἡ ἀποθήκη εἶναι ἀπέραντος κάμινος. Ὅλην τὴν θάλασσαν

πηδάλιον! Ἐκραξε τότε ὁ πλοίαρχος, καὶ ὁ πηδαλιούχος ἀμέσως ὑπήκουσε, καὶ πολλοὶ ναῦται ἔτρεξαν νὰ βοηθήσωσιν. Ἀλλὰ μετὰ μίαν στιγμὴν,

— Τὸ πλοῖον δὲν ὑπακούει εἰς τὸ πηδάλιον, ἔκραξεν ὁ πηδαλιούχος.

— Ἀφῆτε τὸ πηδάλιον! Σβύσατε τὸ πῦρ τῶν μηχανῶν! ὑπέλαβε ταχέως ὁ πλοίαρχος.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἦτον ἀδύνατον. Ὁ θάλαμος τῶν καμίνων ἐφλέγετο ὅλος, καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως ἠδύνατο νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ σβύσῃ αὐτάς.

Τότε τὸ πλοῖον ἐγκατελείφθη εἰς ἑαυτὸ, χωρὶς πηδαλιούχου, χωρὶς ὁδηγίας τῶν μηχανῶν. Ἡ δὲ ἀ-

ἐν χύσωμεν εἰς αὐτήν, δὲν σβύσει, καὶ αἱ ἀντλίες δὲν ἔργάζονται πλέον.

— Καιρὸς, ἃς φροντίσωμεν περὶ τῶν ἀνθρώπων, εἶπεν ὁ πλοίαρχος.

— Κάτω τὰς δύο σωσάνδρας!

Τινὲς τῶν ναυτῶν, ὅσοι δὲν εἶχον θορυβηθῇ εἰς ἐσθμὸν ὥστε νὰ μὴν ἡξέυρωσι, τί ἀκούουσι καὶ τί πράττουσιν, ὤρμησαν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ υποπλοίαρχου, πρὸς τὰς μεγάλας λέμβους, διὰ νὰ τὰς καταβύσωσιν. Ἀλλ' ἐν τῷ ἅμα ἐπανελθὼν — Πλοίαρχε, εἶπεν ὁ ἀξιωματικός, αἱ φλόγες κατέλαβον ὅλον

ἑκείνο τὸ μέρος τοῦ πλοίου. Αἱ σωσάνδραι καίονται. — Τὸ πηδάλιον πρὸς τὸν ἄνεμον! ὅλοι εἰς τὸ

χανὴς ἐκείνη πυρκαϊά, ἡ θερμότης ἐνδεκα χιλιάδων τόνων καιόμενων ἀνθράκων, ἀνέπτυσσε τὸν ἀτμὸν εἰς τὴν ὑπερτάτην αὐτοῦ δύναμιν, καὶ τότε τὰ δύο πανσθενῆ στοιχεῖα ἤρχισαν πάλιν ἀνέκυστον. Ὁ ὠκεανὸς ὠρούμενος, καὶ ὑπὸ σφοδροῦ μαστιζόμενος λαίλαπος, ἐξώρμα ἐκ τῶν ἀπωτάτων δυσμῶν τὰ οὐρανομήκη του κύματα, κατὰ τοῦ πλευστοῦ αὐτοῦ ὑφαίμα, ὅπερ ὑπὸ τοῦ σφύζοντος ἀτμοῦ ἐλαυνόμενον, διέσχισε τὸ ὕδωρ ὡς βέλος, μετ' ἀκαθέκτου ταχύτητος.

— Τὰς λέμβους εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὰς κυρίας καὶ τοὺς ἐπιβάτας! ἠκούσθη πάλιν προστάττουσα ἡ καθαρά καὶ ἀτάραχος φωνὴ τοῦ πλοίαρχου, ὅστις,

ἄμα δούς τὸ πρόσταγμα τοῦτο, εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον του, ἔλαβεν ἐν πιστόλιον εἰς τὴν χεῖρα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ κατάστρωμα.

Ταύτην τὴν στιγμήν ἐφάνη ἐξερχόμενος ἀπὸ τὰ κοίλα τοῦ πλοίου ὁ Κ. Φερόης, φέρον εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν Ἐλεονώραν, ἥτις, κλαίονσα, παρεδέρετο καὶ ἐξήτει ν' ἀποσπασθῇ ἀπ' αὐτάς. Ἡ ταχύτης μετ' ἧς ἤρξανεν ἡ πυρκαϊὰ ἦτον τοσαύτη, ὥστε μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐνδύθῃ ὁ Κ. Φερόης, καὶ ἤδη ἡ πάροδος ἡ ἀγούσα πρὸς τὸν κοιτῶνα τῶν κυριῶν, διότι τὴν συνεχίς μετὰ τῆς διαίρεσεως τῶν μηχανῶν, ἦτον ὅλη παρανάλωμα τῶν φλογῶν, καὶ ὅσαι γυναῖκες δὲν εἶχον προφθάσει νὰ προσκδράμωσιν, ἐκινδύνευον τὸν ἐσχατον κίνδυνον.

Ὡς μαινόμενος εἰσώρμησεν ὁ Φερόης διὰ τῶν φλογῶν, ἄμα εἶδε τὴν Ἐλεονώραν εἰς μίαν γωνίαν ἐρριμμένην ὡς ἄπνουν, καὶ μὲ ὀφθαλμούς τεταμένους ὑπὸ τῆς φρίκης ἀτενίζουσιν τὴν πρὸσθεν τοῦ πυρός. Ὁ Φερόης ἐρρίφθη ἀμέσως πρὸς αὐτήν, καὶ ἡ Ἐλεονώρα τῷ ἔτεινε τὰς χεῖρας ὡς πρὸς σωτήρα. Ἀλλ' ἐνθυμηθεῖσα ἐν τῷ ἄμα ὅτι ὡς μόνον ἐνδυμα εἶχε τὸν ἀπλοῦν χιτῶνα τῆς κλίνης, διότι αἱ φλόγες εἶχον αἰφνιδικῶς ἐξυπνήσει τὰς κυρίας, καὶ διώξει αὐτάς ἐντρίβους ἀπὸ τὰς κλίνας τῶν, ἔφυγεν εἰς τὴν ἄλλην ἀκρὰν τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἐξήτησε νὰ κρυβῇ, σταυροῦσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς. Ὁ Φερόης ὅμως τὴν σωτήριαν τῆς μόνον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχων, τὴν ἤκολούθησε μετὰ βίας, τὴν ἤρπασεν εἰς τοὺς στιβαρούς του βραχίονας, καὶ ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ματαίαν ἀντίστασίν τῆς, ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν.

Ἀλλ' ἐκεῖ παρέστη ἔμπρὸς του μὲ τὴν κόμην λυτὴν, μὲ βλέμμα παράφορον, μὲ τὸν χιτῶνα ἐν ἀταξίᾳ, ἡ Κυρία Μακκλάρν, τείνουσα πρὸς αὐτὸν τὸ βρέφος τῆς.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσε τὸν υἱόν μου, τῷ ἐφώναξε μὲ φωνὴν γοερὰν.

Πολλάκις ἡ Κυρία Μακκλάρν, μὲ τὸ παιδίον τῆς εἰς τὰς χεῖρας, εἶχεν ἀποπειραθῇ νὰ ἐξορμήσῃ διὰ τῆς πυρπολούμενης θύρας· ἀλλὰ βλέπουσα τὰς φλόγας ἐτρόμαζεν, ἐτρόμαζε μάλιστα διὰ τὸν υἱόν τῆς, καὶ ἐπέστρεψε μετ' ἀπελπισίας.

— Τὸν υἱόν μου, σῶσε τὸν υἱόν μου. Δὲς τον εἰς τὸν πατέρα του, ἔκραζε.

Ὁ Φερόης τότε, αἰσθανθεὶς συντριβομένην τὴν καρδίαν του ἀπέναντι τῆς ἀφάτου ταύτης μητρικῆς θλίψεως, εἰ καὶ βαρὺ κρατῶν φορτίον, ἐτι δυσφορώτερον γινόμενον, διότι ἡ Ἐλεονώρα ἤθελε νὰ τὸν διαφύγῃ, ἤρπασεν ὅμως καὶ τὸ βρέφος, καὶ οὕτω, δι' ἐνὸς ἀνταρξίου, εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν, ἐν ᾧ τὸ παιδίον, φοβηθὲν ὅτι εὐρέθη εἰς ἀγνώστους ἀγκάλας, καὶ τρομάζον τὸ πῦρ, ἔκλαιε, καὶ ἐκτεῖνον τὰς μικρὰς χεῖρας του, ἐφώναζε τὴν μητέρα του. Εἰς τὴν φωνὴν ταύτην δὲν ἠδυνήθη ἡ μητρικὴ στοργὴ νὰ ἀνδύξῃ, καὶ ἡ Κυρία Μακκλάρν, λησμονοῦσα φλόγας καὶ κινδύνους, ἐρρίφθη κατόπιν του, καὶ οὕτω μετὰ τοῦ Φερόου ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα. Ἐκεῖ δὲ ἤρπασε τὸν μικρὸν Εὐγένιον, καὶ νευρικῶς ὀλοφυρομένη, τὸν κατεκάλυπτεν ἀπὸ φιλήματα, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὸν κα-

ταράγῃ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρπασεν. ὅσον τὸ κιλινδούμενον πλοῖον τῇ τὸ ἐπέτρεπε, νὰ περιτρέχῃ τὸ καίμενον μέρος τοῦ καταστρώματος, ζητοῦσα τὸν ἀνδρα τῆς.

Τὴν δὲ Ἐλεονώραν κατέθεσεν ὁ Φερόης εἰς τὸ ἔδαφος ἄμα ἀνέβη τὴν κλίμακα. Καὶ ὁ ἐσχατος αὐτῆς χιτῶν εἶχε σχισθῇ εἰς τὴν πάλιν ἦν ὑπέστη, καὶ εἶχε κατακαθῇ, ἐν ᾧ διέσχίζε τὰς φλόγας, ὡς καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς πολλαχοῦ ἐποδύνως. Ἀμα δὲ ἡσθάνθη ἐαυτὴν ἐλευθέραν, ἤρπασε νὰ κλαίῃ πικρῶς, καὶ ἀποσυρθεῖσα, ἐκρύβη εἰς μίαν γωνίαν ὀπίσω τοῦ πηδαλίου.

Ὁ δὲ πλοίαρχος ἐξηκολούθει μετὰ πάσης δραστηριότητος διατάττων τῶν λέμβων τὴν καταβίβασιν. Πολλοὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἄμα ἤκουσαν τὸ πρόσταγμα τοῦτο, ὥρμησαν εἰς μίαν λέμβον, εἰσῆλθον εἰς αὐτήν θορυβωδῶς, καὶ ἠθέλησαν οἱ ἴδιοι νὰ τὴν λύσωσιν. Ἀλλ' ἄπειροι ὄντες, καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου παραφερόμενοι, ἔλυσαν τὸν ἓνα μόνον δεσμὸν, ἡ λέμβος ἐκρεμάσθη καθέτως, καὶ ὅλοι μέχρις ἐνός, μεγάλῃν ἀφέντες καὶ τρομερὰν φωνήν, ἔπεσαν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπνίγησαν.

Πρὸς τὸ ἄλλο πλευρὸν μίαν λέμβος κατεβίβασθη εὐτυχῶς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτήν ἐρρίφθησαν τόσον ἀτάκτως πλῆθος ἐπιβατῶν, καὶ ὁ κυματισμὸς τῆς θαλάσσης ἦτον τόσον σφοδρὸς, καὶ τόσον ὀρμητικῶς ἐσχίζε τὰ κύματα τὸ καιόμενον πλοῖον, ὥστε καὶ ἡ λέμβος αὐτὴ ἀνετράπη, καὶ οἱ ἐπιβάται ἐπνίγησαν. Τὸ ἀπαίσιον φῶς τῆς πυρκαϊᾶς ἔθαφεν αἱματηρὰν τὴν ἀγρίαν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης, πτώματα κιλινδοῦσαν εἰς τὸν ἀφρόντης ὡς τὸν Πυρ-φλεγέθοντα τῶν ἀρχαίων μύθων.

Ἡ θέα αὕτη πανικὸν ἐνέβαλε φόβον εἰς πάντας, καὶ ναῦται καὶ ἀξιωματικοὶ δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ τοῦ γενικοῦ θορύβου, μίαν τῶν ἐπιβατῶν, ἡ Κυρία Μακκλάρν, ἐν ἐξάψει παραφορᾶς διατρέχουσα τὸ κατάστρωμα, ἦλθε καὶ ἐρρίφθη γονυπετῆς ἔμπρὸς τοῦ πλοίαρχου, καὶ ὑψοῦσα τὸ βρέφος τῆς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῆς,

— Πλοίαρχε Σίμμερς, ἔκραζε, πλοίαρχε Σίμμερς, σῶσον τὸ παιδίον μου. Σῶσον τὸ ἀθῶον παιδίον μου. Αὐτὸ δὲν ἐγνώρισεν, αὐτὸ δὲν ἐχάρη τὸν κόσμον ἀκόμη. Μὴ ἀφίνης, πλοίαρχε Σίμμερς, τὴν θάλασσαν νὰ μοὶ τὸ ἐπάρῃ· μὴ ἀφίνης τὴν φλόγα νὰ μοὶ τὸ φάγῃ. Ὁ πλοίαρχος, ὡς βράχος ἰσταμένος ἀκλόνητος ἐμέσῳ τῆς γενικῆς καταπλήξεως, βλέπων ὅτι μίαν λέμβος κατεβίβασθη τέλος εἰς τὴν θάλασσαν χωρὶς ἀπυκταίου συμβάντος, ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὴν Κ. Μακκλάρν, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν κλίμακα διὰ τὰ καταβῇ εἰς αὐτήν. Ἀλλ' ἰδὼν ὅτι εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τὴν εἶχε προλάβει, διεύθυνε κατ' αὐτοῦ τὸ τυροβόλον, καὶ ἐλθὼν, ἐστάθη ἀνωθεν τῆς λέμβου.

— Ἔξω, ἀνδρε! ἐφώναξεν ἡ πυροβολῶ καὶ σὲ φονεύω ὡς σκύλον.

Ὁ ἀξιωματικὸς τρέμων καὶ κατησχυμένος ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα.

— Ἡ εὐθύνη τῆς ζωῆς τῶν ἐπιβατῶν βαρύνει ἡμῶν, κύριοι, εἶπεν ἔπειτα ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἰσταμένους ἀξιωματικούς. Ἐν ὅσῳ μία μ-

νη κυρία, εἰς μόνος ἐπιβάτης, εἰς μόνος ναύτης μένει ἐντὸς τοῦ πλοίου, ἂν ἰδῶ κανένα νὰ θελήσῃ νὰ καταβῇ εἰς τὰς λέμβους, αὐτὸ τὸ πυροβόλον τὸ κρατῶ δι' ἐκείνον.

Ἐπειτα δὲ περιβλεψάμενος, εἶδε πλησίον του ἓνα νέον ἀκόλουθον, μόλις ἐφθον, ὅστις ἐαυτὸν λησμονῶν ἠγωνίζετο μετ' ἐνθουσιώδους ζήλου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Ὁ πλοίαρχος ἡσθάνθη δάκρυα ἀναβρύοντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, διότι ἐνεθυμήθη, ὅτι τὴν προτεραίαν ἀκόμη εἶχεν ἰδῇ τὴν μικτέρα τοῦ νέου τοῦτου ἀπαρμηθῆτος κλαίουσαν, διότι ἐπ' ὀλίγους μόνον μῆνας, ὡς ἐνόμιζεν, ἔμελλε ν' ἀποχωρισθῇ τὸ προσφιλέστατον τῆς καρδίας τῆς τέκνον.

— Ἀκόλουθε Ἐρρίκος, τῷ εἶπεν ὁ πλοίαρχος μὲ φωνὴν εἰς ἣν ἐπροσπάθησε νὰ δώσῃ ἐπιταγῆς τόνον. Σοὶ δίδω τὴν ἐντολήν νὰ ὀδηγήσῃς τὴν λέμβον ταύτην. Κατάβα ἀμέσως.

— Ἀλλὰ πλοίαρχε . . . ὑπέλαβε διστάζον τὸ παιδίον.

— Πῶς! ἀπεκρίνασαι ὅταν προστάζω! εἶπε συστέλλων τὰς ὀφρὺς ὁ πλοίαρχος. Κάτω ἀμέσως.

Ὁ ἀκόλουθος ἔλαβεν ἀμέσως ἐν σχοινίον, καὶ δι' αὐτοῦ ὀλισθαίνων μ' ἔξοχον ἐπιδεξιότητα, κατέβη εἰς τὴν κυμαινομένην λέμβον.

— Ἀνθρωπος εἰς τὴν θάλασσαν! ἔκραζεν εἰς ναύτης τῆς λέμβου.

Τῷ ὄντι, ἐν ᾧ ἡ Κυρία Μακκλάρν ἐπὶ δα ἀπὸ τὴν κλίμακα εἰς τὴν λέμβον, τὸ βρέφος τῆς διέφυγεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη ἐρρίφθη ἀμέσως κατόπιν του, καὶ πρὶν αὐτὸ βυθισθῇ, κατάρθρωσε νὰ τὸ συλλάβῃ ἀπὸ τὸ φόρεμα, καὶ τὸ ἐκράτει δι' ὅλης τῆς τῆς δυνάμεως, βυθιζομένη μετ' αὐτοῦ, διότι νὰ κολυμβᾷ δὲν ἤξευρε.

Ἀλλ' ὁ ἀκόλουθος Ἐρρίκος, ὡς εἶδε τὸ μέρος πρὸς ὃ ὁ ναύτης ἐδείκνυνεν, εἰς μόνον τὴν γενναϊότητά του πειθόμενος, ἐβυθίσθη ἀμέσως εἰς τὴν θυσελωδὴ θάλασσαν, καὶ εὐτυχῶς συνέλαβε τὴν κυρίαν Μακκλάρν ἀπὸ τὸν βραχίονα. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὴν ἀνασύρῃ ἦτον δυσκολώτατον, καὶ πολὺ πιθανότερον ἦτον νὰ πνιγῇ καὶ ὁ ἴδιος, διότι ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐκράτει πάντοτε σφιγκτὰ εἰς τὴν χεῖρά τῆς τὸ φῶμα τοῦ παιδίου τῆς, καὶ δὲν τὸ ἀφινε διὰ νὰ συνδράμῃ εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς. Τέλος ὅμως ἡ ἐπιδεξιότης καὶ ἡ ῥώμη τοῦ νέου ἀξιωματικοῦ ὑπερίσχυσαν, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἐνῶ τὴν ἀνέσυρον εἰς αὐτήν, τὸ παιδίον τὴν διέφυγε πάλιν, διότι τὸ φῶμα τοῦ ἔμεινεν εἰς τὴν χεῖρά τῆς ἐσχισμένον, καὶ τότε αὐτὴ, εἰς οὐδὲν λογιζομένη τὴν νέαν καὶ θαυμασίαν τῆς σωτηρίαν, ἐρρίφθη αὐθὺς εἰς τὰ κύματα, καὶ ὑπὸ τῆς θαυματουργοῦ μητρικῆς στοργῆς ὀδηγούμενη, κατάρθρωσε αὐθὺς νὰ συλλάβῃ τὸν Εὐγένιον, ὥστε ὁ ἀκόλουθος Ἐρρίκος ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ ἔργον τῆς ἀφοσιώσεώς του, ἥδη δὲ μετὰ περισσοτέρας ἐπιτυχίας, διότι τὴν κατέθεσεν εἰς τὴν λέμβον, ὅπου ἔπεσε λειποθυμοῦσα, καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτῆς τὸ παιδίον τῆς.

— Κύριε, ὑπάρχει λέμβος δι' ὑμᾶς ἐτοίμη. Τὸ πλοῖον, βλέπετε εἶναι ἀδύνατον νὰ σωθῇ. Ἡ μόνη

ἐλπίς, ἂν καὶ ἀμυδρά, εἰς τὰς λέμβους στηρίζεται. Καιρὸς δὲν μένει, κατέλθετε. Ταῦτα εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν Κ. Φερόην, ὃν εἶδεν ἐμφροντίν διαβάτῃ ἐμπρὸς του.

— Κύριε πλοίαρχε, εἶπεν οὗτος. Ἐκεῖ παρὰ τὸ πηδάλιον κεῖται ἀκόμη μία γυνή· ἐκείνης ἐπιμεληθήτε τὴν σωτηρίαν. Διατάξτε νὰ τὴν καταβιβάσωσιν εἰς τὴν λέμβον.

Ὁ πλοίαρχος ἔδωκεν ἀμέσως τὰς ἀναγκαῖας διαταγὰς, καὶ ἐν τῷ ἄμα δύο ναῦται συνέλαβον τὴν Ἐλεονώραν κειμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνευ αἰσθήσεως, καὶ τὴν κατεβίβασαν πρὸς τὴν λέμβον. Ἀλλ' ἡ κίνησις αὕτη τὴν ἐπανεφέρεν εἰς ἐκυτὴν καὶ ὅταν ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶδεν ὅτι εἶναι εἰς στάσιν γυμνότητος σχεδὸν ἐντελοῦς, καὶ ὅτι περιεστοιχίζετο ἀπὸ ἀνδρας, διέφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ναυτῶν, καὶ ἐπέστρεψε δρομαίᾳ εἰς τὸ κατάστρωμα. Ὁ Κ. Φερόης ἦλθε τότε πρὸς αὐτήν, καὶ τὴν παρεκάλεσε μετ' ἐνθέρμων λόγων, μετὰ δακρύων, νὰ λησμονήσῃ πρὸς μίαν στιγμήν τὴν ἀκαιρὸν αἰδῶ, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς· καὶ ὅταν εἶδεν ὅτι ἀντὶ ν' ἀποκριθῇ, ἔκρυπτε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς τῆς καὶ ἔκλαιε, παρεκάλεσε τοὺς ναύτας νὰ τὴν φέρωσιν αὐθὺς εἰς τὴν λέμβον, ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας, καὶ οἱ ναῦται ὑπήκουσαν. Μόλις πλὴν τὴν ἀρῆκαν ἐλευθέραν, καὶ τὴν σεμνότητα ὑπὲρ τὴν ζωὴν ἐκτιμῶσα, ἀνέβη εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπου ἐδύνατο νὰ μένῃ μακρὰν παντὸς βλέμματος. Ὁ Κ. Φερόης τὴν εἶδε διελθούσαν ἐμπρὸς του, καὶ αἶρων τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐκτύπησε τὸ μέτωπον μὲ τὴν χεῖρά του.

— Μὴ χροιοτριβήτε, Κύριε, εἶπε πρὸς αὐτὸν εἰς Γάλλος συνοδοιπὸρος, ὅστις διευθύνετο πρὸς τὴν λέμβον. Στιγμὰς μόνον ἀκόμη θὰ ὑπάρξῃ τὸ πλοῖον. Ἐδῶ ὁ θάνατος εἶναι ἀφενικτος.

— Ἀφ' οὗ, φίλε, ἅπαξ πέπτωται ν' ἀποθάνωμεν, ἐδῶ ἡ ἀλλαγὴ, εἰς τὴν θάλασσαν ἢ εἰς τὴν ξηράν, τίς ἡ διαφορά; εἶπεν ὁ Φερόης, ἐπαναλαμβάνων αὐτὰς ἐκείνας τὰς λέξεις ἃς πρὸ ὀλίγων ὥρων ὑπὸ τόσον ἀλλοίους οἰωνοὺς εἶχε προφέρει. Καὶ ἀφῆκε τὸν συμπατριώτην του νὰ καταβῇ μόνος του εἰς τὴν λέμβον.

Ἡ ὁρμὴ πρὸς τὰς λέμβους ἀπέβη εἰς πολλοὺς ὀλεθρία. Πολλοὶ ἐν τῇ ἀνυπομονήσῃ των, ἐν ᾧ ἤθελον νὰ πηδήσωσιν εἰς αὐτάς, ἐπήδων εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγοντο. Μία κατεποντίσθη, διότι εἰσώρμησεν εἰς αὐτὴν περισσότεροι τῶν ὅσους ἠδύνατο νὰ φέρῃ. Αἱ δὲ λοιπαί, ἄμα οἱ διοικούντες αὐτάς ἐζέλεπον ὅτι δὲν ἐδύνατο ἀκινδύνως νὰ προστεθῶσι καὶ ἄλλοι ἐπιβάται, ἐμακρύνοντο ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ κύκλου ὃν ἀγρίως ἐφώτιζεν ἡ πυρκαϊὰ, ἐβυθίζοντο εἰς τὸ παχὺ καὶ ἐξώτατον σκότος.

Ἡ ἐσχάτη ἀποπλεῦσα ἦτον ἡ περιέχουσα τὴν κυρίαν Μακκλάρν μετὰ τοῦ βρέφους τῆς, καὶ τὸν συμπατριώτην τοῦ Κ. Φερόου. Ὁλὼν τῶν ἐπιβατῶν αὐτῆς τὰ βλέμματα ἦσαν ἀτενῶς ἐστραμμένα πρὸς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον, ὅπερ, οὔτε ὑπὸ κυμάτων οὔτε ὑπὸ ἀνέμων ἀναχαιτιζόμενον, ἔτρεχε μετ' ἀκαθέκτου ὀρμῆς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, λείχον τὰ νερὰ μὲ

τάς φλογεράς γλώσσας του, καὶ φαινόμενον ὡς τεραστία κάμινος, φερομένη εἰς τοῦ ὠκεανοῦ τὴν ἀχανὴ ἐπιφανείαν.

Ὅταν τὸ τελευταῖον ἡ λέμβος διέκρινε τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἀντικείμενα, ὁ πλοίαρχος Σήμερος ἵστατο παρὰ τὸ πηδάλιον, καὶ ἡ φλόξ ἀντανάκλωμένη καθέτως ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἐδείκνυε τοὺς εὐγενεῖς χαρακτῆρας του, ἡρεμίαν ἡρώϊκην καὶ τῆς ἐγκαρτερήσεως τὴν μεγαλοπρέπειαν πνέοντα.

Παρ' αὐτὸν δὲ ἀφ' ἐνὸς ἵστατο ὁ Κ. Μακκλάρν καὶ ὁ Ἀγγλος συγγραφεὺς Βαθουρτών, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ Κ. Φερρὴς, εἰς οὗ τὸν ὦμον ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν τῆς ἡνέξ Ἐλεονώρα, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὰ ῥάκη τοῦ χιτῶνός της αἰδημόνως συνάπτουσα. Πέριξ δὲ ἵσταντο ἐν κύκλῳ ὅλοι οἱ ἐπιβάται, ὅσοι δὲν εἶχον κατορθώσει νὰ ἐπιβῶσιν εἰς λέμβους, ἢ ὅσοι ἐκ τῶν δύο ἀπελπισίῳ ἐπροτίμησαν τὴν ἀπονάτην.

Μετ' ὀλίγον ὅλοι ἐγονάτισαν, καὶ φωνὴ ἐπίσημος ἤρθη ἀπὸ τοῦ κύκλου αὐτῶν, ὁ ψαλμὸς τῆς ἐπιθανάτου δοξολογίας.

Ἄλλ' ἡ λέμβος ἐμακρύνθη, καὶ κατ' ὀλίγον τὰ ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐφαίνοντο ἀμυδρότερα, καὶ τοῦ ψαλμοῦ ἔφερον μόνον σπανίους τόνους ὁ ἄνεμος, ὅταν ἐφύσα σφοδρότερος. Τέλος ἐσβέσθησαν καὶ αὐτοὶ, καὶ μακρὰν πρὸς δυσμὰς ἐφαίνετο μόνον ὡς μέγας τις δαυλὸς μακρυνόμενος μετ' ἀκατανόητου ταχύτητος. Αἰφνης μέγας ἠκούσθη πάταγος, ὡς ἐκκτὸν τηλεβόλων ἐκρηγνυμένων, καὶ οὐρανὸν καὶ θάλασσαν ἐφώτισε λάμψις λαμπροτέρα πολὺ τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ ἀὴρ ἐπληρώθη ἀπὸ φλογερὰ σώματα, σφενδονιζόμενα μέχρι τῶν νεφελῶν, διαγράφοντα παντοίας καμπύλας, καὶ βυθιζόμενα εἰς τὰ κύματα. Ἀλλὰ μετ' ἐν δεύτερον τοῦ λεπτοῦ, ἐσβέσθη ὁ κρότος, ἐσβέσθη ἡ λάμψις, καὶ οὐρανὸς καὶ θάλασσα ἐβυθίσθησαν πάλιν εἰς σιγὴν καὶ εἰς σκότος. Ὅλοι ἐν τῇ λέμβῳ ἐρρίφθησαν εἰς τὰ γόνατα αὐτομάτως.

Ὅλοι, πλὴν μόνης τῆς Κυρίας Μακκλάρν, διότι αὕτη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἔκειτο ἐν λειποθυμίᾳ εἰς τῆς λέμβου μίαν γωνίαν. Τέλος δὲ συνῆλθε, καὶ ἡ πρώτη της λέξις ἦν·

— Εὐγένιε, Εὐγένιε, τέκνον μου.

Καὶ τὸ πρῶτον της κίνημα, νὰ ζητήσῃ τὸ παιδίον της. Εὐρούσα δὲ αὐτὸ πλησίον της, τὸ ἤρπασε περιπαθῶς, καὶ κλαίουσα ἤρχισε νὰ τὸ καταφιλή. Ἐπειτα δὲ ἐρώτησε ποῦ εἶναι ὁ κύριος Μακκλάρν, ἀν εἶναι ἐντὸς τῆς λέμβου· ἀλλ' οὐδεὶς ἀπεκρίνετο.

— Ποῦ εἶναι; ἐπανέλαθεν ἐντρομος ἡ δυστυχὴς γυνὴ, ἥτις πρὸ δύο ἐτῶν μάλιστα ἦτον ἡ εὐδαιμονοστέρα τῶν συζύγων. Διὰ τί σιωπάτε; Ἐπνίγη, ἀπώλετο; Ἐμμεῖν εἰς τὸ πυρπολούμενον πλοῖον; Εἰπέτε μοι, ἀν ἔχετε εὐσπλαγχίαν.

Ὁ Γάλλος τέλος ἀνέλαβε νὰ τὴν καθησυχάσῃ, εἰπὼν εἰς αὐτὴν διὰ γενικῶν ἐκφράσεων, αἰτίνες ἐπέτρεπον τὴν ἐλπίδα, ὅτι πολλοὶ λέμβοι ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ πλοῖον, καὶ ὅτι πλεῖστοι τῶν ἐπιβατῶν εἶχον κατέλθῃ εἰς αὐτάς.

Ἐν τούτοις ὁ ἄνεμος ἦτον σφοδρότατος, ἡ θάλασσα ταραχωδεστάτη τῇ σκότος πυκνότατον, ἡ βροχὴ

ἐπιπτε ῥαγδαία, καὶ οἱ πλεῖστοι ἐν τῇ λέμβῳ δὲν εἶχον οὐδ' ἓνα ἐπενδύτην, ἡ δὲ κυρία Μακκλάρν με μόνον ἐκαλύπτετο τὸ νυκτικὸν χιτῶνα, καὶ αὐτοῦ τὸ πλεῖστον μετεχειρίζετο ὅπως προφυλάττῃ τὸ σχεδὸν ἐντελὲς γυμνὸν βρέφος της, οἱ δὲ γυμνοὶ πόδες της ἐβάτευον εἰς τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τῶν κυμάτων ἐπλήρου τὸν πυθμένα τῆς λέμβου, καὶ ἤρξανε τοὺς κινδύνους, μόλις ἀντλούμενον διὰ τῶν ἐν-αγωνίων προσπαθειῶν τῶν ἐπιβατῶν.

Οὕτω παρήλθεν ἡ τρομερὰ ἐκείνη νύξ, καὶ τέλος ἀνέτειλεν ὁ παρήγορος ἥλιος. Ἀλλὰ καὶ τὸ πελιδνὸν αὐτοῦ φῶς οὐδεμίαν ἀνακούφισιν ἔφερεν εἰς τοὺς κατατριχομένους ναυαγούς. Μάτην περιέφερον πέριξ τὰ βλέμματα· οὐδαμοῦ σκιά γῆς, οὐδαμοῦ τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ἐπικούρου πλοίου. Τὰ δὲ κύματα ἐκορυφοῦντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ὁ ἄνεμος ἐπέτεινε τὴν λύσσαν του· ἡ βροχὴ ἐπιπτε κρουνηδόν, καὶ οὐδεμία τροφή, καὶ οὐδὲ σταλαγμὸς ποτίμου ὕδατος ἐν τῇ λέμβῳ. Ἡ μόνη δ' ἐλπίς σωτηρίας ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ ἀκολούθου Ἑρρίκου, ὅστις μετὰ μεγάλης φρονήσεως, καρτερίας καὶ δραστηριότητος διεύθυνε τὴν ἀπηλπισμένην καὶ δεινὴν θαλασσοπλοΐαν. Διαιρέσας ναῦτας καὶ ἐπιβάτας εἰς δύο λόχους, διέταξε νὰ κωπηλατῶσιν ἀμοιβαδόν, ὥστε οἱ κεμηκότερες ν' ἀναλαμβάνωσι τὰς δυνάμεις των, καὶ ἐβοῇ τοὺς δραστηριωτέρους, καὶ ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀτολμοτέρους διὰ λόγου καὶ ἔργου.

Οὕτω παρήλθε καὶ αὕτη ἡ ἡμέρα, ὡχρὰ, θυελλώδης καὶ ἀτελεύτητος, καὶ ἐπῆλθε πάλιν νύξ φοβερά, χωρὶς οὐδεμιᾶς πιθανότητος σωτηρίας. Τὰ πνεύματα ἦσαν ἤδη καταβεβλημένα, ἡ ἀπελπισία εἶχεν ἤδη καταλάβει τοὺς εὐψυχοτέρους, καὶ πείνα καὶ πρὸ πάντων δίψα τοὺς ἐτυράννει. Ὁ μικρὸς Εὐγένιος τῆς Κυρίας Μακκλάρν ἐκλαίει ζητῶν νὰ φάγῃ, ἡ ζήτησὶς ὕδωρ, καὶ αἱ φωναὶ τοῦ ἐθέριζον τὴν καρδίαν τῆς μητρὸς του, ἥτις μόνον δάκρυα εἶχε νὰ τῷ προσφέρῃ.

— Αἰφνης Πλοῖον! πλοῖον! ἔκραζεν εἰς τῶν ναυτῶν, καὶ ὅλοι ἀπέβλεψαν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ ἰδοὺ τῷ ὄντι ἱστός πλοίου ἐφαίνετο εἰς τὸ λυκαυγὲς τῆς ἑσπέρας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐφάνη καὶ τὸ σκάφος αὐτό. Οἱ ναῦται ἤγειρον ὅλοι διὰ μιᾶς τριπλὴν κραυγὴν, ἥτις ἤχησε μακρὰν ἐπὶ τοῦ πελάγους, καὶ ἔλλειψε ἄλλου ὑφάσματος ἐσχισαν λωρίδα τοῦ χιτῶνος τῆς Κυρίας Μακκλάρν, καὶ τὴν ὕψωσαν εἰς μίαν κώπην. Αἰφνης εἰς τὸ πλοῖον ἐφάνη φῶς κινούμενον ἄνω καὶ κάτω. Τοῦτο ἦτον σημεῖον προφανὲς ὅτι τὸ πλοῖον τοὺς εἶδε. Πλήρεις χαρᾶς καὶ ἐλπίδος ἐξηκολούθησαν ἐπαναλαμβάνοντες τὰς κραυγὰς των ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτόν ὅπως ὁδηγήσωσι τὴν πορείαν τοῦ πλοίου.

Ἀλλὰ τὰ λεπτὰ παρήρχοντο, τὸ φῶς ἐσβέσθη, καὶ τὸ πλοῖον δὲν ἐφαίνετο πλέον. Περιέμεινον ἐν τέταρτον, περιέμεινον ἡμίσειαν ὥραν, μίαν ὥραν, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴ ἀπὸ τοῦ πλοίου οὐδὲ ἀκρόασις. Προδῆλον ἦτον ὅτι ἡ δὲν τοὺς ἐννόησεν, ἡ ὅτι νοῆσαν εἶχε τὴν βαρβαρότητα νὰ τοὺς ἐγκαταλείψῃ εἰς τὴν δεινὴν θέσιν των, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

Μετὰ λαμπρὸν φῶς πόσον ζοφερώτερον φαίνεται

λογηθέντος μάλιστα ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, κατὰ δικάστη οὗτος εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον, ἐν τῇ καμίνῳ τοῦ βασιλικοῦ βαλανείου. Ἦτο δὲ παραμονὴ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως τοῦ 820 ἔτους, καὶ ὁ κατάδικος ἀπήγετο ἤδη εἰς τὸν τόπον τῆς κολάσεως, ὅτε ἡ βασίλισ, μαθεύσα τὰ γινόμενα, προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Λέοντος καὶ καθικέτευσεν αὐτὸν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς, ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, διὰ τὴν ἱερότητα τῶν ἐπερχομένων ἑορτῶν. Ὁ Λέων ἐνέδωκεν εἰς τὴν αἴτησιν, ἀλλὰ, ὑπὸ δεινῶν ταραττόμενος προκισθημάτων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἡσυχάσῃ. Διότι πάλαι ποτὲ, ἐνῶ ἦτο εἰσέτι ἀπλοῦς στρατηγός, μετὰ Μιχαὴλ τοῦ Φρυγῆος, ὃν ἔτοιμον εἶχεν ἤδη πρὸς θάνατον, καὶ Θωμᾶ τοῦ Καππάδοκος, μάντις εἶχεν, ὡς ἐλέγετο, προφητεύσει αὐτοῖς ἐν Ἀσίᾳ, ὅτι οἱ μὲν δύο πρῶτοι θέλουσιν ἀλληλοδιδάχως βασιλεύσει, ὁ δὲ τρίτος, ὁ Θωμᾶς, θέλει ἀποτύχει εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀπόπειραν. Ἡ ἀρχαία αὕτη μαντεία, καὶ ἄλλοι μᾶλλον πρόσφατοι χρησμοὶ καὶ οἰωνισμοὶ, πρὸ πάντων δὲ ὁ ἀνεξήγητος ἐκείνος τῆς καρδίας παλμός, ὃν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ ἐπερχομένη συμφορὰ ἐξαποστέλλει πρὸδρομον τῆς ἀφίξεως αὐτῆς, ἐθορύβουν τὸ πνεῦμα τοῦ Λέοντος. Ὅθεν, ἐγερεῖς ἐν μέσῃ νυκτὶ, ἠθέλησε νὰ βεβαιωθῇ, ἂν ὁ κατάδικος ὑπάρχῃ εἰς τὴν φυλακὴν, ἐν ᾗ εἶχε κατακλεισθῇ δέσμιος. πορευθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ εἰς αὐτὴν, ἀπορεῖ εὐρών τὸν Μιχαὴλ βεβουλισμένον εἰς ὕπνον ἀτάραχον, ἐν τῷ τῆς κλίνης τοῦ δεσμοφύλακος, κοιμωμένου πλησίον αὐτοῦ κατὰ γῆς. Ἡ ἐνδειξις αὕτη τῆς συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἐπιτετραμμένου τὴν φύλαξιν αὐτοῦ ὑπαλλήλου, αὐξάνει τὰς ὑπονοίας τοῦ βασιλέως, ὅστις ἐξέρχεται ἀθορύβως μὲν, δηλῶν ὅμως ἀγανάκτησιν καὶ ὀργήν. Ὑπῆρχε δ' ἐν τῇ φυλακῇ καὶ τρίτος τις ἄνθρωπος, ἀρχαῖος τοῦ Μιχαὴλ φίλος, ὀνόματι Θεόκτιστος, μὴ ἐγκαταλείψας αὐτὸν ἐν τῇ δυστυχίᾳ ταύτῃ καὶ θελήσας νὰ τὸν συνοδεύσῃ μέχρι τοῦ θανάτου. Ὁ ἄνθρωπος αὗτος, κατακεκλιμένος ὢν ἐν μιᾷ τοῦ δωματίου γωνίᾳ καὶ προσποιούμενος ὅτι κοιμάται, εἶδε τὸν βασιλέα εἰσελθόντα, ἀπορήσαντα, ἀπειλήσαντα. ἅμα δὲ ἀπελθόντος αὐτοῦ, ἐξυπνίσας τὸν δεσμοφύλακα καὶ τὸν κατάδικον, διηγείται αὐτοῖς τὰ γινόμενα, αὐτοὶ δὲ, θεωροῦντες προὔπτον αὖθις καταστάντα τὸν κίνδυνον καὶ ἐπὶ ἀμφοτέρους ἤδη ἐξίσου ἐπιχειρησθέντα, βουλευόμενοι περὶ τοῦ πρακτέου. Ἡ ἡμέρα εἶχεν ἀρχίσαι νὰ ὑποφαίνεται, καὶ κκιρὸς ἀναβολῆς δὲν ὑπῆρχεν. Ὁ Μιχαὴλ πέμπει τὸν Θεόκτιστον πρὸς τὸν Λέοντα, παρακαλῶν νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ φέρῃ πνευματικόν, ἵνα ἐκπληρώσῃ τὸ χριστιανικὸν τῆς ἐξομολογήσεως καθήκον. Δοθείσης τῆς ἀδείας, ὁ Θεόκτιστος τρέχει πρὸς τοὺς φίλους τοῦ Μιχαὴλ καὶ λέγει, ὅτι ὁ κατάδικος θέλει καταγγεῖλαι τὴν συνενοχίαν αὐτῶν, ἐὰν δὲν ἐπιχειρήσῃ τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ. οἱ δὲ, ἐκπληγέντες ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ἀπειλῆς, συνεννοήθησαν, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, περὶ τοῦ πῶς ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ. Ὁ ἱερός τῆς βασιλικῆς ἐκκλησίας κληρὸς δὲν διέτριβε τότε ἐντὸς τῶν βασιλείων, ὡς καθιερώθη μετὰ τὸ γεγονός τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ

ιστορήσωμεν τὰς περιπέτειάς, ἀλλὰ ἕκαστος τῶν κληρικῶν διέτριβεν οἴκοι, περὶ δὲ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς πρωῆας, εἰσέρχοντο πάντες, διὰ τῆς ἐλεφαντίνης καλουμένης πύλης, ἵνα ψάλλωσι τὴν ἐωθινὴν δοξολογίαν, εἰς τὴν ὁποίαν πάντοτε σχεδὸν παρευρίσκοντο οἱ βασιλεῖς. Ὁ Λέων μάλιστα, αὐστηρότατος ὢν περὶ τὴν ἐκπληρώσιν οὐ μόνον τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ καθήκοντων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ποτὲ σῆχον δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τῶν ὄρθρων, καὶ ἰδίως ἐτέρπετο, πλησίον τοῦ χοροῦ ἱστάμενος, νὰ ἐξάρχῃ τῶν ᾠδῶν διὰ τῆς βροντώδους αὐτοῦ φωνῆς. Τὴν πρωτὴν λοιπὸν τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, οἱ συνωμόται, μετημεριεσμένοι εἰς κληρικοὺς καὶ φέροντες ἐγχειρίδια ὑπὸ μάλῃς, παρεκέδυσαν, ὠφελοῦμενοι ἀπὸ τοῦ σκότους, μετὰ τοῦ λοιποῦ κλήρου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ, ἐν παραβύσῳ αὐτόθι κεκρυμμένοι, περιέμενον τὸ σύνθημα περὶ οὗ συνεφώνησαν. Ἦτο δὲ τὸ σύνθημα, νὰ ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ βασιλέως, ὅτε, κατὰ τὸ ἔθος αὐτοῦ, ἤθελε κατάρξει τῆς ζ'. ᾠδῆς τοῦ εἰρμού, τοῦ λέγοντος·

Τῷ παντάνακτος ἐξεφύλισαν πόθῳ·

Τῶνόντι, ἅμα ἀντήχησαντος τοῦ ναοῦ ὑπὸ τῆς τοῦ Λέοντος φωνῆς, οἱ κακούργοι ἐφορμώσιν ἐπὶ τὸν χορόν· καὶ τὸ μὲν πρῶτον, πλανηθέντες ὑπὸ τοῦ σκότους, καταφέρουσι τὰς πληγὰς εἰς τὸν ἀρχιερέα (τὸν ἐξάρχον τοῦ κλήρου)· ἀλλ' ἀποκαλύψαντος τούτου ἀμέσως τὴν φαλακράν κεφαλὴν, ἐννοοῦσι τὴν ἀπάτην καὶ τρέπονται ἐπὶ τὸν βασιλέα. Ὁ Λέων, ὅστις διετέλεσε στρατιώτης γενναῖος, καὶ ἐνδόξως ἀπὸ βαθμοῦ εἰς βαθμὸν προήχθη εἰς τὰ ἀνώτατα ἀξιώματα, ὁρμᾷ πρὸς τὸ ἱερὸν καὶ ἀρπάσας τὴν τοῦ θυμιατηρίου σειρᾶν, ἢ, κατ' ἄλλους, σταυρὸν βαρύν, ἀγωνίζεται δι' αὐτοῦ ν' ἀποκρούσῃ τοὺς δολοφόνους. Ἐλπίζει ὅτι οἱ ἀξιωματικοί, ὅτι οἱ αὐλικοὶ θέλουσι δράμει εἰς βοήθειαν αὐτοῦ, ἀλλὰ πάντες τὸν ἐγκαταλείπουσι κατὰ τὴν κρίσιμον ὥραν. Ἐλπίζει, ὅτι τὰ διψῶντα τὸ αἷμά του θηρία θέλουσιν αἰδεσθῇ τὴν φωνὴν ἐκείνην, ἥτις τοσάκις κατὰ τῶν Βουλγάρων νικηφόρος ἀντήχησε, θέλουσι σεβασθῇ τοῦλάχιστον τὴν ἱερότητα τοῦ ναοῦ, καὶ, ἐξακολουθῶν νὰ παλαίῃ εἰς πρὸς πολλοὺς, ἀναμιμνήσκει εἰς αὐτοὺς τὰ καθήκοντα, τοὺς ἐξορκίζει νὰ μὴ βεβηλώσωσι τὸν ἅγιον ἐκεῖνον περιβόλον· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, εἰς τῶν κακούργων, πελώριος τὸ ἀνάστημα, ἀνακράζας αὐτοὺς ὅρων, ἀλλὰ φόνων καιρὸς ἢ, ἐπάγεται πληγὴν φοβεράν καὶ ἀποκόπτει τὸν δεξιὸν τοῦ βασιλέως βραχίονα· ἕτερος δὲ ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν· καὶ ἐν τῷ ἅμα οἱ δολοφόνοι διαίρουσιν, οἱ μὲν σύρουσι τὸν καθημαγμένον νεκρὸν τοῦ Λέοντος εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, οἱ δὲ τρέχουσι πρὸς τὸν Μιχαὴλ· καὶ οὐδὲ τῶν δεσμῶν ἀπαλλάξαντες, διότι ἐν τῷ θορύβῳ ἐκεῖνῳ δὲν εὗρεθαι σιδηρουργὸς ἵνα λύσῃ αὐτά, ἀρπάζουσιν αὐτὸν εἰς τοὺς βραχίονας, φέρουσιν εἰς τὴν μεγάλην τῶν βασιλείων αἴθυσαν, ἀνακηρύττουσι βασιλέα, καὶ, δεσμῶν οὕτως ἔχοντα ἔτι, καθίζουσιν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον!

Ὁ Μιχαὴλ δὲν ἀνεδείχθη ἀνάξιος τῆς ἀλλοκότου ταύτης τῆς τύχης μεταβολῆς, ἀν καὶ αἱ περιστάσεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ ὑπῆρχαν δειναί. Κατ' ἀρχὰς ἡ

θέλησε νὰ φανῇ ἀδιάφορος πρὸς τὴν μεγάλην ἐκκλησιαστικὴν ἔριν, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ὤφειλε τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν θρόνον εἰς τοὺς εἰκονολάτραις κυρίως· ἀλλ' οὗτοι δὲν ἤκουον εἰς τὴν ἀνοχὴν, ἐπεζητοῦν τὸν θείαμβον, καὶ ὁ Μιχαὴλ, ἀναγκασθεὶς νὰ ἐκλέξῃ μετὰ τῶν δύο μερίδων, ἡσπάζθη, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἐκείνην τῆς ὁποίας ἐπρέσβευε τὸ δόγμα καὶ κατεδίδωκε τοὺς ἀντιπάλους. Παρεκτὸς τούτων, ὁ προμνημονευθεὶς στρατηγὸς Θωμᾶς ἐπεχείρησε ν' ἀρπάσῃ ἀπὸ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν, συγκροτήσας δὲ δύνάμιν φοβεράν ἐν Ἀσίᾳ, ἐπολιόρκησε τὸν Μιχαὴλ ἐντὸς αὐτῆς αὐτοῦ τῆς πρωτεύουσας. Καὶ κατέβαλε μὲν ἐπὶ τέλους τὸν ἐχθρὸν τοῦτον ὁ βασιλεὺς, ὑπὸ τοῦ ἀλκίμου υἱοῦ Θεοφίλου βοηθούμενος· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐμφυλίας τυχῆς ἐρίδος ὠφελοῦμενοι οἱ περικταὶ τῆς Ἰσπανίας Ἀράβες κατέλαβον τὴν Κρήτην. Ἀντέστη ὁμοῦς τοῦλάχιστον ὁ Μιχαὴλ γενναίως εἰς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὴν Σικελίαν ὁρμήσαντας Ἀγλαβίτας· καὶ ἐνόσω ἐξῆς αὐτὸς, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, οἱ Βάρδαροι ἐκείνοι, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποσπᾶσιν τὴν νῆσον ταύτην ἐξ ὀλοκληροῦ ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν.

Ἀλλ' οὐδὲν ἦτο ἡ κατάστασις τοῦ κράτους ἦτο θλιβερά, ὅτε, τῇ 1 Ὀκτωβρίου 829, ἀποθανόντος τοῦ Μιχαὴλ, ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως ὁ Θεόφιλος. Ἡ μεγαλητέρα τῶν ἀνατολικῶν νήσων εἶχεν ἀπολεσθῇ καὶ τὴν αὐτὴν ἐκινδύνευε νὰ λάβῃ τύχην ἡ μεγαλητέρα τῶν δυτικῶν· ἡ σπᾶθη τοῦ ἐν Ἀσίᾳ Ἀδριασίδου Μαμουὶν ἐπεκράτατο ἐπὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ὡς σπᾶθη τοῦ Δαμοκλέους· αἱ πλησιέστεραι τῆς πρωτεύουσας ἐπαρχίαι εἶχον πάθει τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου μετὰ Μιχαὴλ καὶ Θωμᾶ. Αἱ κατασχέσεις τῶν ὑπαλλήλων, τὰς ὁποίας ἀείποτε ὑποθάλλουσι τοιαῦται ἐσωτερικαὶ δυσχερεῖαι, εἶχον κορυφωθῇ ἐπὶ τοσούτον, ὥστε δὲν ἐδακτυλοδεικτοῦντο οἱ κλέπτει τῶν δημοσίων καὶ οἱ τῶν ἀλλοτρίων σφετερισταί, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὅσοι ἤξευρον εἰς ἐπὶ νὰ διακρίνῃσι τί ἐστὶν ἰδιοκτησία καὶ χρηστότης· καὶ ἐν τούτοις ἡ μετὰ τῶν εἰκονομάχων καὶ τῶν εἰκονολατρῶν ἔρις ἦτο ὑπὲρ ποτε ἐξημμένη. Ἡ χεὶρ ἡ κατηρώσασα νὰ σώσῃ τὸ κράτος ἐν μέτῳ τοιαύτης τρικυμίας, δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι οὐδ' ἐλαφρὰ οὐδὲ μαλακῇ. Ὁ Θεόφιλος εἶχε τὰς ἀρετὰς ὅσαι μάλιστα προσήκουσιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις· δὲν ἦτο ἀπλῶς δίκαιος, δὲν ἡγάπα, δηλαδή, μόνον καὶ ἐπρωτίμῃ τὸ χρηστὸν καὶ τὸ τίμιον, ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ὠπλίζετο διὰ τῆς αὐστηρότητος· ἐκείνης ἥτις δὲν διστάζει νὰ μαστίσῃ ἀνήμερος τὴν ἀδικίαν· δὲν ἦτο ἀπλῶς γενναῖος, δὲν ἀντεπεξήρχετο δηλαδή μετὰ θάρρους εἰς τὸν κίνδυνον, ἀλλ' ἐθεώρει τὴν ζωὴν ἀρόρητον, ἐνόσω δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κοινὴν σωτηρίαν. Καὶ ἐνῷ ἡ μὲν δικαιοσύνη αὐτοῦ προσέβαινε μέχρι τῆς ὁμότητος, ἡ δὲ γενναϊότης, μέχρι τῆς παραφορᾶς, εἶχε συγχρόνως ὁ Θεόφιλος τὸ κάλλιστον τοῦτο τῆς εὐγενεῖς ψυχῆς προνόμιον, τὸν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν τέχνην ἔρωτα, καὶ ἀμελιχὸς ὢν πρὸς τὴν κακίαν, ἤξευρε νὰ ἦναι ἐπεικὴς πρὸς τοὺς ἀξιότους ἐπεικειᾶς ἀντιπάλους. Ἡ δὲ μαλακότης τῆς καρδίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν αἰδοῦς ἐπεκάλυπτε ὥ-

ραξ, οὐδέποτε ἀνεδείχθη χαριεστέρῃ, ὅσον πρὸς τὴν σύζυγόν του Θεοδώραν, τὴν ὁποίαν ἡγάπα περιπαθῶς, καὶ τοὶ ἀρωσιωμένην εἰς τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων, κατὰ δὲ τοῦτο παρασχούσαν μὲν αὐτῷ πολλὰς θλίψεις, ψεύσαντες δὲ τὰς ἐλπίδας ὅσας εἶχεν, ὅτε ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς τὸν λαμπρότερον τῆς οἰκουμένης θρόνον.

Διότι παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Βυζαντινῶν δὲν εἶχεν εἰς ἐπὶ ἐπικρατήσαι τὸ ἔθος τοῦ νὰ ζητῶσι συζύγους ἀπὸ ἡγεμονικῶν μόνον οἰκῶν, ἀλλὰ πολλάκις παρελάμβανον σύντροφον τῆς ζωῆς αὐτῶν ἐκλεκτὴν τινα μετὰ τῶν ὑπηκόων κόρην. Ἡ δ' ἐκλογὴ τῆς Θεοδώρας ἐγένετο μετὰ πλείστης κομφότητος καὶ χάριτος. Ὁ Θεόφιλος ἐνυμφεύθη, πιθανώτατα μὲν ζῶντος ἐπὶ τοῦ πατρὸς, βεβαίως δὲ μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτοῦ Θεόκλας, διότι ἐπεστάτησε τὰ τοῦ συνοικεσίου αὐτοῦ ἡ μητρικὴ Εὐφροσύνη, τὴν ὁποίαν ὁ Μιχαὴλ, ἐξ ἔρωτος ὁπωσούντος πρεσβυτικῶς, εἰς δευτέρον εἶχε λάβει γάμον. Ἡ Εὐφροσύνη διέταξε νὰ ἐλθῶσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπανταχόθεν τοῦ κράτους ὅλοι αἱ ἐπὶ τῇ καλλοῇ αὐτῶν διακεκριμένοι κόραι. Ὑποθέτομεν, ὅτι ἡ ἐκτίμησις τοῦ προσόντος αὐτοῦ δὲν ἀνέτελλε εἰς τοὺς πατέρας καὶ εἰς τὰς μητέρας, διότι ἡ πρωτεύουσα, ὅσῳ μεγάλη καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἤθελε τότε δυνηθῇ νὰ φιλοξενήσῃ τοὺς ἀπειραριθμούς ἀγωνιστὰς τῶν καινοπρεπῶν τούτων Ὀλυμπίων. Συνήχθησαν δὲ πᾶσαι αἱ προσελθούσαι εἰς μεγάλην τινα τῶν ἀνακτόρων αἵθουσαν, καὶ ἐκεῖ ἡ βασιλὶς, ἐγγειρίασα τῷ Θεοφίλῳ χρυσοῦν μῆλον, προσέειπε αὐτὸν νὰ τὸ παραδῶσιν εἰς ἐκείνην τὴν ὁποίαν, ἤθελεν ἐκλέξαι σύζυγον. Αἱ κόραι ἦσαν παρατεταγμέναι εἰς δύο παραλλήλους σειρὰς καὶ περιέμενον τὸ νεῦμα, δι' οὗ, ἐν τῷ παραδόξῳ τούτῳ λαχείῳ, μία ἐξ αὐτῶν ἔμελλε νὰ κερδήσῃ τὸ ἀξίωμα τῆς δεσποίνης βασιλείου ἀκρωτηριασθέντος μὲν ἡδὴ πολυειδῶς, ἀλλ' ὄντος, οὐδὲν ἦτο, ἐπὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστέρου τῶν ἐπὶ γῆς βασιλείων. Ὁ Θεόφιλος, κρατὼν εἰς χεῖρας τὸ χρυσοῦν μῆλον, διήρχετο ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἐκείνων στίχων, καὶ ἐστάνη ἔμπροσθεν τῆς Εἰκασίας, τῆς ὁποίας τὸ κάλλος ἐράνη αὐτῷ πολὺ ὅλων τῶν λοιπῶν ὑπερέτερον. Ἀλλὰ τότε, εἴτε διότι ἐξέστη ὑπὸ τῶν θελημάτων ἐκείνων, εἴτε διότι ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὸ πνεῦμα τῆς κόρης αὐτῆς, ἀπεύθυνε πρὸς τὴν Εἰκασίαν λόγον ψυχρὸν· «Ὡς ἄρα, ὦ εἶπε πρὸς αὐτήν, ἀδὴ γυναικὸς ἐρῶν τὰ φῦλα· ἡ δὲ, παντάπασιν μὴ ἐκπλαγείσα, ἀπήντησε μετὰ εὐφροῦς σεμνότητος· «ἀλλὰ καὶ διὰ γυναικὸς πηγάζει τὰ κρείττονα. Ὁ Θεόφιλος ἐνόμισεν, ὅτι ἡ νέα αὕτη ἔχει περισσότερον πνεῦμα παρ' ὅτι ἤρμοζεν εἰς σύζυγον οἷαν αὐτὸς ἐπεθύμει, καὶ, προχωρήσας ὀλίγα ἐπὶ βήματα, προσέφερε τὸ μῆλον εἰς τὴν Θεοδώραν, τῆς ὁποίας ὁ ἐκ πατρὸς θεῖος, ὁ πολλοῦ λόγου ἄξιος Μιχαὴλ, πρὸ καιροῦ διετέλει ἐν τῇ Βυζαντινῇ αὐλῇ, ὡς θέλομεν εἶδει, καὶ οὐ μικρὸν βεβαίως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς. Ἡ ταλαίπωρος Εἰκασία, κατακρημνισθεῖσα ἐν ἀναμείβῃ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ἐλπίδων εἰς ἡν ἀνεβίβασεν αὐτὴν τὰ παλὺμβόλια τῆς τύχης πτερὰ, δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν κόσμον·

ἀλλὰ, κτίσασα μοναστήριον, διέζηνεν ἐν αὐτῷ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου, προσευχομένη καὶ ἐκφράζουσα, διὰ πολλῶν ἐμμέτρων καὶ ἀμέτρων συγγραφῶν, τὴν πρὸς τὸν θεὸν εὐλάβειαν καὶ τὴν περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων πεποίθησιν. Ἡ δ' εὐτυχέστερα αὐτῆς ἀντίζηλος, ἥτις βραδύτερον ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἔμελλε νὰ τιμηθῇ καὶ ὡς ἁγία, διὰ τὴν ὀριστικὴν τῶν εἰκόνων ἀνόρθωσιν, ἡξιώθη ἐν τούτοις ἀπάντων τῶν ἐγκοσμίων ἀγαθῶν. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἔλαβεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἀνακτόρων, τὴν τοῦ γάμου εὐλογίαν παρὰ τοῦ πατριάρχου Ἀντωνίου, τὸ δὲ στέμμα, ἀπὸ τῶν τοῦ Θεοφίλου χειρῶν. Ἐπειτα δὲ ἐπορεύθησαν, ἐν παρατάξει μεγάλῃ, εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας, ὅπου πολυτελῆ διένειμον δῶρα εἰς τὸν πατριάρχην, εἰς τὸν κληρὸν καὶ εἰς τὴν σύγκλητον. Πρὸς τούτοις πᾶσα ἡ πολυάριθμος αὐτῆς οἰκογένεια πολλὰ ἐπέτυχεν ὠφελήματα. Ἡ Θεοδώρα ἐγεννήθη εἰς Παφλαγονίαν καὶ ἔσως ἀνήκεν εἰς τὸν περίπυστον τῶν Μαμιγονικῶν οἶκον, ὅστις εἶχε πάλιν πιθανώτατα τὸ γένος ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τῶν Ἀρμενίων βασιλέων. Ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτῆς Μαρῖνος (ὁ τοῦ προμνημονευθέντος Μανουὴλ ἀδελφός) δὲν εἶχε λάβει βαθμὴν ἀνώτερον τοῦ Δρουγγαρίου ἢ τουρμαρχοῦ, ἡ δὲ μήτηρ Θεοκτίστη, ἡ προσεπικληθεῖσα Φλωρίνα, δὲν διεκρίνετο εἰμὴ ἐπὶ τῇ εὐλαβείᾳ καὶ τῇ φροντίδι τοῦ ν' ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα τῆς εἰς τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Μετὰ δὲ τὴν ἀναγόρευσιν τῆς Θεοδώρας, ἡ Θεοκτίστη ἐτιμήθη διὰ τοῦ ἀξιώματος τῆς πατρικίας, τὸ ὅποιον ἀπεδίδοτο καὶ εἰς γυναῖκας· τὸ δὲ παράδοξον, προσεχειρίσθη καὶ ὥσπερ, ἥτις εἰναι ἡ ἐπιμελουμένη τὰ κατὰ τὸν στολισμὸν τῆς βασιλίσσης κυρία τῆς αὐλῆς, ἦν οἱ Γάλλοι καλοῦσι *da-me datour*. Ἐκ τῶν τριῶν ἄλλων αὐτῆς θυγατέρων, τῆς Σοφίας, Μαρίας καὶ Εἰρήνης, αἱ μὲν δύο πρῶται ἔλαβον συζύγους ἐπιφανεῖς μαγίστρους, ἡ δὲ Εἰρήνη ὑπανδρεύθη τὸν πατρικίον Σέργιον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ πολυβυλλήτου μετέπειτα πατριάρχου Φωτίου. Μάλιστα ὁμοῦς ὠφελήθησαν ἀπὸ τῆς τύχης τῆς Θεοδώρας, οἱ δύο αὐτῆς ἀδελφοί, ὁ Βάρδας καὶ ὁ τοδύναμος ἐπὶ τοῦ ἀνεψιῦ αὐτοῦ Μιχαὴλ Γου', προαχθεὶς εἰς τὸ ὑπέρτατον ἀξίωμα τοῦ Καίσαρος, ὁ δὲ λιχὲς φρουρᾶς, ὅπερ δὲν τὸν ἐμπόδισε τοῦ νὰ σωφρονισθῇ δεινῶς ὑπὸ τοῦ Θεοφίλου, διὰ τὰς καταχρήσεις αὐτοῦ, καθ' ἃ μετ' ὀλίγον θέλομεν ἱστορήσει.

Τὰ τοιαῦτα εὐνοίας δείγματα τὰ ἀπονεμηθέντα εἰς τοὺς περὶ τὴν Θεοδώραν, δὲν ἦσαν εἰμὴ σημεῖα ἐλάχιστα τῆς περιπαθοῦς ἀγάπης ἣν ἔτρεφεν ὁ Θεόφιλος πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην καὶ ἀπαρμειώτον διετήρησεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ μέχρι θανάτου. Τὸ αἰθρησκευτικὴς διαφωνίας, ἥτις ἐπεκράτει μετὰ τῶν δύο συζύγων καὶ δὲν ἐνικάτο εἰμὴ μόνον ὁσάκις ὁ τοῦ δικαίου, τῆς ἰδίας τιμῆς, καὶ τῆς εὐμερείας τῶν ὑπηκόων, ἅπερ ἀείποτε ἐθεώρησε καλυπτότερα πᾶ-

σης στοργῆς καὶ εὐνοίας. Ἐμπροσθεν τοῦ τοίχου τῶν ἀνακτόρων, τοῦ πρὸς τὸν Βόσπορον νεύοντος, ὑπῆρχε δεξαμενὴ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπνίγη εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Θεοφίλου, παῖς ἐπὶ ὢν. Ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ ἐγχωσθῇ ἡ δεξαμενὴ αὕτη καὶ κατεσκεύασεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον σκιάδα ὑπὸ κήπων χαριεστάτων περιεσσεμένην, ἐν ᾗ ἐτέρπετο διατρίβων τὰς θερινὰς ἐσπέρας, διότι ἡ ἀπὸ τῆς σκιάδος αὐτῆς ἀποψὶς ἦτο τῶν ὀντα μαγευτικῇ. Τὸ βλέμμα ἐπλανᾶτο ἐκείθεν ἐλευθέρως, ἐνθεν μὲν ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, ἐνθεν δὲ ἐπὶ τῆς Προποντίδος καὶ ἀντικρὺ ἐπὶ τῆς ζωγραφικῆς Ἀσιανῆς παρχίας. Μὲν ἐσπέρην λοιπὸν ὁ Θεόφιλος, δειπνῶν ἐνταῦθα, εἶδεν εἰσπλέουσιν πλησίον εἰς τὸν λιμένα νῆων ἐμπορικῇν μεγάλην καὶ τοσούτον ἔχουσιν φορτίον, ὥστε μικρὸν τοῦ σκάφους αὐτῆς μέρος ἐξείχε τῆς θαλάσσης. Λαβὼν τὴν περιέργειαν νὰ ἐρωτήσῃ τί νος ἦτο τὸ πλοῖον αὐτὸ, ἤκουσεν, ὅτι καὶ τὸ πλοῖον καὶ τὸ φορτίον ἀνήκον εἰς τὴν βασιλίδαν, καὶ ὅτι τὰ ἐμπορεύματα ἐκεῖνα προήρχοντο ἐκ Συρίας. Ὁ βασιλεὺς τότε ἐσιώπησεν· ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν, ἐξελθὼν τῶν ἀνακτόρων, ἐπορεύθη εἰς τὸν λιμένα, καὶ, ἀναβὰς εἰς τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου ἐκείνου, ἠρώτησε τοὺς περὶ αὐτὸν ἄρχοντας, τίς ἐξ αὐτῶν ἔχει χρεῖαν ξένων ἐμπορευμάτων. Ἐπειδὴ οὐδεὶς ἤξευρε, τίνα σκοπὸν εἶχον οἱ λόγοι οὗτοι, βαθεῖα ἐπεκράτησε σιωπὴ· ὁ δὲ Θεόφιλος, ἐπαναλαβὼν δις τὴν ἐρώτησιν, καὶ θεωρῶν τοὺς αὐλικούς ἀπορούοντας καὶ μὴ ἐννοοῦντας τί ἤθελε νὰ εἴπῃ· ἃ ἀλλ' οὐκ ἔστε δὴ, εἶπε μειδῶν, ὅτι μὲ, ὑπὸ θεοῦ Βασιλέα γεγεννημένον, ἡ Αὐγούστα μου καὶ σύμβιος ναύκληρον εἰργάσατο; Ἐπειτα δὲ, ἐμβριθέστερον ἀναλαβὼν σχῆμα, διέταξε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πληρώματος νὰ ἀπαγάγῃσι πᾶν τὸ εἰς αὐτοὺς ἀνήκον, καταλείποντες ὥσα τὰ τῆς βασιλίδος πράγματα· καὶ ἀπελθόντων αὐτῶν, παρέδωκεν εἰς πῦρ τὰ τε πλοῖον καὶ τὰ ἐμπορεύματα, παραινέσας, μετὰ τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐπάνοδον, τὴν Θεοδώραν, διὰ τὸν ἐξουτελισμὸν τοῦτον τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀδικίαν ἥτις ὡς ἐκ τούτου προσέγινετο εἰς τοὺς ὑπηκόους· διότι, παρετήρησε, τὸ ἐμπόριον εἶναι ὁ κυριώτατος αὐτῶν πόρος· ὡς εἶναι δυνατόν ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς αὐτοὺς φόροι βαρεῖς, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀφαιρῇται ἀπὸ αὐτῶν ὁ τρόπος τοῦ νὰ πληρώσωσι τοὺς φόρους τούτους, ὑπεξαιρουμένου τοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον ὡς ἐκ τοῦ ἔργου αὐτοῦ δύνανται νὰ ἀποκτήσωσιν. Τοιοῦτος δὲ ἀνεδείχθη πρὸς τὴν ἰδίαν σύζυγον, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευεν, ὑποθέτετε ὅτι ὑπῆρξεν ἀμελιχὸς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅσοι ἐτόλμων νὰ καταχρασθῶσι τὰ ἀνατεθέντα αὐτοῖς ἔργα, ὅσοι ἰσχυροί, ὅσοι ἀγαπητοὶ καὶ ἂν ἦσαν. Οἱ ὀρθόδοξοι χρονογράφοι, οἵτινες βεβαίως δὲν ἦσαν φίλοι τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ, ἀναγκάζονται νὰ ἐγκωμιάσωσι τὴν ἀγρυπνον αὐτοῦ περὶ τῆς ἀστυνομίας τοῦ κράτους ἐπιτήρησιν καὶ τοὺς ἀγῶνας ὃς κατέβαλεν ἵνα περιπολήσῃ εἰς τοὺς ὑπηκόους τὰ δύο ἀγαθὰ τὰ ὁποῖα πρὸ πάντων τῶν ἄλλων δικαιούνται νὰ ἀπαιτήσωσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πάσης κυβερνήσεως, τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν εἰρήνην. Ὁ Θεόφιλος ἐπορεύετο κατὰ πᾶσαν ἐ-

Εδομάδα από τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας τῶν Βλαχευῶν, διότι, ἂν καὶ ἀποκροῖται ἐν γένει τὴν λατρείαν τῶν εἰκόνων, ἡλίαθετο ὁμως ἰδίᾳ τὴν θεομήτορα. Οὕτω δὲ διερχόμενος ἐφιππος ὁλόκληρον τὴν πόλιν, ἐδέχετο, καθ' ὁδόν, τὰς ἀναφορὰς ὄλων ὅσοι εἶχον νὰ ὑποβάλωσιν εἰς αὐτὸν αἰτήσεις τινα, καὶ ἀμέσως ἀπάνειμεν αὐτοῖς δικαιοσύνην. Διαβαίνων διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἐξέταξε τὴν κατὰστασιν τῶν πραγμάτων καὶ ἡρέυνα ἐπιμελέσταντα πάντα τὰ ἀφορῶντα τὴν τροφὴν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ὑπηκόων. Ἄν εὑρίσκε τὰς τιμὰς μεγάλας, ἐκάλεε ἀμέσως τὸν ἑπαρχὸν καὶ εἰ μὲν αἴτιος ἦτο αὐτός, τὸν ἔπαυεν αὐθόρῃ, εἰ δὲ μὴ, διέτασεν αὐτῷ τὰ δέοντα πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ λαοῦ. Μίαν ἡμέραν παρέστη εἰς τὸν βασιλέα, διερχόμενον, πτωχὴ χήρα καὶ εἶπεν, ὅτι ἔχει κατὰ δυστυχίαν γείτονα τὸν ἀρχηγὸν τῶν βασιλικῶν δορυφόρων, ὅστις τοσοῦτον ὕψωσε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὥστε ἀφῆρσεν ὅλως διόλου τὸ φῶς τῆς καλύβης τῆς καὶ κατέστησεν αὐτὴν ἀκατοίκητον. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ὁ Πετρωνᾶς, ὁ γυναικάδελφος τοῦ βασιλέως. Ὁ Θεόφιλος, καλέσας αὐτὸν, τὸν ἠρώτησε περὶ τοῦ γεγονότος δι' ὃ παρεπονείτο ἡ γυνή· καὶ ἐπειδὴ ὁ Πετρωνᾶς ἀπήντησε μὲ περιφρόνησιν, ὅτι αὐτὴ δὲν ἔξευρε τί ἔλεγεν, ὁ βασιλεὺς τῷ εἶπε νὰ προσέξῃ καλῶς μήπως καὶ ὑποβλήθῃ νέον παράπονον, διότι θέλει τὸ μετανοῆσαι παρήγγειλε δὲ καὶ εἰς τὴν γυναῖκα νὰ ἐπανέλθῃ, ἐὰν δὲν λάβῃ ἀποζημίωσιν. Τῷ ὅντι, ἀποβλήθεισα ὑπὸ τοῦ Πετρωνᾶ, κατέρυγεν αὐτὴ πάλιν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις διώρισεν ἀμέσως ἐπιτροπὴν συγκεκριμένην μὲν ἐκ τριῶν συγκλητικῶν, τοῦ Κυέστρος Εὐσταθίου, τοῦ ἐπιλεγομένου μοναχοῦ, τοῦ Λέοντος Συμβατίου καὶ τοῦ Δημητρίου Αἰμουλιανοῦ, ἐπιτετραμμένην δὲ νὰ μεταβῇ ἐπὶ τόπου καὶ νὰ παρατηρήσῃ ἂν ὑπάρχῃ ζημία πραγματική. Πιστοποιηθείσης δὲ ταύτης, ὁ βασιλεὺς ἔρχεται εἰς τὴν ἀγορὰν, διατάσσει νὰ προσελθῇ ὁ Πετρωνᾶς, νὰ γυμνωθῇ καὶ . . . νὰ μαστιγωθῇ· παραγγέλλει δὲ προστούτοις, νὰ κατεδαφισθῇ ἡ οἰκία αὐτοῦ, καὶ νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν χήραν τό τε ὑλικά καὶ τὸ οἰκόπεδον. Ὁ Πετρωνᾶς, τὸν ὅποιον ἡ μετὰ τῆς Θεοδώρας συγγένεια δὲν ἀπῆλλαξε τῆς φοβερᾶς ταύτης τιμωρίας, δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναλάβῃ τὰ ἀξιώματα αὐτοῦ εἰμὴ ἐπὶ τῆς ἀθλίας βασιλείας τοῦ ἀνεψιῦ αὐτοῦ Μιχαήλ.

Οἱ συνοδεύοντες τὸν Θεόφιλον δορυφόροι ἦσαν διατεταγμένοι νὰ μὴ ἀποκρούωσιν οὐδένα τῶν ζητούντων ἐντεῦξιν πρὸς τὸν βασιλέα. Μίαν ἡμέραν ἄνθρωπος τις, γονυπετήσας ἐνώπιόν του καὶ ἀρπάσας τὸν ἑλάνον τοῦ ἵππου αὐτοῦ, « βασιλεῦ, » ἀνέκραξεν, « ὁ ἵππος τὸν ὅποιον ἀναβαίνεις, ἀνήκει εἰς ἐμέ. » Καὶ ὁ ἵππος, ἐκπλάγεις ἀπὸ τοῦ αἰφνιδίου τούτου συναντήματος, μικροῦ ἐδέχετο νὰ ῥίψῃ τὸν ἀναβάτην· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς, στηριχθεὶς ἀσφαλῶς, καλεῖ τὸν κάμητα τοῦ βασιλικοῦ ἵπποστασίου καὶ τὸν ἐρωτᾷ, πόθεν ἔχει τὸν ἵππον τούτον. Ὁ Κόμης ἀπάντησεν, ὅτι ἐστάλη δῶρον πρὸς τὸν βασιλέα ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τοῦ Ἑλληνισπότου. Ὁ διοικητὴς αὐτὸς συνέπεσε νὰ ᾔναι τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὅθεν ὁ

Θεόφιλος, ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα, διέταξε νὰ προσέλθωσιν αὐτὸς τε καὶ ὁ τὸν ἵππον ἀπαιτῶν· ἐξετάσας δὲ ἀμφοτέρους καὶ βεβαιωθείς ὅτι ὁ ὑπάλληλος ἐσφτερίσθη τῷ ὄντι διὰ τῆς βίας τὰ ἀλλότρια, ἐξέμανη ὑπὸ τῆς ὀργῆς, τόσῳ μᾶλλον ὅσῳ, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν, ὁ ἄρπαξ ἐκεῖνος δὲν ἠρεσέθη ν' ἀδικήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ἐτόλμησε νὰ κατστήσῃ καὶ τὸν αὐτοκράτορα συνένοχον τῆς ἀρπαγῆς. Παρήγγειλε δὲ πάραυτα, ὁ μὲν ὑπάλληλος νὰ μαστιγωθῇ, ὁ δὲ ἵππος νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν νόμιμον κύριον, ὅστις, μὴ θελήσας νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸν, ὑπεχρεώθη νὰ δεχθῇ ἀντ' αὐτοῦ δύο χρυσοῦ λίτραις.

Ὁ ἑπαρχὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐ μόνον ἐξ ἐπιφανῶν γονέων εἶχε τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ εἰς τῶν πρώτων ἦτο συγκλητικῶν καὶ ἡγαπᾶτο ἰδίως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐπεριδόμενος δὲ ἐπὶ τῆς εὐνοίας ταύτης, ἐσφτερίσθη πλοῖον φέρον πραγματείας ἀνηκούσας εἰς χήραν τινα. Ἡ γυνὴ αὕτη, μὴ δυνηθεῖσα νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὸ δίκαιόν της, παρεπονείτο εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις, πληροφορηθεὶς τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, κατ' ἀρχὰς μὲν, παρὰ τὸ σύνθημα, προέτρεψεν αὐτὸν, μετὰ πλείστης πραότητος, νὰ ἀποδώσῃ τὰ σφετερισθέντα. Ὁ ἑπαρχὸς ὑπεσχέθη τούτο, ἀλλὰ δὲν ἐτήρησε τὴν ὑπόσχεσιν· ἐπαναλαβούσης δὲ τῆς χήρας τὴν ἀγωγὴν, ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιτείνων τὴν τιμωρίαν ἐφ' ὅσον τὸ πρῶτον ἀνεδείχθη ἐπιεικής, κατεδίκασε τὸν ἐνοχον εἰς τὸν διὰ τοῦ πυρὸς θάνατον, καὶ διέταξε νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ποινὴ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου ἵπποδρομίου, ἵνα πάντες γνωρίσωσι, πῶς ὁ Θεόφιλος τιμωρεῖ τὴν ἀδικίαν, καὶ ἂν οἱ πράξαντες αὐτὴν ἄνθρωποι κατέχωσι τὰ ὑπέρτατα τῶν ἀξιωμάτων καὶ ἂν ἐπιστῇσι συμπῆση νὰ ᾔναι φίλοι αὐτοῦ. Τοσοῦτον δὲ βαθεῖα ἦτο ἡ ἐπικρατήσασα ἠθικὴ ἐξουσία, ὥστε καὶ μετὰ τοσαῦτα φοβερά παραδείγματα, ἡ κατὰχρησις δὲν ἔπαυεν αἰρουσα τὴν κεφαλὴν· ἀλλ' ἂν βαθείας εἶχε ῥίξας τὸ κακὸν, ἀδάμαστος, ἀνεξάντλητος ἦτο καὶ ἡ τοῦ Θεοφίλου αὐστηρότης. Αὐτὸς αὐτοῦ ὁ κύεστωρ ἐξηλέγχθη ἐνοχὸς πολλῶν ἀδικημάτων· ὅθεν, μετὰ ἐπονείδιστον μαστίγῳσιν, ὁ βασιλεὺς παρήγγειλε νὰ στιγματισθῇ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἡ κεφαλὴ διὰ πεφυρωμένης πίσης καὶ ἔπειτα κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς αἰδίων ἐξορίαν. Δύο στρατηγοὶ ἐσφτερίσθησαν ἀγρὸν ἀνήκοντα εἰς πτωχὰς κολογραφίας· αἱ ἀδικηθεῖσαι ἀνεφέρθησαν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις προσέταξε τὸν ἀρχηγὸν τῶν δορυφόρων νὰ φέρῃ αὐτὰς τὴν ἐπιούσαν ἐνώπιόν του μετὰ τῶν ἀντιδίκων· ὥμοσε δὲ, ὅτι ἂν, ἀρροσχόμενος τοὺς διαδίκους, εὔρῃ τοὺς στρατηγούς ἐνόχους, θέλει τιμωρῆσαι αὐτοὺς μὲ θάνατον, καὶ, δημεύσας πᾶσαν αὐτῶν τὴν περιουσίαν, θέλει ἐπιτρέψῃ αὐτὴν εἰς τὰς κολογραφίας. Ἡ ἀπειλὴ αὕτη, ἥτις, ὡς ἦτο γνωστὸν, ἐπὶ ματαίῳ δὲν ἐγένετο, κατέπληξε τοὺς σφετεριστάς, οἵτινες ἐσπευσαν νὰ συμβιβασθῶσι μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὰς νὰ παραιτηθῶσι τῆς ἀγωγῆς, λαμβάνουσαι τὴν διπλὴν ἀξίαν τῆς τιμῆς τοῦ ἀγροῦ. Ὁ ἀρχηγὸς λοιπὸν τῶν δορυφόρων ἐνόμισεν, ὅτι εἰμπορεῖ νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ βασιλέως καὶ περιώρισθῃ νὰ ἀναγγεῖλῃ

αὐτῷ τὸν γινόμενον συμβιβασμὸν. Ἀλλ' ὁ Θεόφιλος, ὅστις ἤθελεν αἱ διαταγαὶ αὐτοῦ νὰ ἐκτελῶνται κατὰ γράμμα καὶ ἔξευρεν ὁπότε περὶ αὐτὸν ἐπεκράτει ψευδολογία, καὶ ἀπάτη, ἐμαστιγώσας μὲν τὸν παρακούσαντα ἀξίωματικόν, τὸν διέταξε δὲ νὰ προσελθῇ τὰς κολογραφίας καὶ δὲν κατηνύσθη εἰμὴ ἀφοῦ ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτῶν τῶν ἰδίων ἤκουσεν, ὅτι εἶναι εὐχαριστημένοι.

Τελευταῖον ἡ κακουργία ἡναγκάσθη νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι εὔρε τιμωρὸν τῆς μὲν μοχθηρίας αὐτῆς ἰσχυρότερον, τῆς δὲ πανουργίας, ἐπιμονώτερον· φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε τοὺς καταχραστάς παντὸς εἶδους, καὶ ἡ ὑπὸ τοσοῦτον ἀπαισίους οἰωνοὺς ἀρξαμένη ἐκείνη βασιλεία, ἔφθασεν εἰς ἀποτέλεσμα, τὸ ὅποιον ἡ ἱστορία σπανίως εὐτυχεῖ νὰ ἀναφέρῃ· διότι ἐπὶ ἑπτακαίδεκα ἡμέρας, ὁ βασιλεὺς ἀναζητήσας ἐπιμόνως καθ' ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν ἄνθρωπον ἀδικούμενον, ἐβεβαιώθη, ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ ἔχων νὰ ὑποβάλῃ αὐτῷ παράπονον τι. Ὅσοι φρονοῦσιν, ὅτι βυζαντινὴ ἐποχὴ καὶ ἔθνη καὶ παραλυσία καὶ κυβερνητικὴ ἀνικανότης εἶναι πράγματα τυτοσήμαντα, θέλουσιν, ἐλπίζοντες, πεισθῇ περὶ τῆς πλάνης αὐτῶν, ἅμα παραβάσωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοφίλου καὶ πολλῶν ἄλλων μεγαλουργῶν αὐτοῦ προκατόχων καὶ διαδόχων, δὲν λέγομεν πρὸς τὴν περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰστασιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, παρ' οἷς ἡ βία καὶ ἡ δυναστεία τοῦ ἰσχυροτέρου πρὸς τὸν ἀθνεστερον ἐνομιμοποιήθη διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ φεουδαλικοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ πρὸς τὴν κατὰστασιν πολλῶν ἐξ αὐτῶν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εἶχε μὲν ἤδη κατὰβληθῇ ἡ φεουδοκρατία, εἶχε δὲ ἤδη συμβῇ ἡ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀναγέννησις.

Τὰ διάφορα περιστατικὰ ὅσα μέχρι τοῦδε ἀνερέρομεν ἐμφανίζουσιν προδήλως τὸ βαθὺ τῆς δικαιοσύνης αἶσθημα τὸ ὅποιον ἐνεφώλευεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Θεοφίλου· ἀλλὰ λαμπρότατον ἐξήστραψε τὸ αἶσθημα τούτο ἐν τῇ πρώτῃ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πράξει. Ὁ Θεόφιλος ἐχρεώσκει τὴν βασιλείαν, ἵσως καὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν, εἰς τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος· ἀλλ' εἶπε διότι ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ πατὴρ του ἠδύνετο νὰ σωθῇ καὶ ἀνευ τοῦ θανάτου ἐκείνου, εἶπε διότι ἔτασσε δεύτερα πάντα, ὅσας προέκειτο νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν κακουργίαν, οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ συγχωρήσῃ τὸ ἀνομιον, ἀγωνιζόμενον πρὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς τῶν ἀνακτόρων ἐκκλησίας, κατὰ πολυαριθμῶν δολοφόνων, ἀκρωτηριαζόμενον μετὰ τοῦ ἱεροῦ σταυροῦ τὸν ὅποιον ἐκράτει, ἀποκεφαλίζόμενον καὶ αἱματοφύρτου συρομένου εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, παρίστατο ἀδιαλείπτως εἰς τὴν ἀγνὴν αὐτοῦ συνείδησιν, ἐπικαλουμένη ἐκκαλεῖ τὴν σύγκλητον καὶ ἅπαντας τοὺς τιμῆς τινος ἢ εὐνοίας, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετασχόντες, νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν Μαγναύραν. Ἐννοεῖται, ὅτι πρῶτοι, ἔδραμον οἱ τοῦ Λέοντος δολοφόνοι. Ἐκεῖ προσελθὼν ὁ βασιλεὺς, εἶπε, μετὰ εἰρωνείας πικρᾶς, ὅτι εἰς τοὺς ἄνδρας, ὅσοι διέπρεψαν ἐπὶ τῷ ζήλῳ καὶ τῇ

ἀνδρεία αὐτῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ κατηρώματος ἐκείνου καὶ προσεκάλεσεν ἅπαντας, χωρισθέντας ἀπὸ τῶν ἄλλων, νὰ παρασταθῶσιν ἐνώπιόν του. Πάντες ἐσπευσαν νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν βασιλικὴν πρόσκλησιν, πολὺ ἀπέχοντες τοῦ νὰ φαντασθῶσιν ὅποια ἦτο ἡ ἐπαγγελιομένη ἐκείνη ἀνταμοιβή. Τότε ὁ Θεόφιλος διατάσσει νὰ φέρωσι τὸν σταυρὸν, τὸν ὅποιον ἐκράτει ὁ ἐκκοπεῖς τοῦ Λέοντος βραχίον, καὶ, ἐπιδείξας αὐτὸν εἰς τοὺς συγκλητικούς, ἠρώτησεν αὐτοὺς, ὅποιās τιμωρίας εἶναι ἀρὰ γὰρ ἄξιοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ τολμήσαντες τοσοῦτον φοβερὸν ἀνοσιούργημα; Ὁμοφώνως δὲ ἀποκριθέντων τῶν συγκλητικῶν, ὅτι εἶναι ἄξιοι θανάτου, ὁ Θεόφιλος, στραφείς πρὸς τὸν ἑπαρχον, προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ νὰ τιμωρήσῃ, κατὰ τοὺς νόμους, τοὺς βεβήλους ἐκείνους, ὅσοι ἐκαυχῶντο ἐπὶ τῇ ἱεροσύνῃ τιμῇ του ὅτι ἐπίβαλον χεῖρας ἐπὶ τὸν χριστὸν τοῦ Κυρίου καὶ ἐπὶ τὸν Κύριον αὐτόν. Μάτην ἤδη οὗτοι ἐπεκαλέσθησαν τὸν ἔλεον αὐτοῦ, μάτην ἐκράυαζον, ὅτι ἂν δὲν ἀπῆλλαττον τὸν πατέρα του ἀπὸ θανάτου βεβαίου, οὐδ' αὐτὸς ἤθελεν ἤδη βασιλεύει. Ὁ Θεόφιλος ἤθελε νὰ παύσῃ τὸ μέγα ἐκεῖνο τῆς δολοφονίας τοῦ ὑπερτάτου ἄρχοντος κακόν, ἤθελε νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι οἱ ἐνοχοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐλπίσωσι σωτηρίαν οὐδ' ἀπὸ αὐτῶν ἐκείνων ὅσοι ἀπὸ τῆς δολοφονίας ὠφελήθησαν· ὅθεν ἅπαντες ἀπήχθησαν εἰς τὸ ἵπποδρόμιον καὶ ἐκατατομήθησαν αὐτοῖ.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἀκόλουθον φυλλάδιον.)

Ἡ ΤΥΧΗ ΑΓΑΠΗ ΤΟΥΣ ΕΥΤΥΧΕΙΣ.

Ὁ πατὴρ τοῦ κόμητος Νεσερόδου, τοῦ περιφανοῦς πρωτοπουργοῦ τῆς Ρωσίας, διατρέφων, ἄγαμος ἔτι, εἰς Φραγκοφύριον, ἐγνωρίσθη μετὰ τραπέζικης τινος οἰκίας, συγκεκριμένης ἀπὸ δύο ἀδελφῶν καὶ μιᾶς ἀδελφῆς. Ἀγαπήσας τὴν κόρην ταύτην καὶ ἐννοήσας, ὅτι τὸ αἶσθημα αὐτοῦ δὲν ἀποκρούεται, ἐξήστειν αὐτὴν εἰς γάμον. Ὁ κόμης ἦτο στρατηγὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, ἀλλὰ στρατηγὸς διαθέσιμος προστούτοις εἶχεν ἄλλοτε περιουσίαν ἀξιώλογον, ἀλλὰ ἡ περιουσία αὕτη εἶχεν ἐλαττωθῇ πολὺ, διὰ τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ ἀνδρός. Ὅθεν οἱ τραπέζιται ἐδίστασαν νὰ δώσωσι τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, καὶ μάλιστα τὴν ἐξ ἐνὸς ἐκατομμυρίου φράγκων συγκεκριμένην προικὰ τῆς εἰς ἄνθρωπον, ὅστις δὲν εἶχε πρὸς τὰ χρήματα τὴν εὐλάβειαν ἐκείνην, δι' ἧς καὶ μόνης αὐτὰ καταπειθόνται νὰ μὴ ἀποδημήσωσιν ἀναπιστρεπτεῖ. Ὅθεν ἀπέφυγον τὴν πρότασιν εὐσχήμως, ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι ἡ παραγγελία τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς των ἦτο νὰ μὴ συβέβῃσι τὴν κόρην του εἰμὴ μὲ ἄνθρωπον ἔχοντα ἐπαγγελμα ἀσφαλές καὶ ὀριστικόν. Ὁ κόμης δὲν ἀντεῖπέ τι εἰς τὴν τραπέζικὴν ταύτην ἀπόφασιν, ἀλλὰ, μεταβάς ἀμέσως εἰς Πετρούπολιν, κατορθώνει, διὰ πολλῶν φίλων τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐν τοῖς πράγμασι, νὰ διορισθῇ

πρέσβους τῆς αὐτοκρατορίας Αἰκατερίνης εἰς Πορτογαλίαν, ἅμα δὲ λαβὼν τὸ δίπλωμά του, πορεύεται πάλιν εἰς Φραγκοφόρτιον, κρούει τὴν θύραν τῶν τραπεζιτῶν του, ἐπιδεικνύει εἰς αὐτοὺς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ νέου καὶ ὀριστικοῦ καὶ ἀσφαλτοῦς ἐπαγγέλματος του καὶ ἐπαλαμβάνει τὴν περὶ τοῦ γάμου πρότασιν. Πρόφρασις ὅπως οὖν εὐπρόσωπος εἰς ἐπανειλημμένη ἀποπομπὴν τοῦ ἐπιμόνου μνηστῆρος δὲν ὑπῆρχε πλέον· καὶ οἱ τραπεζῖται ἀπεφάσισαν στενάζοντες νὰ θυσιάσωσι τὸ ἑκατομμύριον.

Τὴν ἐπιούσαν τῆς τελέσεως τῶν γάμων, οἱ μὲν ἀδελφοὶ προσέρχονται εἰς τοὺς νεονύμφους, συνεπαγόμενοι τὴν ἑκατόμβην ἐκείνην καὶ ἐτοιμάζονται νὰ παραδώσωσιν αὐτήν, ὁ δὲ κόμης, ὅστις ἐξ ἀρχῆς εἶχεν ἐννοήσει τὴν ἀληθῆ τῶν δισταγμῶν αὐτῶν αἰτίαν, λέγει εἰς αὐτοὺς, ὅτι ἐνυμφεύθη τὴν ἀδελφὴν των, ὅχι τὰ χρήματα αὐτῆς καὶ ὅτι δὲν τὰ δέχεται. Οἱ τραπεζῖται ἀποροῦσι διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἀριλοκέρδειαν, ἀλλὰ θέλουσιν ἐξάπαντος νὰ παραδώσωσι τὰ χρήματα, καθὼς ἀνήκοντα, δυνάμει τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς των, εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὸν σύζυγον, τὸν ὅποιον ἐμελλε νὰ λάβῃ. Ὁ κόμης ὅμως ἐπιμένει ἀποποιούμενος καὶ ἐπιφέρει, ὅτι ἂν ἡ ἀδελφὴ των θέλῃ, εἰμπορεῖ νὰ τὰ λάβῃ. Ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτῆς, ἥτις ἤτο φαίνεται σύμφωνος μετὰ τοῦ συζύγου της, δὲν τὰ ἐδέχθη ἐπίσης, ὥστε τὰ χρήματα ἔμειναν, ὅπου ἐξ ἀρχῆς ἦσαν.

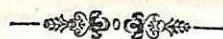
Ὁ κόμης, διατρίψας οὐκ ὀλίγους μῆνας εἰς Φραγκοφόρτιον, κατέβη μετὰ τῆς συζύγου εἰς Τεργέστην, ἐπεβίβασθη ἐκεῖ εἰς πλοῖον Ἀγγλικόν, μετὰ μακρὸν δὲ διὰ τῆς μεσογείου πλοῦν, ἐπλησίαζεν ἤδη εἰς Λισσαβώνα, ὅτε ἡ κόμηςσα ἐγέννησεν τὸν υἱὸν ἐκείνον, ὅστις ἐπὶ τεσσαράκοντα περίπου ἔτη καὶ ἐπὶ δύο μεγάλων αὐτοκρατόρων, ἐμελλε νὰ πρωθυπουργήσῃ τοῦ ἀχανεστέρου τῆς γῆς κράτους· ὥστε, σημειωτέον καὶ τούτῳ ἐν παρόδῳ, ὁ καγγελάριος τῆς Ρωσίας τρεῖς, εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις, ἔχει ἐθνικότητα· διότι ἀπὸ μὲν τοῦ πατρὸς εἶναι Ρώσος· γεννηθεὶς δὲ ἐντὸς πλοίου ἀγγλικοῦ, ἔχει καὶ τὴν ἀγγλικὴν ἐθνικότητα· ὡς ἐκ τῆς χώρας δὲ ἐφ' ἧς εἶδε κατὰ πρῶτον τὸ φῶς, εἶναι Πορτογάλος.

Παρήλθον ἔκτοτε ἔτη τριάκοντα καὶ τέσσαρα. Ὁ νέος κόμης Νεσελρόδης διατελὼν, τῷ 1814, ἐν Βιέννῃ, ὡς πληρεξούσιος ὑπουργὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, κατὰ τὴν πολυθρύλλητον ἐκείνην σύνοδον, καθ' ἣν διενεμήθησαν τὰ ἱμάτια τοῦ Ναπολεοντισμοῦ, ἐνθυμήθη ὅτι ἔχει εἰς Φραγκοφόρτιον συγγενεὺς τινες μητρικοὺς καὶ ἐπεθύμησε νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ. Μεταβαίνει λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ὁδηγεῖται εἰς οἰκίαν μεγαλοπρεπῆ, καὶ ἀναβάς, εὐρίσκει τοὺς δύο ἀδελφοὺς, αὐτοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους εἶχεν εὖρε ποτὲ ὁ πατήρ, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι εἶχον λευκανθῇ καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τῆς ἡλικίας. Ὑποθέτεται ὅπως ἔτυχε δεξιόστροφος, οὐ μόνον ὡς ἀνεψιός, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνὴρ τοῦ ὁποῦ το ὄνομα ἐπλήρου ἤδη τὴν Εὐρώπην. Τὴν δ' ἐπιούσαν τῆς ἀφίξέως του, προσελθόντα τὰ δύο γερόντια, τὸν λέγουσιν, ὅτι ἔχουσι λογαριασμόν τινα νὰ θεωρήσωσι μετ' αὐτοῦ. Ὁ κό-

μης ἀνησύχησεν ὀλίγον, ὑποπτεύσας μήπως ἔχῃ νὰ πληρώσῃ κἀνὲν πατρικὸν χρέος, ἀπήντησεν ὅμως, ὅτι εἶναι ἔτοιμος νὰ τοὺς ἀκούσῃ. Τότε οἱ δύο θεοὶ αὐτοῦ διηγήθησαν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑκατομμυρίου, τὴν ἀνάγκην· εἰς ἣν εὐρέθησαν νὰ τὸ φυλάξωσι παρ' ἐκείνοις, ὅτι, ἐν διαστήματι τοῦ μεσολαβήσαντος χρόνου, τὸ ἑκατομμύριον ἐτριπλασιάσθη, καὶ ὅτι τὰ τρία αὐτὰ ἑκατομμύρια εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν των.

Ὁ κόμης Νεσελρόδης, ἐπανελθὼν εἰς Βιέννην μετὰ τῶν ὅλων ἀπροσδόκητου ἐκείνου θησαυροῦ, ἔλεγε γελῶν, ὅτι ὅλοι οἱ θεοὶ αὐτοῦ ὥν τοσοῦτοι ἐπλούτισαν ἀνεψιοὶ δὲν εἶναι ἐξάπαντος, κατὰ τὴν Γαλλικὴν παροιμίαν, θεοὶ Ἀμερικανοί, δηλαδὴ ἐν Ἀμερικῇ θησαυρίζαντες (oneles d'Amérique), ἀλλ' ὅτι ὑπάρχουσι καὶ προχειρότεροι τοιοῦτοι εὐρωπαῖοι θεοὶ, οὐδὲν ἦττον τοὺς συγγενεῖς ὠφελήσαντες.

Τί λέγετε περὶ τῆς παραδόξου ταύτης τύχης ἀνθρώπου, ὅστις βεβαίως δὲν εἶχε χρεῖαν τῆς νέας ἐκείνης χάριτος, διὰ νὰ πεισθῇ, ὅτι εὐνοεῖται ὑπ' αὐτῆς καὶ προστατεύεται; ἢ μήπως ἡ τύχη ἔχῃ τὴν ἀνθρώπινην ἐκείνην ἀδυναμίαν, καθ' ἣν τόσον περισσότερα εὐνοίας δείγματα δίδομεν εἰς τινα, ὅσον περισσότερα τῷ ἐδώκαμεν;

ΠΕΡΙ ΝΕΟΦΑΝΟΥΣ ΤΙΝΟΣ ΝΟΣΟΥ.

Ὑπάρχει τις ἤδη εἰς τὸ ἐν Παρίσι Νοσοκομεῖον τῶν Κλινικῶν ὑπὸ ἀλλοκράτου καὶ φρικώδους παθήσεως τῶν κατὰ τοὺς πόδας ὁσῶν κατεχόμενος. Ἡ νόσος αὕτη δὲν φέρει ὀνομασίαν, ἐπειδὴ τὰ συμπτώματα αὐτῆς δὲν ὁμοιάζουσι κἀνὲν ἐξ ἐκείνων ἅτινα παρουσιάζονται εἰς τὰς μέχρι τοῦδε γνωστὰς ἀσθενείας. Ὁ ταλαίπωρος οὗτος ἄνθρωπος, ἐντὸς δέκα ἐτῶν διαστήματος, ὑπέκυψεν εἰς δέκα χειρουργικὰς ἐγχειρίσεις! Ἀξίον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι αὕτη ἄνευ προηγουμένης καὶ γνωστῆς τινος αἰτίας εἶχε παρουσιασθῇ εἰς δύο ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐξ ὧν ὁ θάτερος καὶ ἀπέθανεν· ἐκ τῶν δὲ τέκνων τοῦ δευτέρου, τὸ τέταρτον καὶ τὸ ἕκτον μόνον εἶχον προσβληθῇ ὑπὸ τῆς νόσου, ἐνῶ εἰς τοὺς λοιποὺς οὐδὲν ἀξιοσημείωτον παρουσιάσθη ποτὲ, καθὼς ἐπίσης οὐδὲ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς αὐτοῦ συγγενεῖς.

Ἰδοὺ δ' ἐν περιλήψει ἡ ἐξιστόρησις τῆς προκειμένης νόσου, τὴν ὁποίαν ἐρανίζομεθα ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῶν Νοσοκομείων.

Κατὰ γραμμὴν ὀρίζοντεον τοῦ πλέον ἐξέχοντος τοῦ ποδὸς μέρους σχηματίζεται τις φλύκταινα· ἡ ἐπιδερμὶς αὐτῇ ἀνυψοῦται, καὶ ὑπὸ ταύτην ὑπάρχει συνηγμένη μικρὰ τις ποσότης πυώδους ὀρόου, καὶ τέλος αὕτη διατρύπεται καὶ ἀνοίγει. Μετὰ τινα δὲ χρόνον ἀνοίγει καὶ αὐτὸ τὸ δέσμα ἐξώθεν πρὸς τὰ ἔσω, καὶ σύριγγ' μικρὰ αὐτῇ σχηματίζεται, ἥτις ἐμμένει ἐκθάνουσα μέχρι τοῦ ὑποδέρμου κυψελώδους ἰστοῦ, καὶ

παρέχει ὀρόον μετρίως πυώδη. Μετὰ παρέλευσιν τεσσάρων ἐβδομάδων ἐξεταζομένης τῆς πληγῆς διὰ τῆς μήλης, ἀνακαλύπτεται εἰς τὸ βάθος αὐτῆς ἐν μέρος τοῦ ὑπ' αὐτὴν ὁστοῦ γυμνὸν ἀπὸ τοῦ περιενδύον αὐτὸ περιόστεον, καὶ νενεκρωμένον· τὸ δὲ σχηματισθὲν ἐσθαρμένον πέταλον (séquestre) δύναται νὰ ἐξαχθῇ, ἢ ἀφ' ἐκείνου ἀποχωριζόμενον ἐξέρχεται.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα πολλάκις καὶ ἀπαρалаλάτως ἀνεγεννῶντο εἰς τὸν πάσχοντα.

Πρὸ δύο ἡδὴ ἐτῶν εἶχε σχηματισθῇ ἐν ὁμοίῳ διεσθαρμένον πέταλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πέμπτου ὁστοῦ τοῦ ἀριστεροῦ μεταταρσίου, τὸ ὁποῖον καὶ ἀφῆκε παρὰ τοῦ Κ. Ρικάρδου. Μετὰ δύο πάλιν ἔτη ὁ Κ. Βιλανδίνος εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Hôtel-Dieu ἀφῆρεσεν ἕτερον ὀρίζοντεως κείμενον εἰς τὴν πρώτην φάλαγγα τοῦ δευτέρου δακτύλου τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Ὁλίγον δ' ἔπειτα ἐξῆζε τρίτον τοιοῦτον ὁ Κ. Νελατὼν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ ἀγίου Ἀντωνίου κείμενον ὡσαύτως ὀρίζοντεως τῆς πρώτης φάλαγγος τοῦ πέμπτου δακτύλου τοῦ δεξιῦ ποδός. Ὁ αὐτὸς χειρουργὸς μετὰ 11 μηνῶν παρέλευσιν, ἐνήργησε τὴν αὐτὴν ἐγχείρισιν ἐπὶ τοῦ τετάρτου δακτύλου τοῦ αὐτοῦ ποδός. Ὁλίγον μετὰ ταῦτα ὁ αὐτὸς πάσχων ἐμφανίζεται ἐκ νέου εἰς τὸ Hôtel-Dieu, παρουσιάζων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πρώτου ὁστοῦ τοῦ ἀριστεροῦ μεταταρσίου λευκόφαιον βελύχμα ὀστέου· ὁ δὲ Κ. Boyer ἀποχωρίζει ὅλην αὐτὴν τὴν ποσότητα, καὶ ἀποσπᾷ ὅλα τὰ γυμνωθέντα μαλακὰ μέρη, καὶ διὰ πεφυρακτωμένου σιδήρου καυτηριάζει τὸ βάθος τῆς πληγῆς. Εὐθὺς δ' ἔπειτα ὁ Κ. Michon ἀφαιρεῖ ὅλον τὸν δάκτυλον τοῦ ἀριστεροῦ ποδός.

Ὁ Κ. Malgaigne μετὰ ταῦτα ἀφαιρεῖ ἐκ τῆς ἀρθρώσεώς του τὸν πρῶτον τοῦ δεξιῦ ποδός δάκτυλον. Μάλιστα δὲ παρήλθον μῆνές τινες καὶ ἰδοὺ πάλιν ὁ πάσχων ἐπανερχεται εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Saint-Louis διάφορα φέρων συρίγγια ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τοῦ μεταταρσίου τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Ὁ Κ. Malgaigne ἐπὶ τέλους ἀφαιρεῖ διὰ μιᾶς τὰς κεφαλὰς τῶν πέντε ὁσῶν τοῦ μεταταρσίου, καὶ ἐνεργεῖ ἐκτομὴν τοῦ ποδός ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ μεταταρσίου. Μετὰ τριάκοντα πέντε ἡμέρας ὁ ἐγχειρισθεὶς ἐξέρχεται τοῦ Νοσοκομείου, καὶ μετὰ ἓνα μῆνα ἐπανερχεται ἀνανεωθέντων τῶν αὐτῶν φαινομένων κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ ἀρρωτηριασθέντος μέλους του, ἐφ' ᾧ ἐπράχθη καὶ ἡ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Lisfranc ἐκτομὴ αὐτοῦ.

Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι ὁ εἰρημένος πάσχων ὑπέστη τὰς ἀνωτέρω διαφορὰς ἐγχειρίσεις, χωρὶς ποτὲ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ χλοροφορμίου.

Τὰ προμνημονευθέντα ἐν τοσοῦτῳ φαινόμενα ἐξανακαθοῦσι εἰς τὸ πέλμα τοῦ ἀριστεροῦ ποδός καὶ κατ' ἐπιφάνειαν τοῦ χεῖλους, αὐτοῦ ὑπάρχει ἀριστὴ ἑκταδερμίδα. Μετὰ τινας δὲ ἡμέρας τὸ δέσμα θέλει διατρύπῃ, θέλει σχηματισθῇ τὸ σύνθετος αὐτῇ συρίγγιον, καὶ εἰς τὸ βάθος ταύτου θέλει εὐρεθῇ ἐν ὁστοῦν νενεκρωμένον.

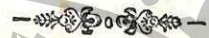
Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ τοῦτο· ὁ δεύτερος καὶ τρίτος δά-

κτυλος τοῦ δεξιῦ ποδός ὑπόκεινται εἰς τὰ αὐτὰ παθήματα· κατὰ γραμμὴν ὀρίζοντεον τῶν διαφορῶν ὁστέων ἐξοχῶν τοῦ ἄκρου ταύτου, ἤρχισαν νὰ ἀναφαίνωνται φλύκταιναι διάφοροι· ὁ δὲ πάσχων ὡς ἐκ τούτου θεωρεῖ τοὺς δακτύλους του εἰς ἀπώλειαν.

Καθὰ συμπεραίνει ὁ δυστυχὴς οὗτος ἄνθρωπος, ὅστις διανύων τὸ 35 ἔτος τῆς ἡλικίας του μετέρχεται τὸν ἐβενουργόν, θέλουσιν ὑποκύβει εἰς τοιαύτην νόσον καὶ ἄλλα μέλη τοῦ σώματός του· διότι ὅταν κοπιᾷ ἐργαζόμενος ὑπὲρ τὸ δέον, αἱ χεῖρές του, λέγει, κατὰ τὴν ἀποκτηθεῖσαν δυστυχῶς πείραν παρ' αὐτοῦ, θέλουσιν ὑποκύβει εἰς τὰ αὐτὰ παθήματα· καὶ σήμερον πολλάκις ἀναγκάζεται νὰ διακόψῃ τὸ ἔργον του.

Τί δὲ ποιητέον κατὰ τοιούτων συμβαινόντων; Πρέπει τις νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἐκτέμνῃ καὶ ν' ἀκρωτηριάζῃ! Ὁ Κ. Νελατὼν δὲν εἶναι αὐτῆς τῆς γνώμης.

Μεθ' ἐκάστην πραγματικὴν ἐγχείρισιν ἢ ἐκτομὴν, τὰ αὐτὰ συνέβαινον καὶ ἀνενοῦντο φαινόμενα ὅπου ἐνηργεῖτο τις κατὰθλιψις ἢ πίεσις, ἐξαιρουμένου τοῦ ἐπὶ τῆς πτέρνης δέρματος. Ὅθεν κατὰ συνέπειαν τῆς ἐξετάσεως ταύτης, ὁ Κ. Νελατὼν ἐκρίνεν εὐλογον νὰ κατορθώσῃ ὥστε ἡ πτέρνα μόνον ἀποκλειστικῶς νὰ ὑποφέρῃ τὸ βάρος ὅλον τοῦ σώματος. Προτείνει λοιπὸν νὰ κατασκευασθῶσιν εἰς τοιαύτην περίστασιν ὑποδέσεις τοιαῦται, ὥστε δι' αὐτῶν αἱ πτέρναι μόναι νὰ ὑπόκεινται εἰς πίεσιν. Ὁ πάσχων ἐπομένως θέλει ἀναβῇ τρόπον τινα ἐπὶ δύο καλοβάθρων, πολλὰ χαμηλῶν κατ' ἀλήθειαν, καὶ ὀλίγων δυνάμενος νὰ διατηρήσῃ ἰσορροπίαν· ἀλλ' ἐάν τὸ μέσον τοῦτο εὐδοκιμήσῃ θέλει εἶδαι πάντοτε προτιμότερον ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐγχειρίσεις ἢ ἐκτομὰς.

ΣΤΗΛΗ ΒΟΛΤΑΙΚΗ.

Δημοσιεύομεν τὸ ἐπόμενον τοῦ Ναπολέοντος διάταγμα, διότι δι' αὐτοῦ πρὸς ὅλον τὸν κόσμον ὁ πρόεδρος τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας τὸν λόγον ἀποτείνει.

« Εἰγὼ ὁ Λουδοβίκος - Ναπολέων, ὁ πρόεδρος τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργοῦ, ἀναλογιζόμενος, ὅτι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῦ Βόλτα ἡ στήλη ἐθεωρήθη ὡς τὸ θαυμασιώτερον ἐπιστημονικὸν ἐργαλεῖον, καὶ ἰδὼν ὅτι αὕτη ἐδῶκεν εἰς μὲν τὴν θερμότητα τοὺς ἀνωτάτους βαθμοὺς, εἰς δὲ τὸ φῶς τὴν ἔντασιν, τὴν υπερβαίνουσαν πᾶν φῶς τεχνητὸν, εἰς δὲ τὰς χημικὰς τέχνας δύναμιν, χρήσιμον εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν πολυτιμῶν μεταλλῶν, εἰς δὲ τὴν φυσιολογίαν καὶ τὴν πρακτικὴν ἱατρικὴν μέσα, πρὸς θεραπείαν ὠφέλιμα, παρατηρήσας δὲ, ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐγεννήθη ὁ ἡλεκτρικὸς τηλεγράφος, καὶ ὅτι κατέστη αὕτη καὶ τείνει νὰ κατασταθῇ, ὡς ὁ αὐτοκράτωρ προσέειπε, τὸ ἰσχυρότερον βιομηχανικὸν ἐλατήριο, καὶ λαβὼν ὑπ' ὄψιν, ὅτι συμφέρει τὰ λέγιστα νὰ προσκληθῶσιν εἰς συναγωνισμόν ὅλων τῶν

έθνων οί σοφοί, πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν χορησιμωτέρων ἐφαρμογῶν τῆς βολταικῆς στήλης, διατάσσω τάδε·

« Ἄρθρον 1. Πεντήκοντα χιλιάδων φράγκων ἀμοιβὴ προσδιορίζεται δι' ὃν τινα μετ' οἰκονομίας δυνήθῃ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὴν βολταικὴν στήλην, εἴτε εἰς τὴν βιομηχανίαν, ὡς θερμότητος πηγὴν, εἴτε πρὸς φωτισμὸν, εἴτε εἰς τὰς τέχνας τὰς χημικὰς, εἴτε εἰς τὴν μηχανικὴν, εἴτε εἰς τὴν ἱατρικὴν τὴν πρακτικὴν.

« Ἄρθρον 2. Εἰς τὸν συναγωνισμὸν αὐτὸν προσκαλοῦνται ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ σοφοί.

« Ἄρθρον 3. Δίδεται προθεσμία ἐνιαυτῶν πέντε.

« Ἄρθρον 4. Θέλει ἐν δέοντι διορισθῇ ἐπιτροπὴ, πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀναγκλῦσεων τῶν συναγωνισθησομένων, καὶ πρὸς βράβευσιν τοῦ νικητοῦ.

» Ἐκ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Κεραιμεικοῦ.

» Τὴν 23. Φεβρουαρίου 1852.

» Λονδοβίχος Ναπολέων.

» Ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς

» Χ. Φορτούλ. «

ἐκ τῆς ἐφημερίδος

Ὁ Φίλος τοῦ Λαοῦ

ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΝΘΟΔΕΣΜΗΣ.

(Ἰδε Φυλλάδιον ΜΓ').

Ἀριθμ. 5.

ΕΝΘΥΜΗΣΙΣ.

Μόρος, πλὴν δὲν εἶμαι μόρος·
εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς
σύττροφός μου εἶν' ὁ πόρος
ἄγρυπτος καὶ συνεχής.

Ὅταν ἐστεμμέρος ρόδα
μάϊος με χαίρετᾶ,
βλέπω τὸν χρυσοῦν σου πόδα
εἰς τὰ ρόδα τὰ πετᾶ.

Εἰς τοῦ ράκος τὸ ρεῦμα
ὅταν κίνηται ψυχρὸν,
λάμπει τὸ γλυκὺ σου ρεῦμα
καὶ τὸ μέτωπόν τ' ὠχρὸν.

Εἰς τὴν αὔραν, ἥτις πρέει
ὡς στενάζουσα ψυχὴ,
εἰς τὸν γλαῖοθον, ὅστις κλαίει,
ἡ φωτὴ σου ἀρτηχεῖ.

Ὅταν ἐνδακνὺ τὸ βλέμμα
στρέφω πρὸς τὸν οὐρανόν,
ἐκεῖ φαίνεσαι, καὶ στέμμα
γορεῖς ἀστρῶν φαιινῶν.

Ὅταν δέ, φνῆς τοῦ κόσμου,
καταβῶ εἰς ἑμαυτὸν,
μένω αἰνῶς, ἐντός μου
σὲ, σὲ μόνον, ἀπαντῶν.

Οὕτω τὴν ζῶν ὡς τέλος
θερὰ φέρ' ὀδυνηρὰν,
ὡς ἡ ἔλαφος τὸ βέλος
περιφέρ' εἰς τὴν πλευράν.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΟΣ.

Εἰς Πανδώρας Φυλλάδ. ΜΗ'. σελ. 4462 ἀντὶ Μουσικῆς ἀνθοδέσμης ἀρ. 3. γρ. ἀριθ. 4.

ΝΕΑ
ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ.

Ἐν Ἑλλάδι, ἀρ. 16. ἐλευθέρᾳ ταχυδρομικῶν.
Ἐν Τουρκίᾳ, ἀρ. 20. ὁμ.
Ἐν Δακίᾳ, διστέλῃ 3 1/2. ὁμ.
Ἐν Ρωσίᾳ, ρούβλ. ἀργ. 7. ὁμ.
Ἐν τῇ Ἰονίῳ Πολιτείᾳ, διστ. 3. ὁμ.
Ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης γρ. 48.

— 0 —

ΑΘΗΝΗΣ,

Τυπογράφειον τῆς Νέας Πανδώρας.
1852.